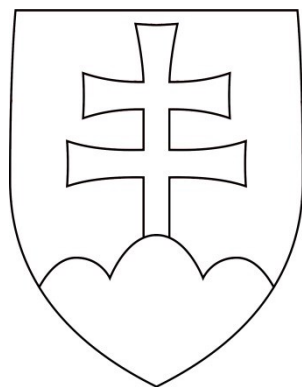

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

2/2019

OBSAH***Stanoviská vo veciach trestných*****13. Zjednotenie výkladu ustanovenia § 58 ods. 3 Trestného poriadku vo vzťahu k pojmu „iné vhodné záznamové zariadenie“.**

Pokiaľ Trestný poriadok alebo na jeho základe (§ 561 ods. 1 Trestného poriadku) vydaný všeobecne záväzný právny predpis (vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov) nešpecifikuje, čo je „iným vhodným záznamovým zariadením“ v zmysle § 58 ods. 3 Trestného poriadku, určuje taký prostriedok na účel konkrétneho úkonu (hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia) predseda senátu (samosudca) opatrením podľa vyššie označeného ustanovenia; opatrenie musí byť fakticky vykonateľné úradným postupom správy dotknutého súdu. Predseda senátu postupuje tak, aby bola zabezpečená dostatočná technická úroveň záznamu, splnené požiadavky podľa § 58 ods. 5 a 6 Trestného poriadku a zodpovedá za autenticitu a prehľadnosť prepisu záznamu (vrátane identifikácie hovoriacich osôb pri ich jednotlivých prednesoch).

Ak sa ako „iné vhodné záznamové zariadenie“ podľa § 58 ods. 3 Trestného poriadku použije technické zariadenie určené na zaznamenávanie zvuku podľa § 61a Trestného poriadku, je potrebné, aby boli splnené ako požiadavky pre záznam podľa naposledy označeného ustanovenia (neprerušovanie a celistvosť záznamu), tak aj požiadavky uvedené v predchádzajúcom odseku (čo si môže vyžadovať duplicitu záznamového zariadenia na účel prehrávania výkonu už zaznamenaných dôkazov v rámci dotknutého úkonu).

Postup predsedu senátu pri určení a použití iného vhodného záznamového zariadenia podľa § 58 ods. 3 Trestného poriadku a pri vyhotovení prepisu záznamu (a výsledok takého postupu) je súčasťou zákonnosti výkonu zaznamenaného dôkazu, a z tohto dôvodu je aj preskúmateľný v riadnom a mimoriadnom opravnom konaní. 6

14. Zjednotenie výkladu a aplikácie ustanovení § 163 ods. 3 a § 165 ods. 1 Trestného poriadku.

I. Odsudzujúci výrok o vine má jednak skutkovú časť (vetu), a jednak právnu časť, teda právnu vetu a právnu kvalifikáciu.

Skutková veta odráža faktické okolnosti, ktoré sú právne relevantné z hľadiska základnej alebo kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu, teda kvalifikačne použitého ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona. Formulácia „uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu“ (§ 163 ods. 3 Trestného poriadku) znamená povinnosť uviesť vo výroku o vine odsudzujúceho rozsudku okrem skutkovej vety aj tzv. právnu vetu, vychádzajúcu zo znenia ustanovenia (ustanovení), použitého (použitých) na právnu kvalifikáciu činu, ktoré sú označené vo výroku o vine zákonným pomenovaním a číselným paragrafovým označením (s nimi je priamo spojená trestná sadzba trestu odňatia slobody).

Do kategórie faktických okolností uvedených v predchádzajúcom odseku a tvoriacich súčasť skutkovej vety patria aj skutočnosti, ktoré podľa ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona vyvolávajú použitie osobitnej trestnej sadzby, namiesto použitia sadzby, ktorá je uvedená v kvalifikačne relevantnom ustanovení osobitnej časti Trestného zákona, resp. namiesto sadzby iného trestu než trestu odňatia slobody, ktorá z právnej kvalifikácie činu inak vyplýva (§ 47 ods. 2, § 61 ods. 4 a 5 Trestného zákona).

Skutočnosti bez kvalifikačnej relevancie, vyvolávajúce použitie ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona, ktoré len upravuje hranice trestnej sadzby priradenej ku kvalifikačne použitému ustanoveniu osobitnej časti Trestného zákona (§ 38 ods. 3 až 6, § 41 ods. 2 samostatne alebo v spojení s § 42 ods. 1, § 61 ods. 3 a 6 Trestného zákona), nie sú súčasťou skutkovej vety výroku odsudzujúceho rozsudku. Dotknuté ustanovenia sa uvádzajú (označujú) vo výroku o treste v zmysle § 165 ods. 1 Trestného poriadku („s uvedením zákonných ustanovení, podľa ktorých bol trest uložený“).

II. Súd sa musí v rámci splnenia povinnosti podľa § 34 ods. 5 Trestného poriadku pri poučení podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku presvedčiť, či bol obvinený v skoršom priebehu konania poučený aj o takej úprave trestnej sadzby podľa ustanovení uvedených v treťom a štvrtom odseku bodu I., ktorá v jeho prípade prichádza do úvahy. V prípade negatívneho zistenia súd poučenie vykoná, inak môže byť následne splnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (v nadväznosti na § 257 ods. 5 Trestného poriadku). Dotknutú chybu nemožno odstrániť v rámci konania o odvolaní proti výroku rozsudku o treste po prijatí vyhlásenia o uznaní viny, nakoľko obvinenému musí byť novovytvorená možnosť také vyhlásenie neurobiť, pričom trest musí byť uložený v rámci trestnej sadzby súladnej so zákonom. 12

15. Zjednotenie výkladu a aplikácie ustanovenia § 370 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku vo vzťahu k začatiu plynutia lehoty na podanie dovolania ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky v neprospech obvineného.

I. Ustanovenie § 370 ods. 2 Trestného poriadku má oproti ustanoveniu predchádzajúceho odseku (§ 370 ods. 1) povahu *lex specialis* a obsahovo odráža postavenie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) ako dovolateľa, ktorý nie je stranou v súdnom konaní v rámci trestného stíhania (do právoplatnosti dovolaním napadnuteľného súdneho rozhodnutia, ktoré sa mu teda ani nedoručuje), pričom dovolanie môže podať len na podnet (§ 369 ods. 1 Trestného poriadku).

Ministrovi spravodlivosti plyní lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr (z osôb, ktorým sa doručuje dovolaním napádané rozhodnutie - prokurátor, len dovolaním dotknutý obvinený, jeho obhajca a zákonný zástupca, dotknutý poškodený a dotknutá zúčastnená osoba), a to bez ohľadu na okolnosť, či podáva dovolanie v prospech alebo v neprospech obvineného. V opačnom prípade by aj pre ministra spravodlivosti platil režim začatia plynutia dovolacej lehoty podľa § 370 ods. 1 Trestného poriadku a dotknutý, teda druhý odsek toho istého ustanovenia by bol nadbytočný (*de lege lata* je v skúmanom smere s odsekom 1 nezlučiteľný).

Ak by dovolacia lehota pre ministra spravodlivosti, ktorý môže podať dovolanie aj proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa (proti ktorému nebol podaný riadny opravný prostriedok), plynula podľa § 370 ods. 1 Trestného poriadku, najmä pri trestnom rozkaze by lehota na podanie dovolania v neprospech obvineného mohla uplynúť skôr, ako sa obvinenému také rozhodnutie doručí (bez možnosti náhradného doručenia), resp. kým pri nepodaní odporu obvineným nadobudne právoplatnosť.

II. Doručením prokurátorovi, relevantným z hľadiska plynutia lehoty podľa § 370 ods. 1 a 2 Trestného poriadku, sa rozumie procesné doručenie postupom podľa zákona (Trestného poriadku), ktoré aj vo vzťahu k rozhodnutiu súdu druhého stupňa vykonáva súd prvého stupňa (§ 561 ods. 1 Trestného poriadku, § 146 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov). Naposledy označené ustanovenie zaväzuje súd prvého stupňa doručiť rozhodnutie súdu druhého stupňa, aj keď je odvolacím alebo nadriadeným (v konaní o sťažnosti) súdom Najvyšší súd Slovenskej republiky. 22

16. Zjednotenie v otázke druhu súbehu v prípade verejného činiteľa, ktorý koná spôsobom uvedeným v § 326 ods. 1 Trestného zákona a zároveň za také konanie prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok (§ 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona).

I. Ak verejný činiteľ koná spôsobom uvedeným v § 326 ods. 1 písm. a) až c) Trestného zákona a zároveň (navyše) za také zneužívanie svojej právomoci prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok, ide nielen o spôsobenie dvoch rôznych (aj keď vecne nadväzujúcich) následkov, definovaných v dvoch rôznych ustanoveniach osobitnej časti Trestného zákona, ale aj o dve rôzne, kvalitatívne odlišné (aj keď vecne nadväzujúce) konania, ktoré k spôsobeniu dotknutého kauzálného následku diferencovane smerujú; to platí aj v prípade, ak sa tieto konania chronologicky prekrývajú. V popísanej situácii ide o viacčinný súbeh (spáchanie samostatnými skutkami) prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 [písm. a) až c)] Trestného zákona (eventuálne aj v spojení s niektorou z okolností, ktoré podmieňujú použitie vyššej trestnej sadzby podľa odsekov 2 až 4 tohto ustanovenia, keď by už išlo o zločin) so zločinom prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona (eventuálne aj v spojení s okolnosťou podľa odseku 3 tohto ustanovenia).

II. Ak verejný činiteľ prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok v súvislosti s výkonom svojej právomoci, pričom sa zároveň (navyše) nedopustí iným spôsobom (iným konaním) porušenia svojich funkčných povinností, je potrebné jeho konanie, resp. (len jeden) skutok kvalifikovať výlučne ako zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona. V takom prípade má naposledy označené ustanovenie vzťah špeciality (*lex specialis*) k ustanoveniu § 326 ods. 1 Trestného zákona (ktoré je vo vzájomnom vzťahu subsidiarity ako *lex generalis*); jednočinný súbeh týchto trestných činov je v popísanej situácii vylúčený.* 31

* Prijatím stanoviska prestáva byť aktuálny výklad uvedený v bode II. rozhodnutia uverejneného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 60, roč. 2008.

17. Zjednotenie v otázke, či nevyhnutnou súčasťou výroku uznávacieho rozsudku je vždy aj výrok o vine uznávaného rozsudku.

Súčasťou výroku rozsudku o uznaní a výkone cudzieho rozhodnutia podľa § 515 ods. 2 Trestného poriadku je vždy aj celý výrok o vine uznávaného rozsudku (popis skutku aj právna kvalifikácia) a v tomto zmysle je dotknuté ustanovenie [pod písm. b) až g)] potrebné vyložiť extenzívne, inak by uznané cudzie rozhodnutie nemohlo mať rovnaké účinky ako rozsudok slovenského súdu (§ 519 ods. 1, § 163 ods. 3 Trestného poriadku). Taká štruktúra výroku uznávacieho rozsudku musí byť zachovaná aj pri rozhodovaní podľa § 15 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. v znení zákona č. 344/2012 Z. z. 44

Rozhodnutia vo veciach trestných

18. Znak spáchania trestného činu „na viacerých osobách“ pri trestnom čine prevádzачства - § 355 ods. 3 písm. d), § 138 písm. j) Trestného zákona.

Na rozdiel od konania popísaného v ustanovení § 355 ods. 1 alebo 2 Trestného zákona, ktoré je trestným činom pri jednej alebo dvoch osobách, ktoré prostredníctvom konania páchatel'a nedovolené prekračujú (majú prekročiť) štátnu hranicu Slovenskej republiky alebo nedovolené prechádzajú cez jej územie, pri troch a viacerých takých osobách sa použije aj okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby podľa odseku 3 písm. d) naposledy označeného ustanovenia v nadväznosti na ustanovenie § 138 písm. j) Trestného zákona. Tým je vyjadrená kvantifikácia závažnosti konania páchatel'a podľa počtu „prevádzaných“ osôb, bez ohľadu na okolnosť, že taká osoba nie je pri dotknutom trestnom čine poškodeným. 49

19. Podmienky rozhodovania o vydávacej väzbe.

Základnou (nevyhnutnou) podmienkou podania návrhu na vzatie vyžiadanej osoby, ktorá je v predbežnej väzbe, do vydávacej väzby podľa § 15 ods. 6 zákona č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o EZR“), ako i následného pozitívneho rozhodnutia súdu o ňom podľa § 16 ods. 1 tohto zákona, je doručenie originálu európskeho zatýkacieho rozkazu s prekladom do slovenského jazyka, ak sa vyžaduje, ešte pred uplynutím maximálnej 40-dňovej lehoty trvania predbežnej väzby vyžiadanej osoby.

Originál európskeho zatýkacieho rozkazu môže byť slovenským justičným orgánom doručený aj elektronicky v digitalizovanej podobe (napr. ako sken originálu), keďže takýto spôsob zaslania umožňuje v súlade s § 36 ods. 2 zákona o EZR jednak vyhotovenie jeho písomného znenia, a tiež posúdenie jeho hodnovernosti, či už dožiadaním justičného orgánu štátu pôvodu alebo cestou útvaru SIRENE, resp. INTERPOL.

Je povinnosťou prokurátora vykonávajúceho predbežné vyšetrovanie preukázať, že originál európskeho zatýkacieho rozkazu bol slovenským justičným orgánom doručený včas. 55

20. Zastavenie trestného stíhania pre bezúčelnosť - § 215 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku.

Význam trestu na účel jeho porovnania s už uloženým trestom pri zastavení trestného stíhania podľa § 215 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku je nutné brať do úvahy z hľadiska trestu hroziaceho obvinenému v rozsahu predmetu nového konania ako celku. Nie je teda možné zastaviť podľa naposledy označeného ustanovenia trestné stíhanie len pre niektorý z trestných činov (skutkov), pre ktoré je obvinený aktuálne stíhaný; taká nemožnosť použitia dotknutého ustanovenia platí aj pre zastavenie trestného stíhania vo vzťahu k len niektorému z čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu.

Zastavenie trestného stíhania z dôvodu uvedeného v predchádzajúcom odseku nie je možné ani ak orgán, ktorý zvažuje také rozhodnutie, má vedomosť o inom právoplatne neskončenom trestnom stíhaní toho istého obvineného; zastavenie by bolo možné až po procesne prípustnom spojení vecí orgánom konajúcim v spoločnom konaní, pri zohľadnení celkovo hroziaceho trestu a ostatných kritérií ustanovenia § 215 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku. 60

21. Výklad pojmu „konanie” v intertemporálnej súvislosti zmeny pôsobnosti a príslušnosti súdov - § 567m Trestného poriadku.

Pojem „konanie” v prechodnom ustanovení § 567m Trestného poriadku je potrebné vyložiť ako „súdne konanie”, nakoľko účelom naposledy označenej úpravy je „presmerovanie” pôsobnosti a príslušnosti súdov na základe zmeny Trestného poriadku zákonom č. 316/2016 Z. z., a to pre všetky konania, v ktorých sa pred 1. januárom 2017 ešte nezačalo súdne konanie podaním obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o vine a treste (a naopak, zachovanie doterajšieho procesného stavu v už pred týmto dňom začatých súdnych konaniach).

Pri rozhodovaní pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní je potrebné, z hľadiska príslušnosti podľa § 24 Trestného poriadku, po 31. decembri 2016 skúmať kritérium „súd, ktorý by bol príslušný na konanie o obžalobe“ už podľa zmenenej právnej úpravy. 64

22. Kvantifikácia obvykle jednorazovej dávky na použitie - § 135 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona.

I. Obvykle jednorazová dávka na použitie v zmysle § 135 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona (ako nie individuálny, ale bežný konzumný priemer*) sa, na základe poznatkov o užívateľskej praxi, určuje ako bežne jednorazovo používané množstvo finálneho materiálu, obvyklým spôsobom aplikovateľného konečným užívateľom - teda nie podľa množstva tzv. účinnej látky v posudzovanom materiáli.

Množstvo účinnej látky má vplyv na splnenie kvalitatívnych kritérií posudzovaného materiálu podľa § 130 ods. 5 Trestného zákona a v nadväznosti na to podľa § 2 ods. 1, ods. 2 zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov (zjednodušene: vplyv na psychiku a sociálne správanie v určitej intenzite**), ako aj v prípade uvedenom v bode II.

II. Ak ide o materiál určený na ďalšiu úpravu (riedením inou, nenávykovou látkou) do podoby obvyklým spôsobom aplikovateľnej konečným užívateľom, je potrebné v skutkovej rovine dokazovaním zistiť, koľko obvykle jednorazových dávok podľa kritérií prvého odseku bodu I. by bolo možné z posudzovaného materiálu pripraviť, zohľadniac (v prospech páchatel'a) možné maximum účinnej látky pre obvykle jednorazovú dávku.

III. Na základe ceny obvykle jednorazovej dávky drogy na použitie na nelegálnom trhu (pri predaji koncovému užívateľovi v určitom čase a regióne***), zohľadniac (v prospech páchatel'a) zistenú dolnú hranicu cenového rozpätia pre dotknutú drogu, sa násobkom, podľa počtu obvykle jednorazových dávok predpripravených z posudzovaného materiálu (tzv. diely, skladačky), alebo pripraviteľných z posudzovaného materiálu (bod II.), určuje kvalifikačný moment rozsahu činu v zmysle § 125 ods. 1 Trestného zákona, ktorý je okolnosťou podmieňujúcou použitie vyššej trestnej sadzby podľa § 172 ods. 2 písm. e) (väčší rozsah), ods. 3 písm. c) (značný rozsah) a ods. 4 písm. c) (veľký rozsah) Trestného zákona.

Ak ide o látku, ktorá sa koncovému užívateľovi predáva na nelegálnom trhu podľa jej hmotnosti (sušina konope na prípravu cigariet), rozsah činu sa určuje násobkom dolnej hranice zisteného cenového rozpätia drogy za hmotnostnú jednotku, podľa množstva (gramáže) posudzovaného materiálu. 67

* R 87/2015

** R 74/2017

*** R 120/2014

13.

STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. júna 2019, Tpj 1/2019, na zjednotenie výkladu ustanovenia § 58 ods. 3 Trestného poriadku vo vzťahu k pojmu „iné vhodné záznamové zariadenie“.

Pokiaľ Trestný poriadok alebo na jeho základe (§ 561 ods. 1 Trestného poriadku) vydaný všeobecne záväzný právny predpis (vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov) nešpecifikuje, čo je „iným vhodným záznamovým zariadením“ v zmysle § 58 ods. 3 Trestného poriadku, určuje taký prostriedok na účel konkrétneho úkonu (hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia) predseda senátu (samosudca) opatrením podľa vyššie označeného ustanovenia; opatrenie musí byť fakticky vykonateľné úradným postupom správy dotknutého súdu. Predseda senátu postupuje tak, aby bola zabezpečená dostatočná technická úroveň záznamu, splnené požiadavky podľa § 58 ods. 5 a 6 Trestného poriadku a zodpovedá za autenticitu a prehľadnosť prepisu záznamu (vrátane identifikácie hovoriacich osôb pri ich jednotlivých prednesoch).

Ak sa ako „iné vhodné záznamové zariadenie“ podľa § 58 ods. 3 Trestného poriadku použije technické zariadenie určené na zaznamenávanie zvuku podľa § 61a Trestného poriadku, je potrebné, aby boli splnené ako požiadavky pre záznam podľa naposledy označeného ustanovenia (neprerušovanie a celistvosť záznamu), tak aj požiadavky uvedené v predchádzajúcom odseku (čo si môže vyžiadať duplicitu záznamového zariadenia na účel prehrávania výkonu už zaznamenaných dôkazov v rámci dotknutého úkonu).

Postup predsedu senátu pri určení a použití iného vhodného záznamového zariadenia podľa § 58 ods. 3 Trestného poriadku a pri vyhotovení prepisu záznamu (a výsledok takého postupu) je súčasťou zákonnosti výkonu zaznamenaného dôkazu, a z tohto dôvodu je aj preskúmateľný v riadnom a mimoriadnom opravnom konaní.

Predseda trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v rámci činnosti podľa § 21 ods. 3 písm. b) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), na základe podnetu predsedu senátu Okresného súdu Poprad, zistil výkladové rozdiely v právoplatných rozhodnutiach súdov nižšieho stupňa tak, ako sú prezentované nižšie. Otázka, ktorú bolo potrebné výkladovo riešiť, bola v návrhu stanoviska vymedzená nasledovne:

„Iným vhodným záznamovým zariadením“ v zmysle § 58 ods. 3 Trestného poriadku je

A/ zariadenie vopred určené zákonom alebo inak normatívne určené;

B/ zariadenie, o ktorého voľbe rozhodne ad hoc konajúci predseda senátu (samosudca).

Pozn.: V oboch nižšie uvedených veciach bol „postup“ prvostupňového súdu (Okresného súdu Poprad) rovnaký, avšak kým v prvom prípade Krajský súd v Prešove v dôsledku tohto napadnutého rozhodnutie zrušil, v druhom prípade uvedené ponechal bez povšimnutia (t. j. postup prvostupňového súdu „odobril“).

A/

Krajský súd v Prešove uznesením z 27. novembra 2018, sp. zn. 10To/20/2018, o odvolaní obžalovaného E. A. proti rozsudku Okresného súdu Poprad z 8. marca 2017, sp. zn. 5T/137/2014, rozhodol tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. a), b), c) Tr. por. napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Napadnutým rozsudkom okresného súdu bol obžalovaný E. A. uznaný za vinného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že (...)

Proti uvedenému rozsudku, ihneď po jeho vyhlásení a poučení o opravnom prostriedku, podal obžalovaný odvolanie, ktoré neskôr prostredníctvom svojho obhajcu aj písomne odôvodnil. (...)

Na základe takto podaného odvolania preskúmal krajský súd napadnutý rozsudok v intenciách ustanovenia § 317 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, pričom na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Po preskúmaní napadnutého rozsudku a konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzalo, zistil také chyby, že aj keď odvolaním obžalovaného vytýkané nie sú, tak krajskému súdu nezostávalo nič iné, než napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušiť. Ide totiž o chyby odôvodňujúce podanie dovolania z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., teda pre založenie rozhodnutia na dôkazoch, ktoré súdom neboli vykonané zákonným spôsobom.

Za zákonným spôsobom vykonaný dôkaz je v zmysle § 119 ods. 2 Tr. por. potrebné považovať všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa Trestného poriadku alebo podľa osobitného zákona. Súčasťou získania dôkazu z dôkazného prostriedku podľa Trestného poriadku je aj jeho procesné zachytenie spôsobom upraveným v Trestnom poriadku. Dôkaz, ktorý takto zachytený nie je, nemožno považovať za dôkaz vykonaný zákonným spôsobom.

V predmetnej trestnej veci napadnutý rozsudok prvostupňový súd založil aj na dôkazoch, ktoré mali byť vykonané na hlavnom pojednávaní v dňoch 28. novembra 2016 a 30. januára 2017, ale ktoré spôsobom upraveným v Trestnom poriadku zachytené neboli, a tak nie je možné zistiť ich skutočný obsah.

Zo zápisníc o hlavnom pojednávaní vykonanom v dňoch 28. novembra 2016 a 30. januára 2017 vyplýva, že samosudkyňa podľa § 58 ods. 3 Tr. por. rozhodla, že sa zápisnica z hlavného pojednávania vyhotoví prostredníctvom záznamového zariadenia. Do zápisnice o hlavnom pojednávaní boli následne zaznamenané len meno a priezvisko vypočutých svedkov a znalca Ing. Priputena a čas ich výsluchu, nie však obsah ich výpovedí. Rovnako samosudkyňa postupovala aj pri zaznamenávaní záverečných rečí a posledného slova na hlavnom pojednávaní dňa 08. marca 2017, keď síce zaznamenala meno a priezvisko osôb prednášajúcich, reč a čas ich prednesu, nie však obsah tohto prednesu.

Uvedená protokolácia o tom, že bol vypočutý určitý svedok a v akom čase bol vypočutý, bez zaznamenania konkrétneho obsahu jeho výpovede, nie je dostatočným dokladom o vykonaní dôkazu výsluchom svedka a o skutočnostiach, o ktorých svedok vypovedal (obdobne R 50/1969).

Je síce pravdou, že samosudkyňa k zápisniciam o hlavnom pojednávaní pripojila aj zvukový záznam z týchto pojednávaní. Ten však nebol zhotovený zákonom predpísaným spôsobom. Išlo totiž len o zvukový záznam zhotovený podľa § 61a Tr. por., ktorý sa vyhotovuje popri zápisnici o hlavnom pojednávaní, a ktorý ani neumožňuje presnú identifikáciu vyslúchaných osôb. Nemôže preto nahradiť písomné zaznamenanie obsahu jednotlivých výpovedí, či iných úkonov v zápisnici o hlavnom pojednávaní.

Podľa § 58 ods. 3 Tr. por. predseda senátu rozhodne opatrením o tom, či sa o hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí vyhotoví zápisnica diktovaním predsedom senátu, rýchlopisným záznamom alebo sa na vyhotovenie zápisnice použije iné vhodné záznamové zariadenie. O vyhotovovaní rýchlopisného záznamu alebo o použití iného vhodného záznamového zariadenia sa prítomní upovedomia.

Podľa § 61a Tr. por. hlavné pojednávanie a verejné zasadnutie v rozsahu, v ktorom sa na verejnom zasadnutí vykonáva dokazovanie, sa zaznamenáva aj s využitím technického zariadenia určeného na zaznamenávanie zvuku. Takto vyhotovený záznam sa uchová na nosiči dát, ktorý je súčasťou spisu; záznam možno uchovávať aj iným vhodným spôsobom.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že zaznamenávanie hlavného pojednávania a verejného zasadnutia v rozsahu, v ktorom sa na ňom vykonáva dokazovanie (teda podľa § 61a Tr. por.), sa zaznamenáva aj popri spôsoboch uvedených v § 58 Tr. por. s využitím technického zariadenia určeného na zaznamenávanie zvuku. Nie

je teda na rozhodnutí predsedu senátu, či takýto zvukový záznam podľa § 61a Tr. por. vyhotoví alebo nie. Pritom pokiaľ ide o iné vhodné záznamové zariadenie, jeho použitie je na rozhodnutí predsedu senátu, čo vyplýva z ustanovenia § 58 ods. 3 Tr. por.

Za technické zariadenie určené na zaznamenanie zvuku podľa § 61a Tr. por. sa považuje diktafón, ktorý však nespĺňa parametre iného vhodného záznamového zariadenia, ktoré je definované Metodickým pokynom č. 1/2006 generálneho riaditeľa sekcie trestného práva Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky k záznamu pojednávania pomocou technického zariadenia zo dňa 30. marca 2006 (ďalej len „metodický pokyn“) vydaným na vykonanie záznamu pojednávania podľa § 58 ods. 3 Tr. por. v znení zákona č. 650/2005 Z. z. a ustanovení o súdnom pojednávaní podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy, pomocou technického zariadenia.

Podľa § 2 ods. 1 metodického pokynu sa na účely tohto pokynu technickým zariadením rozumie technické zariadenie pozostávajúce z hardvérovej časti a softvérovej časti - aplikácie „Záznam súdnych pojednávaní“, v ministerstvom schválenej verzii nainštalovanej na všetkých okresných a krajských súdoch. Podľa § 2 ods. 8 metodického pokynu sa pre účely tohto pokynu pod pojmom „poskytovateľ“ rozumie dodávateľ technického zariadenia spoločnosť AP Media s. r. o. a podľa ods. 10 už citovaného ustanovenia sa pre účely tohto pokynu pod pojmom „prijímateľ“ rozumie súd, ktorému bolo dodávateľom inštalované záznamové zariadenie. Okrem toho v § 3 metodického pokynu sa ustanovujú odporúčania pre sudcov pri použití záznamového zariadenia ohľadne vedenia súdneho pojednávania a asistenta, ktorý obsluhuje záznamové zariadenie.

Z uvedeného je teda zrejmé, že iným vhodným záznamovým zariadením podľa § 58 ods. 3 Tr. por. je len zariadenie dodané spoločnosťou AP Media s. r. o., pevne zabudované v pojednávacej miestnosti súdu, obsahujúce hardvérovú a softvérovú časť - aplikáciu „Záznam súdnych pojednávaní“, ktorým bezpochyby nie je diktafón určený na zvukový záznam hlavného pojednávania podľa § 61a Tr. por. Spomínaný diktafón totiž neumožňuje presnú identifikáciu osoby, ktorej prednes zachytáva, keďže len priestorovo zaznamenáva zvuk v pojednávacej miestnosti, čím ale nespĺňa podmienky určené ministerstvom spravodlivosti pre iné vhodné záznamové zariadenie tak, ako to vyplýva z vyššie uvedeného metodického pokynu.

Ak teda samosudkyňa nezabezpečila vyhotovenie zápisnice o hlavnom pojednávaní diktovaním predsedom senátu alebo ani iným vhodným záznamovým zariadením podľa vyššie uvedeného metodického pokynu a zápisnica o hlavnom pojednávaní v časti výpovedí vypočúvaných osôb a ďalších ich prednesov obsahuje len poznačenie reálneho času, v ktorom výsluch či prednes bol realizovaný, s odkazom na vyhotovenie zvukového záznamu podľa § 61a Tr. por., zaznamenanie vykonaných dôkazov z formálneho hľadiska nezodpovedá zákonu.

Uvedené porušenie procesného predpisu pri zaznamenaní vykonaných dôkazov na hlavnom pojednávaní viedlo k ich znehodnoteniu do takej miery, že nie sú použiteľné. Trestný poriadok totiž stanovuje pravidlá pre vykonávanie jednotlivých dôkazov, ktorých porušenie aj jednotlivo môže mať za následok procesnú nespôsobilosť ich použitia, či už absolútnu alebo relatívnu. V súdnom konaní medzi takéto pravidlá nesporne patrí i zaznamenanie vykonania dôkazu na hlavnom pojednávaní. Preto aj porušenie tohto pravidla je nevyhnutné posudzovať a pokiaľ zaznamenanie vykonania dôkazu nedáva spoľahlivý podklad, napr. z dôvodu, že nie je zabezpečená identifikácia hovoriacich osôb, a teda nie je záruka správnosti záznamu prejavu tej ktorej osoby bez možnosti overenia si správnosti jeho zachytenia, nemožno o takýto dôkaz opierať skutkové zistenia. Prepis výpovedí vypočutých osôb len zo záznamu zhotoveného podľa § 61a Tr. por. totiž nemôže nahradiť zákonné zaznamenanie vykonania dôkazu. Takýto prepis, na rozdiel od zápisnice o hlavnom pojednávaní, nie je verejnou listinou a nie je dôkazom o priebehu hlavného pojednávania a ani o obsahu výpovedí vypočutých osôb.

V predmetnej veci to znamená, že prvostupňový súd pre nesprávny postup pri zaznamenávaní dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní nemal dostatočný podklad pre svoje rozhodnutie a tiež že odvolací súd nemá dostatočný podklad pre preverenie skutočného obsahu dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní a zákonnosti ich vykonania.

Zistené pochybenie prvostupňového súdu je podstatnou chybou konania v zmysle § 321 ods. 1 písm. a) Tr. por., ktorá má za následok zrušenie napadnutého rozhodnutia v celom rozsahu a vrátenie veci súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie. Vzhľadom k tomu, že vo veci je nevyhnutné za účelom objasnenia veci vykonať opätovne dôkazy, ktorých vykonanie nebolo procesne účinným spôsobom zaznamenané, odvolací

súd zrušil napadnutý rozsudok aj z dôvodu uvedeného § 321 ods. 1 písm. b), c) Tr. por. a postupom podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil prvostupňovému súdu na opätovné prejednanie.

Pre úplnosť je však potrebné dodať, že prvostupňový súd svoje závery oprel aj o znalecký posudok a jeho doplnok znalca MUDr. Martina Lajoša, ktorý na hlavnom pojednávaní vôbec vykonaný nebol. Aj táto skutočnosť, hoci by neboli odvolacím súdom zistené vyššie uvedené chyby, by bola aj sama dôvodom pre zrušenie napadnutého rozsudku a jeho vrátenie prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Uvedené podstatné chyby konania, spôsobujúce nepoužiteľnosť vykonaných dôkazov, bránili odvolaciemu súdu, aby vecne preskúmal napadnutý rozsudok aj z hľadiska námietok obsiahnutých v odvolaní obžalovaného. Preto, síce na podklade odvolania obžalovaného, ale bez preskúmavania vecnej správnosti napadnutého rozsudku, odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

V ďalšom konaní bude musieť uvedené chyby okresný súd odstrániť, vykonať v potrebnom rozsahu dokazovanie a vo veci opäť rozhodnúť.

B/

Krajský súd v Prešove uznesením z 10. mája 2018, sp. zn. 10To/9/2018, o odvolaniach obžalovaných I. X. a Z. X. proti rozsudku Okresného súdu Poprad z 19. októbra 2017, sp. zn. 5T/61/2017, rozhodol tak, že obe podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Napadnutým rozsudkom boli obžalovaní I. X. a Z. X. uznaní za vinných zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Tr. zák. vo forme spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že (...)

Proti tomuto rozsudku po jeho vyhlásení a poučení o opravnom prostriedku priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní podali obaja obžalovaní zhodne odvolania, čo do výroku o vine, ako aj druhu a výmery trestu.

Na základe podaných odvolaní preskúmal krajský súd napadnutý rozsudok v intenciách ustanovenia § 317 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého ak odvolací súd nezamietne odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, pričom na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., a na základe tohto preskúmania dospel k záveru, že odvolania obžalovaných nie sú dôvodné.

Vykonanému dokazovaniu nie je možné vytknúť závažnejšie procesné pochybenie, ktoré by malo za následok také chyby konania, ktoré by museli viesť k záveru o potrebe posudzovanú vec zrušiť a vrátiť okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Preto aj podľa krajského súdu vykonal okresný súd všetky potrebné a dostupné dôkazy zákonným spôsobom a na ich základe dospel k správnym skutkovým aj právnym záverom, ktoré následne vyčerpávajúcím spôsobom podrobne rozviedol v odôvodnení napadnutého rozsudku, na ktoré aj krajský súd v celosti odkazuje.

Vo vyjadrovanom konaní podľa § 22 ods. 2 zákona o súdoch sa za alternatívu A/ z oslovených subjektov, ktoré odpovedali, vyjadrili krajské súdy v Košiciach (vo vzťahu k záväznosti zákonnej úpravy podľa § 58 ods. 3 Tr. por. ako celku), Trenčine a Žiline.

Krajský súd v Prešove, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ministerstvá vnútra a spravodlivosti Slovenskej republiky, Právnická fakulta Univerzity Komenského a Paneurópska vysoká škola - fakulta práva sa vyslovili za alternatívu B/.

Špecializovaný trestný súd k jednoznačnému záveru nedospel.

Kolégium prijalo stanovisko vyjadrené v troch odsekoch právnych viet.

Možno k nim predoslať, že predmetom výkladu bola len otázka určenia „iného vhodného záznamového zariadenia“ v zmysle textu § 58 ods. 3 Tr. por., iné otázky režimu záznamu, resp. vyhotovenia zápisnice z hlavného pojednávania a verejného zasadnutia sa stali predmetom stanoviska len ako bezprostredne súvisiace, aplikačne spojené otázky.

Rovnako platí, že zjednocovať možno len otázky aplikácie hmotného a procesného práva, nie hodnotenie dôkazov, nemožno ani vyhodnotiť technickú a inú faktickú výpovednú hodnotu zvukového záznamu alebo jeho prepisu v konkrétnej veci.

Vo vzťahu k východisku právneho riešenia je potrebné podotknúť, že prameňom práva, ktorým je sudca pri rozhodovaní (vrátane otázok postupu v konaní) viazaný v zmysle čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) je (okrem ústavnej úpravy a kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy) zákon - to znamená, že pokiaľ zákon obsahuje splnomocňovacie ustanovenie na vydanie podzákonného všeobecne záväzného právneho predpisu, sudca je viazaný aj ním [s potrebou prekonania prípadného nesúladu s právnym predpisom vyššieho stupňa právnej sily v zmysle čl. 125 ods. 1 písm. b) ústavy].

Sudca teda nie je pri rozhodovaní viazaný internými normatívnymi aktami, ktoré vydáva pri výkone svojej pôsobnosti podľa zákona o súdoch Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky ako orgán riadenia a správy súdov, špecificky ústredný orgán štátnej správy pre súdy (ide o riadenie a správu súdnictva, nie súdenia, teda riadenie a správu v iných zákonom vymedzených smeroch než samotný výkon súdnej pôsobnosti v zmysle čl. 142 ods. 1, pri rešpektovaní aj čl. 144 ods. 1 ústavy).

Sudca je teda viazaný v zmysle § 561 ods. 1 Tr. por. vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov, nie však inštrukciami naposledy označeného ministerstva alebo jeho orgánov (ktoré zaväzujú sudy po línii ich riadenia a správy, predovšetkým takto zaväzujú podriadené orgány riadenia a správy súdov). Nie je, v zmysle vyššie uvedeného, daná ani viazanosť sudcu pri rozhodovaní metodickým pokynom č. 1/2006 generálneho riaditeľa sekcie trestného práva Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky k záznamu pojednávania pomocou technického zariadenia z 30. marca 2006 (ktorý bol zrušený s účinnosťou od 1. apríla 2019 Inštrukciou 7/2019 Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 25. marca 2019 č. 36628/2019/120 - čl. I, bod 1, č. 5), ani inštrukciou 37/2014 Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 22. decembra 2014 č. 33160/2014/110 o postupe pri vyhotovovaní zvukového záznamu z pojednávania (ktorá sa navyše týka zvukového záznamu podľa § 61a Tr. por.).

Sudca však vykonáva svoju funkciu na určitom súde, a teda v organizačných štruktúrach správy súdov. To znamená, že v otázkach organizačného a materiálneho zabezpečenia postupov pri výkone súdnictva je ohraničený legálnymi a faktickými možnosťami a regulatívami orgánov riadenia a správy súdov - to je v prvom odseku právnych viet vyjadrené formuláciou, že opatrenie predsedu senátu musí byť fakticky vykonateľné úradným postupom správy dotknutého súdu.

Ďalej je interpretačne potrebné vychádzať z premisy, že zvukový záznam na účel podľa § 58 ods. 3 Tr. por. a zvukový záznam podľa § 61a Tr. por. sú dva odlišné procesné inštitúty, nejde teda ani automaticky o ten istý technický postup (ustanovenie § 61a nie je vykonávacím ustanovením k ustanoveniu § 58 ods. 3 Tr. por.).

Na základe týchto východísk, kolégiom prijaté právne vety (v troch odsekoch) majú dostatočnú samostatnú výpovednú hodnotu. Právne vety znejú:

Pokiaľ Trestný poriadok alebo na jeho základe (§ 561 ods. 1 Tr. por.) vydaný všeobecne záväzný právny predpis (vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov) nešpecifikuje, čo je „iným vhodným záznamovým zariadením“ v zmysle § 58 ods. 3 Tr. por., určuje taký prostriedok na účel konkrétneho úkonu (hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia) predseda senátu (samosudca) opatrením podľa vyššie označeného ustanovenia; opatrenie musí byť fakticky vykonateľné úradným postupom správy dotknutého súdu. Predseda senátu postupuje tak, aby bola zabezpečená dostatočná technická úroveň záznamu, splnené požiadavky podľa § 58 ods. 5 a 6 Tr. por. a zodpovedá za autenticitu a prehľadnosť prepisu záznamu (vrátane identifikácie hovoriacich osôb pri ich jednotlivých prednesoch).

Ak sa ako „iné vhodné záznamové zariadenie“ podľa § 58 ods. 3 Tr. por. použije technické zariadenie určené na zaznamenávanie zvuku podľa § 61a Tr. por., je potrebné, aby boli splnené ako požiadavky pre záznam podľa naposledy označeného ustanovenia (neprerušovanie a celistvosť záznamu), tak aj požiadavky uvedené v predchádzajúcom odseku (čo si môže vyžadovať duplicitu záznamového zariadenia na účel prehrávania výkonu už zaznamenaných dôkazov v rámci dotknutého úkonu).

Postup predsedu senátu pri určení a použití iného vhodného záznamového zariadenia podľa § 58 ods. 3 Tr. por. a pri vyhotovení prepisu záznamu (a výsledok takého postupu) je súčasťou zákonnosti výkonu zaznamenaného dôkazu, a z tohto dôvodu je aj preskúmateľný v riadnom a mimoriadnom opravnom konaní.

Záverom možno už len dodať, že okolnosťou uvedenou v závere druhého odseku je predovšetkým potreba prehrávania zaznamenaných výpovedí, ak dotknutá osoba vypovedá v neprítomnosti obžalovaného na základe rozhodnutia súdu a obžalovaného je potrebné s obsahom výpovede následne oboznámiť (§ 260, § 262 Tr. por.).

14.

STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. júna 2019, Tpj 26/2019, na zjednotenie výkladu a aplikácie ustanovení § 163 ods. 3 a § 165 ods. 1 Trestného poriadku.

I. Odsudzujúci výrok o vine má jednak skutkovú časť (vetu), a jednak právnu časť, teda právnu vetu a právnu kvalifikáciu.

Skutková veta odráža faktické okolnosti, ktoré sú právne relevantné z hľadiska základnej alebo kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu, teda kvalifikačne použitého ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona. Formulácia „uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu“ (§ 163 ods. 3 Trestného poriadku) znamená povinnosť uviesť vo výroku o vine odsudzujúceho rozsudku okrem skutkovej vety aj tzv. právnu vetu, vychádzajúcu zo znenia ustanovenia (ustanovení), použitého (použitých) na právnu kvalifikáciu činu, ktoré sú označené vo výroku o vine zákonným pomenovaním a číselným paragrafovým označením (s nimi je priamo spojená trestná sadzba trestu odňatia slobody).

Do kategórie faktických okolností uvedených v predchádzajúcom odseku a tvoriacich súčasť skutkovej vety patria aj skutočnosti, ktoré podľa ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona vyvolávajú použitie osobitnej trestnej sadzby, namiesto použitia sadzby, ktorá je uvedená v kvalifikačne relevantnom ustanovení osobitnej časti Trestného zákona, resp. namiesto sadzby iného trestu než trestu odňatia slobody, ktorá z právnej kvalifikácie činu inak vyplýva (§ 47 ods. 2, § 61 ods. 4 a 5 Trestného zákona).

Skutočnosti bez kvalifikačnej relevancie, vyvolávajúce použitie ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona, ktoré len upravuje hranice trestnej sadzby priradenej ku kvalifikačne použitému ustanoveniu osobitnej časti Trestného zákona (§ 38 ods. 3 až 6, § 41 ods. 2 samostatne alebo v spojení s § 42 ods. 1, § 61 ods. 3 a 6 Trestného zákona), nie sú súčasťou skutkovej vety výroku odsudzujúceho rozsudku. Dotknuté ustanovenia sa uvádzajú (označujú) vo výroku o treste v zmysle § 165 ods. 1 Trestného poriadku („s uvedením zákonných ustanovení, podľa ktorých bol trest uložený“).

II. Súd sa musí v rámci splnenia povinnosti podľa § 34 ods. 5 Trestného poriadku pri poučení podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku presvedčiť, či bol obvinený v skoršom priebehu konania poučený aj o takej úprave trestnej sadzby podľa ustanovení uvedených v treťom a štvrtom odseku bodu I., ktorá v jeho prípade prichádza do úvahy. V prípade negatívneho zistenia súd poučenie vykoná, inak môže byť následne splnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (v nadväznosti na § 257 ods. 5 Trestného poriadku). Dotknutú chybu nemožno odstrániť v rámci konania o odvolaní proti výroku rozsudku o treste po prijatí vyhlásenia o uznaní viny, nakoľko obvinenému musí byť novovytvorená možnosť také vyhlásenie neurobiť, pričom trest musí byť uložený v rámci trestnej sadzby súladnej so zákonom.

Predseda trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v rámci činnosti podľa § 21 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) zistil výkladové rozdiely v právoplatných rozhodnutiach senátov trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu tak, ako sú prezentované nižšie. Otázka, ktorú bolo potrebné výkladovo riešiť, bola v návrhu stanoviska vymedzená nasledovne:

Má byť súčasťou tzv. skutkovej vety odsudzujúceho rozsudku popis okolností podmieňujúcich použitie ustanovení všeobecnej časti Trestného zákona, ktoré modifikujú hranice trestnej sadzby uvedenej v ustanovení osobitnej časti Trestného zákona (§ 38 ods. 3 až 6, § 42 v spojení s § 41 ods. 2, § 47 ods. 2)?

A/ Áno.

B/ Nie.

A/

Najvyšší súd uznesením z 9. mája 2017, sp. zn. 3 Tdo 59/2016, podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 22. septembra 2015, sp. zn. 1To/23/2015.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 5T/86/2013, zo dňa 5. mája 2014 bol obvinený A. K. uznaný vinným zo spáchania zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a), písm. c) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. i) Tr. zák. a zločinu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. i) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

po tom, ako v presne nezistený deň v mesiaci február 2008 prostredníctvom doposiaľ neznámej osoby vystupujúcej ako záujemca o prenájom získali kľúče od bytu č. XX nachádzajúci sa na J. podlaží bytového domu, súpisné číslo XXXX, orientačné číslo XX, na ulici O. v E., A. K. ako organizátor oslovil manželov A. a L. A., ktorým zabezpečil falošné občianske preukazy vystavené na mená vlastníkov vyššie uvedeného bytu Y. X. a K. X., následne X. S. prostredníctvom W. I. ponúkol uvedený byt za účelom sprostredkovania jeho predaja realitnej kancelárii Ing. O. A. - O., so sídlom na ulici T. X. E., pričom dňa 3. marca 2008 bola v uvedenej realitnej kancelárii spísaná kúpna zmluva medzi predávajúcim Y. a K. X., ktorí však o predaji bytu nemali žiadnu vedomosť, nakoľko v ich mene podpísali kúpnu zmluvu v skutočnosti A. a L. A. preukazujúci sa falošnými občianskymi preukazmi znejúcimi na mená skutočných vlastníkov bytu a kupujúcim Ing. P. I., následne toho istého dňa A. A. v čase o 11.16 hod. prevzala od kupujúceho Ing. P. I. kúpnu cenu bytu vo výške 2 000 000 Sk (66 387,84 eur), ktorú vzápätí odovzdala A. K. a X. S., čím spoločným konaním spôsobili Ing. P. I. škodu v celkovej výške 2 000 000 Sk (66 387,84 eur), nakoľko konanie o povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľnosti v prospech kupujúceho Ing. P. I. bolo Správou katastra Nitra zastavené.

Za tieto zločiny mu bol podľa § 221 ods. 3 Tr. zák., s použitím § 41 ods. 1 Tr. zák., postupom podľa § 38 ods. 2, ods. 5 Tr. zák., zistiť poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Tr. zák., so zistením priťažujúcich okolností podľa § 37 písm. h), písm. k) Tr. zák., uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň podľa § 287 ods. 1 Tr. por. obvineného zaviazal spoločne a nerozdielne s už odsúdenými X. S., A. A. a L. A. nahradiť poškodenému Ing. P. I. spôsobenú škodu vo výške 66 387,84 eur.

Krajský súd v Nitre rozsudkom, sp. zn. 1To/23/2015, z 22. septembra 2015 na základe odvolania obvineného podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d), ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok Okresného súdu Nitra, sp. zn. 5T/86/2013, zo dňa 5. mája 2014 vo výroku o treste. Krajský súd uložil obvinenému, rozhodujúc podľa § 322 ods. 3 Tr. por., podľa § 221 ods. 3 Tr. zák., s použitím § 41 ods. 1 Tr. zák., postupom podľa § 38 ods. 2 Tr. zák., zistiť poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Tr. zák. a priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. h) Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. obvineného zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Výrok rozsudku Okresného súdu Nitra o vine a výrok o náhrade škody zostal nedotknutý.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku, sp. zn. 1To/23/2015, z 22. septembra 2015 uvádza, že výkladom ustanovenia § 38 ods. 5 Tr. zák. možno dospieť k záveru, že slovné spojenie „pri opätovnom spáchaní zločinu“ odkazuje na objektívnu stránku trestného činu, t. j. konanie páchatel'a, a zároveň aj na subjektívnu stránku - zavinenie, vedomosť páchatel'a o tom, že opätovne pácha zločin i napriek tomu, že za zločin už bol odsúdený. Toto vyžaduje, aby už vo výroku o vine bolo zdôraznené, že páchatel' spáchal žalovaný zločin i napriek predchádzajúcemu odsúdeniu za zločin. Keďže napadnutý rozsudok toto vo výroku o vine neobsahuje, nie je možné trest ukladať za aplikácie ustanovenia § 38 ods. 5 Tr. zák. (judikát Krajského súdu v Nitre Rtk 5/2012 a rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1To/55/2012).

Krajský súd zistil ďalšie pochybenie okresného súdu, ktorý zistil priťažujúcu okolnosť [§ 37 písm. k) Tr. zák.], podľa ktorej obvinený spáchal trestný čin ako organizátor. Tento výrok však nemá oporu vo výroku o vine a nevyplýva ani zo skutkovej vety. Z výroku o vine a zo skutkovej vety vyplýva, že obvinený konal výlučne ako člen organizovanej skupiny. Organizátorom je pritom ten, kto spáchanie trestného činu zosnoval alebo riadil bez toho, aby sa na jeho spáchaní priamo zúčastnil ako páchatel'. Organizovanou skupinou je spoločenie najmenej troch osôb na účel spáchania trestného činu, s určitou deľbou úloh medzi členmi skupiny, ktorej činnosť sa

vyznačuje plánovitosťou a koordinovanosťou, čo zvyšuje pravdepodobnosť úspešného spáchania trestného činu.

Krajský súd teda zistil u obvineného pomer priťažujúcich a poľahčujúcich okolností 1:1. Ďalej zohľadnil, že odsúdenie spred 38 rokov nebolo zahladené, na čom obvinený nenesie vinu. Ďalej zohľadnil, že k odsúdeniu došlo pred 38 rokmi (plynutie času) a trest vykonal pred 35 rokmi. Obvinený sa dostal 13x do rozporu so zákonom a prihliadať možno v súčasnosti len na 2 odsúdenia. Naposledy mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 3 rokov. Z výkonu väzby je hodnotený kladne.

Proti rozsudku krajského súdu, ktorý bol príslušnej krajskej prokuratúre doručený 14. decembra 2015, podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) 9. februára 2016 dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., a to v neprospech obvineného A. K.

Generálny prokurátor v dovolaní uvádza, že rozsudkom krajského súdu bol porušený zákon v ustanovení § 38 ods. 5 Tr. zák. v prospech obvineného A. K. Porušenie zákona spočíva v nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, v dôsledku čoho nebol obvinenému uložený trest odňatia slobody v rámci zvýšenej trestnej sadzby (s použitím § 38 ods. 5 Tr. zák.). Krajský súd v Nitre svoj rozsudok odôvodnil tým, že postup Okresného súdu Nitra, ktorý pri ukladaní trestu aplikoval ustanovenie § 38 ods. 5 Tr. zák., nie je správny, pretože výrok o vine jeho rozsudku neobsahoval zmienku o tom, že obvinený sa opätovne dopustil zločinu. Nakoľko rozsudok okresného súdu vo výroku o vine túto skutočnosť neobsahoval, nebolo podľa krajského súdu možné aplikovať ustanovenie § 38 ods. 5 Tr. zák. a mohol byť uložený trest iba vo výmere od 3 do 10 rokov.

Generálny prokurátor sa s vyššie uvedeným nestotožnil z viacerých dôvodov. V prvom rade z odpisu registra trestov je zjavné, že obvinený bol v roku 1976 odsúdený Okresným súdom Jičín, sp. zn. 3T/527/76, z 13. decembra 1976 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Hradci Králové, sp. zn. 3To/12/77, z 18. januára 1977, za trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1 Tr. zák. (zákon č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov účinný do 1. januára 2006) k trestu odňatia slobody vo výmere 3,5 roka, ktorý vykonal v marci 1980. Trestná sadzba za uvedený trestný čin bola určená na 3 až 10 rokov. V zmysle § 437 ods. 1 Tr. zák. (zákon č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov účinný od 1. januára 2006) ide teda o zločin, pretože horná hranica trestnej sadzby prevyšuje 5 rokov. Toto odsúdenie nebolo do dnešného dňa zahladené, napriek tomu, že v roku 2013 oň obvinený požiadal. Možno teda jednoznačne konštatovať, že obvinený opätovne spáchal zločin, na ktorý sa prihliada. Generálny prokurátor ďalej v dovolaní uvádza, že nebolo povinnosťou súdu uviesť predchádzajúce odsúdenie obvineného za zločin vo výroku rozsudku o vine, resp. v skutkovej vete, pretože predchádzajúce odsúdenie nie je zákonným znakom zločinu podvodu. Nebolo povinnosťou súdu uviesť ho ani pri právnom posúdení skutku - v právnej vete, pretože nejde o ustanovenie, podľa ktorého sa určité konanie posudzuje ako trestný čin, ale ide len o ustanovenie, ktoré sa aplikuje pri ukladaní trestu v prípade, ak súd odsudzuje páchateľa za zločin, ktorý opätovne spáchal. Uvedené vyplýva aj z ustanovenia § 163 ods. 3 Tr. por., podľa ktorého výrok, ktorým sa obžalovaný uznáva za vinného alebo ktorým sa spod obžaloby oslobodzuje, musí presne označovať trestný čin, ktorého sa výrok týka, a to nielen zákonným pomenovaním a uvedením právnej kvalifikácie, ale aj uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, prípadne aj s uvedením iných skutočností potrebných na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným, ako aj uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu. Vyššie uvedená skutočnosť vyplýva aj zo systematického zaradenia ustanovenia § 38 ods. 5 do druhého oddielu, druhej hlavy Tr. zák., ktorý upravuje základné zásady ukladania sankcií. Názor krajského súdu nesprávne vychádzal z rozhodovania súdov za platnosti zákona č. 140/1961 Zb., ktorý upravoval v ustanovení § 41 ods. 1 ukládanie trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi. Išlo o osobitnú kategóriu páchateľa. Použitie ustanovenia § 38 ods. 5 Tr. zák. (zákon č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov účinný od 1. januára 2006) obdobným spôsobom nie je namieste, pretože toto ustanovenie upravuje iba podmienky ukladania trestu za spáchanie zločinu. V súčasne platnej právnej úprave Trestného zákona opätovné spáchanie zločinu nie je zákonným znakom trestného činu, a preto nie je povinnosťou súdu uvádzať túto skutočnosť vo výroku rozsudku o vine, resp. v skutkovej vete. Použitie tohto ustanovenia je nevyhnutné uviesť len vo výroku rozsudku o treste, pretože je jedným z ustanovení zákona, ktoré určujú zákonnú trestnú sadzbu trestného činu. Túto povinnosť okresný súd splnil. Ustanovenie § 38 ods. 5 Tr. zák. (zákon č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov účinných od 1. januára 2006) je kogentnej povahy, t. j. súd je povinný ho aplikovať za predpokladu splnenia v ňom uvedených podmienok.

Pokiaľ ide o závažnosť porušenia zákona v zmysle § 371 ods. 5 Tr. por., generálny prokurátor uvádza, že neaplikovanie ustanovenia § 38 ods. 5 Tr. zák. zo strany krajského súdu malo za následok, že obvinenému bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov, ktorý by v prípade jeho aplikovania neprichádzal do úvahy, nakoľko po zvýšení dolnej hranice ustanovenej trestnej sadzby by bolo možné uložiť trest odňatia slobody vo

výmere najmenej 6 a pol roka.

V podstate z týchto dôvodov generálny prokurátor navrhol, aby najvyšší súd ako dovolací súd:

1/ podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že rozsudkom krajského súdu bol porušený zákon v ustanovení § 38 ods. 5 Tr. zák. v prospech obvineného A. K.,

2/ podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil rozsudok krajského súdu v celom rozsahu a

3/ podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal krajskému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu generálneho prokurátora sa vyjadril obvinený prostredníctvom obhajcu. Vo vyjadrení namietol dôvody uvedené v dovolaní a stotožnil sa s napadnutým rozsudkom krajského súdu v celom rozsahu. V súlade s týmto rozhodnutím postup prvostupňového súdu nemožno považovať za správny, a to vzhľadom k tomu, že výrok o vine predovšetkým v skutkovej vete neobsahuje zmienku o jeho odsúdení, a to rozsudkom Okresného súdu Jičín, sp. zn. 3T/527/76, z 13. decembra 1976 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Hradci Králové, sp. zn. 3To/12/77, z 18. januára 1977, ktorými mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov a 6 mesiacov, a ktorý vykonal dňa 29. marca 1980. Toto odsúdenie nie je doposiaľ zahladené. Nakoľko napadnutý rozsudok toto vo výroku o vine neobsahuje, nie je možné trest ukladať za aplikácie § 38 ods. 5 Tr. zák. Stotožnil sa s právnym názorom vyjadreným v judikáte Krajského súdu v Nitre Rtk/5/2012 a rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1To/55/2012. Navrhol, aby najvyšší súd dovolanie generálneho prokurátora odmietol.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Tr. por. a zistil, že dovolanie bolo podané generálnym prokurátorom ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. a) Tr. por., proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Tr. por.], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Tr. por., a to v neprospech obvineného potom, ako ten podal riadny opravný prostriedok a odvolací súd rozhodol v jeho prospech (§ 372 ods. 1 Tr. por.), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por. a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že podané dovolanie treba odmietnuť na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Tr. por., keďže je zrejmé, že nie je splnený generálnym prokurátorom uplatnený dôvod dovolania.

Predmetom dovolacieho konania bolo posúdiť, či predpokladom použitia ustanovenia § 38 ods. 5 Tr. zák. pri ukladaní trestu je uvedenie predchádzajúceho odsúdenia za zločin vo výroku o vine odsudzujúceho rozsudku v jeho skutkovej vete. V danom prípade nebolo sporné, že obvinený opätovne (hoci pred 38 rokmi) spáchal zločin a toto odsúdenie nebolo doposiaľ zahladené.

Podľa § 38 ods. 5 Tr. zák. pri opätovnom spáchaní zločinu sa zvyšuje dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu polovicu; v takom prípade sa ustanovenie odseku 4 nepoužije. V tejto súvislosti najvyšší súd poznamenáva, že pod pojmom „opätovne“ treba vo vzťahu k tomuto ustanoveniu rozumieť spáchanie zločinu po tom, čo bol páchatel právoplatne odsúdený za iný zločin. **Na tento znak sa neprihliadne v prípade, ak predchádzajúce odsúdenie za zločin je zahladené. V opačnom prípade však nie je rozhodujúci časový úsek medzi predchádzajúcim odsúdením a spáchaním nového zločinu.**

Podľa § 163 ods. 3 Tr. por. výrok, ktorým sa obžalovaný uznáva za vinného alebo ktorým sa spod obžaloby oslobodzuje, musí presne označovať trestný čin, ktorého sa výrok týka, a to nielen zákonným pomenovaním a uvedením právnej kvalifikácie, ale aj uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, prípadne aj s uvedením iných skutočností potrebných na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným, ako aj **uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu**. Zákonnú požiadavku „uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu“, treba vnímať tak, že sa požaduje uvedenie znakov základnej skutkovej podstaty trestného činu, ako aj znakov podmieňujúcich použitie vyššej trestnej sadzby. Pod takýmito znakmi sa rozumejú nielen znaky kvalifikovanej skutkovej podstaty, ale aj všetky skutkové závery, ktoré odôvodňujú úpravu trestnej sadzby podľa ustanovenia § 38 Tr. zák., jeho ods. 5 nevynímajúc.

Najvyšší súd sa stotožňuje s právnym názorom vysloveným v rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1To/55/2012, podľa ktorého **v prípade, ak páchatel' opätovne spáchal zločin (§ 38 ods. 5 Tr. zák.) alebo obzvlášť závažný zločin (§ 38 ods. 6 Tr. zák.), je nevyhnutné, aby výrok o vine v tzv. skutkovej vete obsahoval presnú citáciu predchádzajúceho odsúdenia (je nevyhnutné zároveň zistiť, či je možné na toto odsúdenie prihliadnuť).** Uvedený právny názor bol vyjadrený aj v judikáte Krajského súdu v Nitre Rtk 5/2012, na ktorý odkazuje krajský súd aj obvinený prostredníctvom obhajcu vo svojom vyjadrení k dovolaniu generálneho prokurátora.

V reakcii na argumentáciu generálneho prokurátora, podľa ktorej systematické zaradenie § 38 ods. 5 do druhého oddielu, druhej hlavy Tr. zák., ktorý upravuje základné zásady ukladania sankcií, je jedným z dôvodov, pre ktorý nie je potrebné uvádzať predchádzajúce odsúdenie za zločin v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku, najvyšší súd odkazuje na právnu vetu vyslovenú v rozsudku najvyššieho súdu z 24. októbra 2006, sp. zn. 2 To 55/2006. V nej sa uvádza, že podľa § 120 ods. 3 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 (§ 163 ods. 3 Tr. por. účinného od 1. januára 2006) výrok, ktorým sa obžalovaný uznáva za vinného alebo ktorým sa spod obžaloby oslobodzuje, musí presne označovať trestný čin, ktorého sa výrok týka, a to nielen zákonným pomenovaním a uvedením príslušného zákonného ustanovenia, ale i uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, prípadne i uvedením iných skutočností potrebných na to, aby skutok nemohol byť zamienený s iným, ako aj uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu. Najvyšší súd v danom prípade posudzoval povinnosť uviesť okolnosť odôvodňujúcu použitie ustanovenia § 43 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 (§ 47 ods. 2 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006) vo výrokovej časti odsudzujúceho rozsudku. Najvyšší súd v tomto rozsudku ustálil, že **„záver súdu prvého stupňa o tom, že obžalovaný súdený trestný čin uvedený v ustanovení § 43 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 (§ 47 ods. 2 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006) spáchal za podmienok predpokladaných v tomto ustanovení zákona (t. j. spáchal tam uvedený trestný čin napriek tomu, že už bol za takého trestné činy dvakrát potrestaný a trest aspoň sčasti vykonal), ktorý v zmysle § 120 ods. 3 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 (§ 163 ods. 3 Tr. por. účinného od 1. januára 2006) odôvodňuje použitie určitej trestnej sadzby, je záverom skutkovým, musí mať základ vo vykonanom dokazovaní oboznámením obsahu súdnych spisov o takých skorších odsúdeniach.** Uvedené skutkové zistenia bolo preto v konečnom dôsledku potrebné uviesť vo výrokovej časti odsudzujúceho rozsudku (§ 120 ods. 3 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, resp. § 163 ods. 3 Tr. por. účinného od 1. januára 2006), nakoľko sa aj na ne v prípade podania odvolania vzťahuje prieskumná povinnosť odvolacieho súdu, zakotvená v ustanovení § 254 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 (§ 317 ods. 1 Tr. por. účinného od 1. januára 2006).“ Najvyšší súd ďalej konštatoval, že **súd prvého stupňa pochybil, keď nesprávne do svojich skutkových zistení nezahrnul už spomínané odsudzujúce rozhodnutia a zistenia o tom, že obžalovaný skôr uložené tresty za v nich uvedené trestné činy pred spáchaním súdenej trestnej činnosti vykonal, hoci ho k tomu zaväzovalo ustanovenie § 120 ods. 3 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 (§ 163 ods. 3 Tr. por. účinného od 1. januára 2006).** Na uvedený právny názor najvyšší súd poukazuje aj vo vzťahu k predpokladom aplikácie ustanovenia § 38 ods. 5 Tr. zák. Tak ustanovenie § 38 ods. 5, ako aj ustanovenie § 47 ods. 2 sú systematicky zaradené v druhej hlave Tr. zák. (Sankcie), ustanovenie § 38 ods. 5 v druhom diele (Základné zásady ukladania sankcií), ustanovenie § 47 ods. 2 v treťom diele (Ukladanie a výkon jednotlivých trestov). **V oboch prípadoch teda ide o ustanovenia, ktoré síce netvoria základné znaky skutkovej podstaty trestného činu, ale odôvodňujú určitú trestnú sadzbu, a preto je potrebné uviesť ich vo výroku o vine odsudzujúceho rozsudku v skutkovej vete v súlade s ustanovením § 163 ods. 3 Tr. por.**

Najvyšší súd po preskúmaní konkrétnych okolností prípadu považuje za nevyhnutné uviesť, že obvinený A. K. sa o skutočnosti, že pri ukladaní trestu bude aplikované ustanovenie § 38 ods. 5 Tr. zák., po prvýkrát dozvedel na hlavnom pojednávaní dňa 5. mája 2014 (č. l. 102), kde to vyplynulo zo záverečnej reči prokurátora krajskej prokuratúry prednesenej v zmysle písomného vyhotovenia z 30. apríla 2014 (č. l. 95). V samotnej obžalobe prokurátora krajskej prokuratúry nebola ani zmienka o zámere aplikovať ustanovenie § 38 ods. 5 Tr. zák. Uvádza sa v nej iba skutočnosť, že obvinený A. K. bol v minulosti celkom dvanásťkrát súdne trestaný, naposledy rozsudkom Okresného súdu Piešťany, sp. zn. 1 P 79/09, z 15. marca 2010 pre trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Tr. zák., pričom mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní osem mesiacov so skúšobnou dobou v trvaní jeden rok (č. l. 19-20). Obvinený A. K. na podklade obžaloby urobil na hlavnom pojednávaní 26. marca 2013 vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por. (č. l. 54), ktoré súd uznesením prijal (č. l. 59) a podľa § 257 ods. 8 Tr. por. vyhlásil, že dokazovanie v rozsahu, v akom obžalovaný priznal spáchanie skutku, sa nevykoná (č. l. 60). Najvyšší súd aj s ohľadom na uvedené zdôrazňuje potrebu ochrany práv obvineného, pokiaľ ide o jeho oboznámenie so všetkými skutkovými závermi, ktoré budú podkladom pre výrok o treste. Obvinený tak na základe neúplnej obžaloby čo do skutkových okolností urobil vyhlásenie o vine bez toho, aby mal vedomosť o tom, že sa priznáva k spáchaniu skutku s vedomím, že opätovne pácha zločin i napriek tomu, že za zločin už bol odsúdený. Uvedené neprimerane

zasahuje do základných práv obvineného. Najvyšší súd sa zároveň stotožňuje s právnym názorom krajského súdu, podľa ktorého slovné spojenie „pri opätovnom spáchaní zločinu“ odkazuje na objektívnu stránku trestného činu, t. j. konanie páchatel'a, a zároveň aj na subjektívnu stránku - zavinenie, vedomosť páchatel'a o tom, že opätovne pácha zločin i napriek tomu, že za zločin už bol odsúdený. Toto vyžaduje, aby už vo výroku o vine bolo zdôraznené, že páchatel' spáchal žalovaný zločin i napriek predchádzajúcemu odsúdeniu za zločin.

So zreteľom na vyššie uvedené najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

B/

Najvyšší súd uznesením z 25. septembra 2018, sp. zn. 2 Tdo 34/2018, podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol dovolanie obvineného D. T. proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 2. novembra 2017, sp. zn. 2To/80/2017.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) z 22. augusta 2017, sp. zn. 3T/74/2017, bol obvinený D. T. uznaný za vinného zo zločinu ublíženia na zdraví v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák., § 155 ods. 1 Tr. zák. a z prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. b) Tr. zák. v spojení s § 138 písm. a) Tr. zák., sčasti spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

27. novembra 2016 v čase od 01.01 hod. do 01.15 hod. na ulici A. v F., na parkovisku pred HM Tesco, pod vplyvom alkoholických nápojov s obvineným O. P. fyzicky napadli poškodeného P. D., a to tým spôsobom, že mu najprv dal obvinený O. P. otvorenou dlaňou pravej ruky facku a následne, keď sa chcel poškodený pred nimi ako i ďalším atakom ukryť v motorovom vozidle zn. Škoda Felicia, EČV: F., modrej farby, na zadných sedadlách, tak za ním cez spolujazdcove dvere vošiel do motorového vozidla obvinený D. T. a cez zadné dvere za vodičom obvinený O. P., ktorí ho bili a udierali rukami po celom tele a kopali mu do dverí predmetného osobného motorového vozidla, kde od útoku po chvíli upustili, nasadli do privolaného vozidla taxi služby s názvom S., z ktorého následne po krátkej jazde obaja vystúpili, nakoľko poškodený sa rozbehol smerom k tomuto taxíku a obvinený D. T. pristúpil k poškodenému, zvalil ho na zem a zmocnil sa teleskopického obušku, ktorý mal poškodený pri sebe, a s týmto ležiaceho poškodeného najmenej jedenkrát udrel do oblasti hlavy v oblasti záhlavia (životne dôležitého orgánu), opakovane bližšie nezistený krát do oblasti rúk, ktorými si poškodený kryl oblasť hlavy, pričom mu týmto konaním obvinený D. T. spôsobil zranenia, a to otras mozgu I. stupňa, tržne zmliaždenú ranu záhlavia, pomliaždenie pravej strany hrudníka, pomliaždenie chrbtov oboch rúk, ktoré zranenia si vyžiadali liečbu a narušenie obvyklého spôsobu života v trvaní 20 dní, počas ktorých musel poškodený dodržiavať kľudový pohybový režim bez fyzickej záťaže a mal sťaženú možnosť vykonávania vlasovej hygieny.

Za to mu okresný súd uložil podľa § 155 ods. 1 Tr. zák., s použitím § 41 ods. 1 Tr. zák., § 37 písm. h) Tr. zák., § 38 ods. 5 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere sedem rokov, na ktorého výkon ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia.

Obvinený napadol uvedený rozsudok okresného súdu odvolaním, ktoré Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 2. novembra 2017, sp. zn. 2To/80/2017, zamietol podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu, ktoré bolo obvinenému D. T. doručené 18. decembra 2017 a jeho obhajcovi 11. decembra 2017, ako aj proti rozsudku prvostupňového súdu podal obvinený 26. februára 2018 prostredníctvom obhajcu dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. g), h), i) Tr. por.

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku namieta obvinený nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku ako zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák., keďže (...)

V ďalšej časti svojho dovolania obvinený tvrdí, že prvostupňovým súdom mu bola nesprávne priznaná priťažujúca okolnosť podľa § 37 písm. h) Tr. zák., pretože bol odsúdený za trestné činy spáchané v jednočinnom súbahu, čo podľa jeho názoru vylučuje možnosť použitia tejto priťažujúcej okolnosti. Taktiež poukázal na podľa neho nesprávny postup súdu pri aplikácii § 38 ods. 5 Tr. zák., pretože ak by súd ukladal trest upravený podľa § 38 ods. 5 Tr. zák., musel by byť zákonný dôvod na jeho ukladanie uvedený aj v skutkovej vete tohto rozsudku, s doplnením toho, či obvinený vykonal celý trest alebo aspoň jeho časť, a rovnako tak vyjadrené aj opätovné spáchanie zločinu v právnej vete takéhoto rozsudku. Len na základe takto formulovaného výroku o vine by bol podľa obvineného následne možný postup podľa § 38 ods. 5 Tr. zák. pri ukladaní trestu. V tejto súvislosti tiež namieta, že sa o tejto skutočnosti dozvedel až pri vyhlásení odsudzujúceho rozsudku, pričom ani z podanej obžaloby, ani zo záverečnej reči prokurátora na hlavnom pojednávaní nevyplýva, že by sa uvedeného postupu prokurátor domáhal, čo v spojení s vyššie uvedeným potvrdzuje, že použitie § 38 ods. 5 Tr. zák. v danom štádiu konania a za danej situácie neprichádzalo do úvahy.

V podstate z týchto dôvodov obvinený navrhol, aby najvyšší súd po preskúmaní spisového materiálu podľa § 386 ods. 1, ods. 2 Tr. por. vyslovil porušenie zákona a napadnuté uznesenie krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu zrušil.

Prokurátor príslušnej okresnej prokuratúry v písomnom vyjadrení k podanému dovolaniu obvineného uviedol, že (...)

Vo vzťahu k námietke obvineného týkajúcej sa nesprávneho použitia priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. h) Tr. zák. prokurátor uviedol, že obvinený svojim konaním naplnil skutkové podstaty tak zločinu ublíženia na zdraví v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. k § 155 ods. 1 Tr. zák., ako aj prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a) Tr. zák., sčasti spáchané formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., teda spáchal viac trestných činov v jednočinnom súbahu, čo odôvodňuje použitie tohto ustanovenia. Pritom zdôraznil, že priťažujúca okolnosť podľa § 37 písm. h) Tr. zák. nebola obvinenému pri ukladaní trestu zohľadnená z dôvodu aplikácie § 38 ods. 5 Tr. zák.

Napokon, vo vzťahu k námietkam obvineného týkajúcim sa ukladania trestu podľa § 38 ods. 5 Tr. zák. prokurátor uviedol, že táto úprava trestnej sadzby vyplýva z odsúdenia obvineného rozsudkom Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 5T/30/2009, ktorým bol odsúdený za zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere sedem rokov, ktorý vykonal 13. marca 2016. Okolnosti majúce vplyv na ukladanie trestu, uvedené v § 38 Tr. zák., nie sú nevyhnutne súčasťou výroku o vine a vždy sú uvádzané iba pri ukladaní trestu, pretože majú vplyv na stanovenie trestnej sadzby, v rámci ktorej môže byť trest uložený. Prokurátor poukázal v tejto súvislosti tiež na to, že na hlavnom pojednávaní konanom 22. augusta 2018 vo svojej záverečnej reči navrhoval uloženie trestu obvinenému aj podľa § 38 ods. 5 Tr. zák., čo je zrejme zo zápisnice o tomto hlavnom pojednávaní a zároveň to neguje tvrdenie obvineného o tom, že o uvedenej skutočnosti sa dozvedel až pri vyhlásení rozsudku. Navyše, dovolateľ nepodložil žiadnym konkrétnym rozhodnutím svoje tvrdenie o tom, že predchádzajúce odsúdenie je potrebné uvádzať v skutkovej vete, pričom s týmto tvrdením sa prokurátor nestotožnil.

V podstate z týchto dôvodov prokurátor navrhol, aby najvyšší súd na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného odmietol, pretože je zjavné, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g), h), i) Tr. por.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Tr. por. a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Tr. por., prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§ 368 ods. 2 písm. h) Tr. por.), v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Tr. por. potom, ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Tr. por.), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por. a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že obvineným uplatnené dôvody dovolania nie sú v posudzovanej veci zjavne splnené.

Pokiaľ ide o námietky obvineného týkajúce sa nesprávneho použitia ustanovení § 37 písm. h) a § 38 ods. 5 Tr. zák., tie by v prípade ich preukázania bolo možné podradiť iba pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. [a nie aj pod dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por.], keďže sa týkajú (podľa dovolateľa) nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy, ktoré sa viažu k rozhodovaniu o treste (pozri tiež stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 5/2011 a rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 18/2015). Ani tento dovolací dôvod však nie je zjavne splnený.

V tomto smere je potrebné predovšetkým uviesť, že priťažujúca okolnosť spočívajúca v tom, že páchateľ spáchal viac trestných činov [§ 37 písm. h) Tr. por.], sa uplatní bez ohľadu na to, či boli trestné činy spáchané jedným alebo viacerými skutkami, teda v jednočinnom alebo viacčinnom súbehu. Použitie tejto priťažujúcej okolnosti je vylúčené iba v prípade (asperačného) zvýšenia trestnej sadzby podľa § 41 ods. 2 Tr. zák., t. j. vtedy, ak páchateľ spáchal dva alebo viaceré úmyselné trestné činy, z ktorých aspoň jeden je zločinom, dvoma alebo viacerými skutkami (pozri stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 1/2011). O takúto situáciu však v posudzovanej veci nejde. Navyše, ako vo svojom vyjadrení správne uviedol prokurátor, konštatovanie tejto priťažujúcej okolnosti nemalo vplyv na určenie výmery dovolateľovi uloženého trestu, pretože okresný súd postupoval podľa § 38 ods. 5 Tr. zák., ktorý zvýšenie dolnej hranice trestnej sadzby o jednu tretinu v dôsledku prevahy priťažujúcich okolností podľa § 38 ods. 4 Tr. zák. vylučuje.

Pokiaľ ide o námietky týkajúce sa nesprávnej aplikácie ustanovenia § 38 ods. 5 Tr. zák., treba v prvom rade uviesť, že dovolateľ nesprávne stotožňuje okolnosti odôvodňujúce určitú trestnú sadzbu a okolnosti určujúce výmeru trestu, ktorý má byť uložený konkrétnemu páchateľovi v rámci zákonom stanovenej trestnej sadzby.

Podľa § 163 ods. 3 Tr. por. výrok, ktorým sa obžalovaný uznáva za vinného alebo ktorým sa spod obžaloby oslobodzuje, musí presne označovať trestný čin, ktorého sa výrok týka, a to nielen zákonným pomenovaním a uvedením právnej kvalifikácie, ale aj uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, prípadne aj uvedením iných skutočností potrebných na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným, ako aj uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že súčasťou popisu skutku v tzv. skutkovej vete rozsudku musia byť iba tie skutočnosti, ktoré naplňajú niektorý zákonný znak skutkovej podstaty trestného činu. V prípade zákonných znakov odôvodňujúcich určitú trestnú sadzbu pôjde predovšetkým o skutočnosti naplňajúce znaky kvalifikovaných skutkových podstát trestných činov, ktoré odôvodňujú použitie vyššej trestnej sadzby. Poľahčujúce a priťažujúce okolnosti, ale ani opätovné spáchanie zločinu, resp. obzvlášť závažného zločinu podľa § 38 ods. 5, ods. 6 Tr. zák. však nie sú zákonnými znakmi trestného činu [ak by tomu tak v konkrétnom prípade bolo, nebolo by možné na ne duplicitne prihliadnuť (§ 38 ods. 1 Tr. zák.)], ale predstavujú iba kritéria určujúce výmeru trestu, ktorý má byť páchateľovi uložený v rámci zákonom stanovenej trestnej sadzby, t. j. trestnej sadzby určenej na základe zákonných znakov trestného činu (§ 38 ods. 8 Tr. zák.). Z tohto dôvodu potom poľahčujúce a priťažujúce okolnosti, ale ani okolnosť spočívajúca v opätovnom spáchaní zločinu, resp. obzvlášť závažného zločinu podľa § 38 ods. 5, ods. 6 Tr. zák. nemusia (a nemajú byť) súčasťou popisu skutku a postačí, ak je ich použitie vyjadrené vo výroku o treste, a to uvedením príslušných zákonných ustanovení (§ 165 ods. 1 Tr. por.).

Napokon, pokiaľ dovolateľ tvrdí, že uloženie trestu s použitím ustanovenia § 38 ods. 5 Tr. zák. prokurátor nenavrhol, táto jeho námietka nie je pravdivá, keďže prokurátor tak urobil v rámci záverečnej reči na hlavnom pojednávaní konanom 22. augusta 2017, čo vyplýva zo zápisnice, ako aj zo zvukového záznamu z tohto hlavného pojednávania.

Z týchto dôvodov najvyšší súd dovolanie obvineného D. T. podľa § 382 písm. c) Tr. por. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Vo vyjadrovanom konaní podľa § 22 ods. 2 zákona o súdoch sa za alternatívu A/ z oslovených subjektov, ktoré odpovedali, vyjadrili krajské sudy v Košiciach a Nitre, Krajský súd v Trenčíne sa za túto alternatívu vyslovil s požadovanou výnimkou zodpovedajúcou okolnostiam uvedeným v ustanoveniach § 38 ods. 3 a 4 Tr. zák.

Špecializovaný trestný súd, krajské súde v Prešove (s výnimkou zodpovedajúcou tretiemu odseku bodu I. prijatých právnych viet) a Žiliny, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ministerstvá vnútra a spravodlivosti Slovenskej republiky, Právnická fakulta Univerzity Komenského a Paneurópska vysoká škola - fakulta práva sa vyslovili za alternatívu B/.

Kolégium prijalo právne vety, ktoré riešia dotknutý problém v dvoch rovinách (body I. a II.) a majú samostatnú výpovednú hodnotu, ktorá nepotrebuje rozsiahlejšie odôvodnenie.

Bod I. znie:

Odsudzujúci výrok o vine má jednak skutkovú časť (vetu), a jednak právnu časť, teda právnu vetu a právnu kvalifikáciu.

Skutková veta odráža faktické okolnosti, ktoré sú právne relevantné z hľadiska základnej alebo kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu, teda kvalifikačne použitého ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona. Formulácia „uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu“ (§ 163 ods. 3 Tr. por.) znamená povinnosť uviesť vo výroku o vine odsudzujúceho rozsudku okrem skutkovej vety aj tzv. právnu vetu, vychádzajúcu zo znenia ustanovenia (ustanovení), použitého (použitých) na právnu kvalifikáciu činu, ktoré sú označené vo výroku o vine zákonným pomenovaním a číselným paragrafovým označením (s nimi je priamo spojená trestná sadzba trestu odňatia slobody).

Do kategórie faktických okolností uvedených v predchádzajúcom odseku a tvoriacich súčasť skutkovej vety patria aj skutočnosti, ktoré podľa ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona vyvolávajú použitie osobitnej trestnej sadzby, namiesto použitia sadzby, ktorá je uvedená v kvalifikačne relevantnom ustanovení osobitnej časti Trestného zákona, resp. namiesto sadzby iného trestu než trestu odňatia slobody, ktorá z právnej kvalifikácie činu inak vyplýva (§ 47 ods. 2, § 61 ods. 4 a 5 Tr. zák.).

Skutočnosti bez kvalifikačnej relevancie, vyvolávajúce použitie ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona, ktoré len upravuje hranice trestnej sadzby priradenej ku kvalifikačne použitému ustanoveniu osobitnej časti Trestného zákona (§ 38 ods. 3 až 6, § 41 ods. 2 samostatne alebo v spojení s § 42 ods. 1, § 61 ods. 3 a 6 Tr. zák.), nie sú súčasťou skutkovej vety výroku odsudzujúceho rozsudku. Dotknuté ustanovenia sa uvádzajú (označujú) vo výroku o treste v zmysle § 165 ods. 1 Tr. por. („s uvedením zákonných ustanovení, podľa ktorých bol trest uložený“).

Úvodná téza o skutkovej vete a jej rozdieloch oproti právnej vete, ktorá odráža použitú právnu kvalifikáciu (prvé dva odseky bodu I.), vychádza zo skoršej aktuálnej judikatúry (R 22/2015 - III.). Zároveň vyjadruje okolnosť, že skutková veta musí zodpovedať nielen znakom základnej skutkovej podstaty trestného činu (prvý odsek dotknutého ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona, ak toto ustanovenie neobsahuje viac základných skutkových podstát), ale musí byť aj skutkovým podkladom okolností, ktoré podmieňujú použitie vyššej trestnej sadzby (odseky s vyšším poradovým číslom) a ktoré so základnou skutkovou podstatou tvoria tzv. kvalifikovanú skutkovú podstatu trestného činu.

K tomu tretí odsek bodu I. pridáva ďalšiu okolnosť, ktorá je súčasťou skutkovej vety aj napriek tomu, že jej zodpovedajúca skutočnosť nie je určená (definovaná) kvalifikačne použitým ustanovením osobitnej časti Trestného zákona, ale ustanovením jeho všeobecnej časti, na základe ktorého sa však použije osobitná trestná sadzba uvedená v tomto ustanovení (teda nie sadzba, ktorá je priamo spojená s kvalifikačne použitým ustanovením osobitnej časti Trestného zákona). Takto sa kritická skutočnosť sekundárne, avšak neoddeliteľne, stáva okolnosťou, ktorá podmieňuje použitie inej (*de lege lata* vždy vyššej) trestnej sadzby a integruje sa do skutku zodpovedajúceho právnej kvalifikácii s takou sadzbou (aj keď podliehajúcou ďalšej možnej úprave jej ohraničenia v zmysle štvrtého odseku právnych viet v bode I.). Ustanovením všeobecnej časti Trestného zákona generovaná trestná sadzba však nič nemení na kategorizácii trestných činov v zmysle § 10 a § 11 Tr. zák. (prečin, zločin, obzvlášť závažný zločin).

Ide o ustanovenia uvedené v treťom odseku bodu I. („3x a dost“ pri treste odňatia slobody a prípady aj mimo takého modelu pri zákaze činnosti). Táto aktuálna interpretácia je v súlade so skoršou judikatúrou (R 32/2007).

Štvrtý odsek bodu I. rieši problém v tom prvku, ktorý bol pri konkurujúcich si rozhodnutiach sporný (situácia zodpovedajúca recidíve zločinu). Ide o okolnosti relevantné v zmysle ustanovení všeobecnej časti Trestného zákona (v právnej vete sú označené), na základe ktorých sa len upravuje sadzba, pripojená ku kvalifikačne použitému ustanoveniu osobitnej časti Trestného zákona (v podobe základnej alebo kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu). Tieto reálie netvoria skutok a neuvádzajú sa v skutkovej vete, avšak ustanovenia, ktoré ich určujú (definujú), sa označia vo výroku o treste, na základe čoho už z tohto výroku vyplýva ohraničenie upravenej trestnej sadzby.

Bod II. právnych viet, opäť s dostatočnou samostatnou výpovednou hodnotou, znie:

Súd sa musí v rámci splnenia povinnosti podľa § 34 ods. 5 Tr. por. pri poučení podľa § 257 ods. 1 Tr. por. presvedčiť, či bol obvinený v skoršom priebehu konania poučený aj o takej úprave trestnej sadzby podľa ustanovení uvedených v treťom a štvrtom odseku bodu I., ktorá v jeho prípade prichádza do úvahy. V prípade negatívneho zistenia súd poučenie vykoná, inak môže byť následne splnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. (v nadväznosti na § 257 ods. 5 Tr. por.). Dotknutú chybu nemožno odstrániť v rámci konania o odvolaní proti výroku rozsudku o treste po prijatí vyhlásenia o uznaní viny, nakoľko obvinenému musí byť novovytvorená možnosť také vyhlásenie neurobiť, pričom trest musí byť uložený v rámci trestnej sadzby súladnej so zákonom.

Ide o „druhú stranu mince“ riešeného problému, a to pri uznaní viny obvineným v súdnom konaní. Obvinený z hľadiska svojich obhajobných práv musí vedieť, aká v jeho neprospech upravená (sprísnená) sadzba (ak je dôvod na taký postup) sa spája s trestným činom, ktorého sa týka jeho neodvolateľné (ak je prijaté) vyhlásenie, ktoré má (vo vzťahu k takým vyhlásením pokrytému výroku o vine) výrazne obmedzenú preskúmateľnosť (v až dovolacom, teda mimoriadnom opravnom konaní a len na základe dovolania ministra spravodlivosti proti takému rozhodnutiu súdu prvého stupňa). V odvolacom konaní síce možno (samostatne) skúmať výrok o treste, avšak nedostatok poučenia obvineného nemožno napraviť uložením trestu v zákone nezodpovedajúcej (nezvýšenej) trestnej sadzbe (z hľadiska použitej trestnej sadzby je odvolanie nedôvodné, pričom výrok o vine a konanie mu predchádzajúce, resp. jeho chyby prieskum odvolacieho súdu nepokrýva). Riešením je len dovolanie ministra spravodlivosti (ak je indikované porušenie práva na obhajobu dané) a následne (zrušením rozhodnutia v celom rozsahu) vytvorenie podmienok na nové konanie súdu prvého stupňa, s možnosťou obvineného vinu opätovne neuznať alebo uznať ju so znalosťou výslednej trestnej sadzby, ktorej sprísnená úprava v jeho veci prichádza do úvahy.

15.

STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. júna 2019, Tpj 27/2019, na zjednotenie výkladu a aplikácie ustanovenia § 370 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku vo vzťahu k začatiu plynutia lehoty na podanie dovolania ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky v neprospech obvineného.

I. Ustanovenie § 370 ods. 2 Trestného poriadku má oproti ustanoveniu predchádzajúceho odseku (§ 370 ods. 1) povahu *lex specialis* a obsahovo odráža postavenie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) ako dovolateľa, ktorý nie je stranou v súdnom konaní v rámci trestného stíhania (do právoplatnosti dovolaním napadnutelného súdneho rozhodnutia, ktoré sa mu teda ani nedoručuje), pričom dovolanie môže podať len na podnet (§ 369 ods. 1 Trestného poriadku).

Ministrovi spravodlivosti plynie lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr (z osôb, ktorým sa doručuje dovolaním napádané rozhodnutie - prokurátor, len dovolaním dotknutý obvinený, jeho obhajca a zákonný zástupca, dotknutý poškodený a dotknutá zúčastnená osoba), a to bez ohľadu na okolnosť, či podáva dovolanie v prospech alebo v neprospech obvineného. V opačnom prípade by aj pre ministra spravodlivosti platil režim začatia plynutia dovolacej lehoty podľa § 370 ods. 1 Trestného poriadku a dotknutý, teda druhý odsek toho istého ustanovenia by bol nadbytočný (*de lege lata* je v skúmanom smere s odsekom 1 nezlučiteľný).

Ak by dovolacia lehota pre ministra spravodlivosti, ktorý môže podať dovolanie aj proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa (proti ktorému nebol podaný riadny opravný prostriedok), plynula podľa § 370 ods. 1 Trestného poriadku, najmä pri trestnom rozkaze by lehota na podanie dovolania v neprospech obvineného mohla uplynúť skôr, ako sa obvinenému také rozhodnutie doručí (bez možnosti náhradného doručenia), resp. kým pri nepodaní odporu obvineným nadobudne právoplatnosť.

II. Doručením prokurátorovi, relevantným z hľadiska plynutia lehoty podľa § 370 ods. 1 a 2 Trestného poriadku, sa rozumie procesné doručenie postupom podľa zákona (Trestného poriadku), ktoré aj vo vzťahu k rozhodnutiu súdu druhého stupňa vykonáva súd prvého stupňa (§ 561 ods. 1 Trestného poriadku, § 146 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov). Naposledy označené ustanovenie zaväzuje súd prvého stupňa doručiť rozhodnutie súdu druhého stupňa, aj keď je odvolacím alebo nadriadeným (v konaní o sťažnosti) súdom Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Predseda trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v rámci činnosti podľa § 21 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) zistil výkladové rozdiely v právoplatných rozhodnutiach senátov trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu tak, ako sú prezentované nižšie. Otázka, ktorú bolo potrebné výkladovo riešiť, bola v návrhu stanoviska vymedzená nasledovne:

Od ktorého momentu začína plynúť lehota na podanie dovolania ministrovi spravodlivosti, ak podáva dovolanie v neprospech obvineného?

A/ Od doručenia rozhodnutia súdu prokurátorovi.

B/ Od doručenia rozhodnutia súdu tej z relevantných osôb, ktoré bolo vykonané najneskôr.

A/

Najvyšší súd uznesením z 27. februára 2018, sp. zn. 1 TdoV 14/2017, podľa § 382 písm. a) Tr. por. odmietol (ako oneskorene podané) dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky podané proti rozsudku najvyššieho súdu z 15. novembra 2016, sp. zn. 1 To 3/2015.

Z o d ô v o d n e n i a :

Špecializovaný trestný súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica rozsudkom z 11. septembra 2014, sp. zn. BB-3T/36/2013, uznal obvineného Mgr. F. F. za vinného zo zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a

zločinu marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. b) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že (...)

Na podklade odvolania obvineného Mgr. F. F. podaného proti vyššie citovanému rozhodnutiu **najvyšší súd rozsudkom z 15. novembra 2016, sp. zn. 1 To 3/2015**, podľa § 321 ods. 1 písm. a) Tr. por. napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu zrušil a rozhodujúc sám podľa § 322 ods. 3 Tr. por. **obvineného podľa § 285 písm. a) Tr. por.** (nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je stíhaný) **oslobodil spod obžaloby** prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 28. novembra 2013, sp. zn. VII/1 Gv 35/10-71, pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a zločin marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. b) Tr. zák., ktoré mal spáchať tak, že (...)

Dňa 11. júla 2017 (dátum podania na pošte) **podal minister spravodlivosti** Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) na súde prvého stupňa na podnet generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) proti naposledy uvedenému druhostupňovému rozhodnutiu **dovolanie v neprospech obvineného**, a to z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Tr. por. - s poukazom na porušenie zákona v ustanoveniach § 285 písm. a), § 321 ods. 1 písm. a) a § 322 ods. 3 Tr. por. v prospech obvineného. Pokiaľ ide o vecné (materiálne) odôvodnenie uplatneného dovolacieho dôvodu, z hľadiska rozhodnutia dovolacieho súdu nie je toto významné na danom mieste bližšie rozvádzať.

K podanému dovolaniu zaslal obvinený Mgr. F. F. prostredníctvom svojho obhajcu (pomerne rozsiahle) písomné vyjadrenie, a neskôr aj jeho doplnenie.

V rámci tohto upozornil v prvom rade na tú skutočnosť, že dovolanie bolo podané oneskorene, a teda je potrebné ho odmietnuť podľa § 382 písm. a) Tr. por., keďže počítanie 6-mesačnej lehoty na podanie dovolania ministrom spravodlivosti v neprospech obvineného je potrebné odvodzovať od doručenia napadnutého rozsudku prokurátorovi, ku ktorému došlo 10. januára 2017.

Obvinený navyše poukázal na to, že podané dovolanie je dôvodné odmietnuť v niektorých častiach aj podľa § 382 písm. b) Tr. por. ako podané neoprávnenou osobou s odkazom na § 369 ods. 1 a § 372 ods. 1 veta posledná Tr. por., keďže obsahom dovolania sú aj argumenty podraditeľné pod dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. e) a g) Tr. por. (generálny prokurátor teda mal možnosť ich uplatniť sám v podanom dovolaní).

A napokon podľa obvineného prichádza do úvahy aj odmietnutie podaného dovolania ako zrejme nedôvodného podľa § 382 písm. c) Tr. por., a to jednak s odkazom na § 371 ods. 5 Tr. por., nakoľko uplatnené dovolacie argumenty dovolateľa neovplyvnia postavenie obvineného (tento totiž nenapáda primárny dôvod oslobodenia, ktorým bol kompetenčný nedostatok na strane konajúcich orgánov v prípravnom konaní s procesným následkom neexistencie zákonných dôkazov), a jednak vzhľadom k tomu, že námietky smerujúce len k odlišnému hodnoteniu dôkazov od toho, ku ktorému dospel odvolací súd, nemôžu znamenať naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por.

Najvyšší súd ako súd dovolací v zmysle § 378 Tr. por. vec predbežne preskúmal a dospel k takému záveru, že **dovolanie ministra spravodlivosti je potrebné odmietnuť (bez preskúmania veci) ako oneskorene podané**.

Podľa § 369 ods. 1 Tr. por. dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1.

Podľa § 372 ods. 1 Tr. por. oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech.

Podľa § 370 ods. 1 Tr. por. ak sa dovolanie podáva v neprospech obvineného, možno ho podať do šiestich mesiacov od doručenia rozhodnutia súdu prokurátorovi. Ak sa dovolanie podáva v prospech obvineného, možno ho podať do troch rokov od doručenia rozhodnutia obvinenému; ak sa rozhodnutie doručuje obvinenému aj jeho obhajcovi alebo zákonnému zástupcovi, plyní lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr.

Podľa § 370 ods. 2 Tr. por. ministrom spravodlivosti plyní lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr.

Podľa § 371 ods. 3 Tr. por. minister spravodlivosti podá dovolanie aj proti právoplatnému rozhodnutiu vychádzajúceho zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, alebo ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie vecí.

V prvom rade treba uviesť, že tak, ako je to zrejmé z obsahu predloženého spisového materiálu (zv. č. 6, č. 1. 1935), **napadnutý druhostupňový rozsudok bol obvinenému, ako i jeho obhajkyni (zhodne) doručený dňa 11. januára 2017 a prokurátorovi (Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky) 10. januára 2017, pričom, ako už bolo uvedené vyššie, posudzované dovolanie bolo ministrom spravodlivosti podané 11. júla 2017.**

A keďže zákonná 6-mesačná lehota na podanie dovolania v neprospech obvineného začala plynúť **od doručenia napadnutého rozhodnutia prokurátorovi**, posledným dňom, kedy bolo možné zo strany ministra spravodlivosti podať takéto dovolanie, bol **pondelok 10. júl 2017** (s použitím § 63 ods. 4 Tr. por.).

K odôvodneniu daného záveru uvádza dovolací súd nasledovné:

Vo všeobecnosti možno úvodom poznamenať, že Trestný poriadok v aktuálne účinnom znení ustanovenia § 370 (ods. 1) považuje za relevantný okamih pre začiatok plynutia lehoty na podanie dovolania doručenie napadnutého súdneho rozhodnutia buď to prokurátorovi alebo obvinenému, prípadne jeho obhajcovi alebo zákonnému zástupcovi, pokiaľ sa dané rozhodnutie v zmysle zákona doručuje aj im (na rozdiel od uvedeného ustanovenia § 370 Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 určovalo ako začiatok plynutia lehoty „len samotné“ doručenie rozhodnutia súdu bez toho, aby označovalo akúkoľvek konkrétnu osobu).

Ak ide potom o otázku, od doručenia napadnutého rozhodnutia ktorému konkrétnemu subjektu je potrebné odvíjať **lehotu na podanie dovolania ministrom spravodlivosti** (na základe podnetu oprávnenej osoby v zmysle § 369 ods. 1 Tr. por.) **v neprospech obvineného**, tak tu treba zdôrazniť, že v danom prípade **ustanovenie § 370 ods. 2 Tr. por. nemožno vykladať izolovane, ale v kontexte, resp. v nadväznosti na predchádzajúci odsek, ktorého veta prvá jasne stanovuje okrem dĺžky lehoty (6 mesiacov) aj začiatok počítania lehoty v prípade podania dovolania v neprospech obvineného - bez rozlíšenia toho, aká konkrétna oprávnená osoba takéto dovolanie podáva („Ak sa dovolanie podáva v neprospech obvineného, možno ho podať ...“).**

Uvedené teda platí pre všetky prípady podania dovolania v neprospech obvineného, či už ho **podáva generálny prokurátor alebo minister spravodlivosti** (len uvedené osoby sú oprávnené podať dovolanie aj v neprospech obvineného, resp. je možné, že nimi podané dovolanie bude smerovať tak v prospech, ako aj neprospech obvineného - za predpokladu uplatnenia rôznych okolností).

Vychádzajúc z teleologického a systematického výkladu ustanovení § 370 ods. 1 (veta prvá) a ods. 2 Tr. por. teda platí, že 6 - mesačná lehota na podanie dovolania (a to aj čo len čiastočne) v neprospech obvineného plyní obom oprávneným osobám (tak ministrom spravodlivosti, ako i generálnemu prokurátorovi) zhodne od doručenia rozhodnutia súdu (voči ktorému je dovolanie prípustné) prokurátorovi. Takýto výklad je v prospech obvineného, keď by odporovalo navyše aj zdravému úsudku (logike), ak by prípadné neskoršie doručenie rozhodnutia obhajcovi (obvinenému, resp. jeho obhajcovi, či zákonnému zástupcovi), ktorá má vždy možnosť domáhať sa zmeny rozhodnutia len vo svoj prospech, malo spôsobiť „predĺženie lehoty“ pre ministra spravodlivosti (na rozdiel od generálneho prokurátora) na podanie dovolania v neprospech obvineného.

Záverom len na okraj - vzhľadom na obsah písomného vyjadrenia obvineného k podanému dovolaniu - dovolací súd uvádza, že nie je možné čiastočné odmietnutie podaného dovolania z jedného dôvodu a v iných jeho častiach (sčasti) podľa iného dôvodu uvedeného v § 382 Tr. por., a rovnako tak dovolací súd neodmieta

dovolania ani súbežne z viacerých dôvodov.

Prioritne dovolací súd skúma, a tak tomu bolo aj v predmetnom prípade, či bolo dovolanie podané proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné takýto mimoriadny opravný prostriedok podať. Po kladnom zodpovedaní danej otázky je potrebné pristúpiť k skúmaniu splnenia ďalších procesných (procesno-formálnych) podmienok, a síce, či bolo dovolanie podané včas a oprávnenou osobou.

V preskúmvanej veci teda bolo zistené nesplnenie podmienky včasnosti podania dovolania, a preto nebolo potrebné sa ďalej zaoberať ďalšími procesnými podmienkami (a už vôbec nie vecnou stránkou, resp. teda dôvodnosťou dovolateľa namietaných okolností). Aj napriek tomu nedá neuviesť, že v prípade predmetného dovolania bola splnená podmienka jeho podania oprávnenou osobou, a teda, ak by bolo podané včas, nebolo by ho možné odmietnuť podľa § 382 písm. b) Tr. por.

Je síce pravdou, že generálny prokurátor (ako podnecovateľ dovolania ministra spravodlivosti) mohol podať v danej veci voči rozsudku odvolacieho súdu dovolanie aj sám - s ohľadom na vetu poslednú § 372 ods. 1 Tr. por., ale nie z dôvodu uvedeného v 371 ods. 3 Tr. por. - tzv. „skutkový dovolací dôvod“ (obsahom podaného dovolania sú o. i. námietky subsumovateľné pod uvedený dovolací dôvod), ktorý je uplatniteľný len zo strany ministra spravodlivosti, a teda podmienka uvedená v § 369 ods. 1 veta druhá Tr. por. bola splnená. To však nič nemení na veci, že v prípade, ak by došlo k skúmaniu vecnej opodstatnenosti podaného dovolania, nebolo by možné sa v danom dovolacom konaní (konanom na podklade dovolania ministra spravodlivosti) zaoberať námietkami spadajúcimi pod niektorý z dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por., uplatniteľných zo strany podnecovateľa.

K tomu sa žiada ešte záverom uviesť, že obvinený nemá pravdu ani v tom, že výhrady dovolateľa smerujúce v podstate k tomu, že odvolací súd nesprávne vylúčil z okruhu dôkazov niektoré ako nezákonné, sú podraditeľné pod dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., a teda mal možnosť ich uplatniť podnecovateľ sám (tu sa žiada aj s odkazom na R 120/2012 poznamenať, že ustanovenie § 385 ods. 1 Tr. por. je potrebné vykladať tak, že dovolací súd je viazaný vymedzenými vecnými nedostatkami a nie ich právnou subsumpciou pod niektorý z právnych dôvodov dovolania uvedených v § 371 Tr. por., vykonanou zo strany dovolateľa).

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. možno dovolanie podať, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Je teda zrejmé, že uvedený dovolací dôvod (námietka použitia nezákonných dôkazov ako podkladu pre rozhodnutie) sa na opačnú situáciu, o akú ide aj v danej veci, a síce, že určité dôkazy mali byť hodnotené ako zákonné a mali byť teda v konaní použité, nevzťahuje. Takto postavená námietka je subsumovateľná práve (a iba) pod dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 3 Tr. por., konkrétne pod tú časť „... ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci.“ Takéto konštatovanie podraditeľnosti nejakej námietky pod určitý právny dôvod dovolania potom ale v žiadnom prípade ešte neznamená opodstatnenosť samotnej námietky, k preskúmaniu ktorej sa dovolací súd v danom prípade „nedostal“ pre nesplnenie jednej zo základných procesných podmienok, a to odhliadnuc od toho, že aj v prípade prípadného zistenia porušenia zákona by tu ešte bolo potrebné pristúpiť k skúmaniu ďalšej podmienky uvedenej v § 371 ods. 5 Tr. por. (zistené porušenie zákona muselo mať vplyv na postavenie obvineného), splnenie ktorej je nevyhnutné pre konečné vyslovenie naplnenia vyššie uvedeného dovolacieho dôvodu.

S poukazom na vyššie uvedené dôvody preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku daného rozhodnutia.

B.1/

Najvyšší súd uznesením z 20. júna 2018, sp. zn. 2 Tdo 57/2017, podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol (pre zrejmé nesplnenie dôvodov dovolania) dovolanie ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky podané proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 23. júna 2016, sp. zn. 3To/58/2016,

Z o d ô v o d n e n i a :

Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 11. februára 2016, sp. zn. 1T/5/2012, uznal obvinenú C. E. vinnou v bode 1/ z prečinu krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 ods. 1

Tr. zák. a v bode 2/ z prečinu krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 ods. 2 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že (...)

Rozsudok okresného súdu napadli odvolaniami prokurátor a obvinená C. E. Na podklade odvolania obvinenej Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 23. júna 2016, sp. zn. 3To/58/2016, podľa § 321 ods. 1 písm. d) Tr. por. zrušil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. v spojení s § 285 písm. b) Tr. por. oslobodil obvinenú spod obžaloby okresného prokurátora z 11. januára 2012, sp. zn. 2 Pv 156/11, ktorá jej kládla za vinu spáchanie prečinu krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. na vyššie uvedenom skutkovom základe, pretože dospel k záveru, že skutok nie je trestným činom. Odvolanie prokurátora krajský súd podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu, ktorý bol príslušnej krajskej prokuratúre doručený 6. decembra 2016 a obvinenej C. E. 21. decembra 2016, podala ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka spravodlivosti“) na podnet námestníka generálneho prokurátora Slovenskej republiky 19. júna 2017 dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Tr. por. tvrdiac, že rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 23. júna 2016, sp. zn. 3To/58/2016, bol porušený zákon v ustanoveniach § 15 písm. a), b) Tr. zák., § 285 písm. b), § 321 ods. 1 písm. d), § 322 ods. 3 Tr. por. a § 346 ods. 1, 2 Tr. zák. v prospech obvinenej C. E.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Tr. por. a zistil, že dovolanie bolo podané ministerkou spravodlivosti ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 1 Tr. por., a to na podnet osoby, ktorej zákon právo na podanie dovolania z dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por. nepriznáva, proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Tr. por.], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por., s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por. a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

B.2/

Najvyšší súd rozsudkom z 15. mája 2019, sp. zn. 3 Tdo 8/2018, v trestnej veci obvineného Ing. F. Z. a spol. pre zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 4 Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. i) Tr. zák., o dovolaní ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka spravodlivosti“) proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. januára 2017, sp. zn. 3To/57/2016, rozhodol tak, že:

I. Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. januára 2017, sp. zn. 3To/57/2016, bol porušený zákon v ustanoveniach § 319 Tr. por. a § 285 písm. b) Tr. por. v prospech obvineného Ing. F. Z., obvineného L. M. a obvineného G. F.

Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. januára 2017, sp. zn. 3To/57/2016, v časti týkajúcej sa obvineného Ing. F. Z., obvineného L. M. a obvineného G. F. a rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 11. februára 2016, sp. zn. 4Tk/2/2014, v časti týkajúcej sa obvineného Ing. F. Z., obvineného L. M. a obvineného G. F.

Podľa § 386 ods. 2 piata veta Tr. por. zrušil tiež aj všetky rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo ich zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Okresnému súdu Banská Bystrica prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

II. Podľa § 382 písm. a) Tr. por. dovolanie ministerky spravodlivosti podané proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. januára 2017, sp. zn. 3To/57/2016, v neprospech obvineného X. V. v časti týkajúcej sa obvineného X. V. odmietol, pretože v tejto časti bolo podané oneskorene.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 4Tk/2/2014, z 11. februára 2016 boli obvinení Ing. F. Z., L. M., G. F. a X. V., postupom podľa § 285 písm. b) Tr. por., oslobodení spod obžaloby prokuratúra Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici, sp. zn. Kv 33/2009/6600, podanej 15. apríla 2014, podľa ktorej sa mali dopustiť zločinu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 ods. 2 písm. a), ods. 4 Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. i) Tr. zák. tak, že (...), pretože skutok nie je trestným činom.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením, sp. zn. 3To/57/2016, z 12. januára 2017 podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie krajského prokurátora podané proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 4Tk/2/2014, z 11. februára 2016.

Proti tomuto uzneseniu podala 10. augusta 2017 **dovolanie ministerka spravodlivosti** (č. l. 4366-4390 zväzok 15).

Dovolanie podala v neprospech obvinených Ing. F. Z., L. M., G. F. a X. V., a to: „Proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 3To/57/2016, z 12. januára 2017 vo veci Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 4Tk/20/2014, z dôvodu **podľa § 371 ods. 3 Tr. por.**, pretože týmto rozhodnutím bol v ustanovení § 319 Tr. por. a konaním, ktoré mu predchádzalo v ustanoveniach § 285 písm. b) Tr. por. a § 277 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 4 Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. i) Tr. zák. účinného do 30. septembra 2012 porušený zákon v prospech obvinených Ing. F. Z., L. M., G. F. a X. V.“

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 2 Tr. por.) vo vzťahu k obvinenému Ing. F. Z., obvinenému L. M. a obvinenému G. F., na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.), obsahuje náležité odôvodnenie (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) a dospel k záveru, že dovolanie vo vzťahu k obvinenému Ing. F. Z., obvinenému L. M. a obvinenému G. F. je dôvodné.

Zároveň najvyšší súd zistil, že dovolanie v časti týkajúcej sa obvineného X. V. bolo podané oneskorene.

Z citovaného odseku 1 § 370 Tr. por. vyplýva, že dovolanie sa vždy špecificky vymedzuje voči konkrétnemu obvinenému, bez ohľadu na to, či sa podáva v jeho neprospech, alebo v jeho prospech. Z účinkov tam vymedzenej možnosti podania dovolania zákonne i logicky vyplýva, že lehota určená v odseku 2 § 270 Tr. por. (lehota plynie od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr) sa musí počítať s ohľadom na situáciu, dotýkajúcu sa toho-ktorého obvineného, resp. jeho obhajcu, či jeho zákonného zástupcu (ak im boli rozhodnutia súdu doručené neskôr ako prokurátorovi). Preto, ak sa podáva dovolanie v neprospech obvineného XY, nemožno lehotu na podanie dovolania (§ 370 ods. 2 Tr. por.) počítať od doručenia rozhodnutia súdu spoluobvinenému ZY. Inými slovami a konkrétne: Pokiaľ ministerka spravodlivosti podala dovolanie v neprospech obvineného X. V., nebolo možné (jej) lehotu na podanie dovolania počítať od doručenia rozhodnutia súdu obvinenému Ing. Z., či obvinenému M., resp. obvinenému F.

Z predloženého spisu (č. l. 4040, č. l. 4347, č. l. 4046-4049, č. l. 4082 a č. l. 4331-4337) vyplýva, že rozhodnutie súdu - uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 3To/57/2016, z 12. januára 2017 bolo doručené:

- prokurátorovi **2. februára 2017**,
- obvinenému Ing. F. Z. **15. februára 2017** a jeho obhajcovi JUDr. Jánovi Geregovi 3. februára 2017,
- obvinenému L. M. **13. februára 2017** a jeho obhajcovi JUDr. Milanovi Kuzmovi 6. februára 2017,
- obvinenému G. F. doposiaľ nebolo doručené a s ohľadom na to, že menovaný v konaní o jeho väzbe (č. l. 4040) oznámil adresu na doručenie písomností N., I. - čo okresný súd akceptoval (č. l. 4046-4049) a na túto adresu mu rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici doručované nebolo (okresný súd nesprávne doručoval

na dve iné adresy vid' č. l. 4337), nemohla nastať fikcia doručenia (§ 66 ods. 4 Tr. por.). Preto vo vzťahu k menovanému i naďalej platí stav nedoručenia uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici,
- obvinenému X. V. **7. februára 2017** a jeho obhajkyňi JUDr. Andrei Slezákovej 3. februára 2017.

Ministerka spravodlivosti podala dovolanie v neprospech obvinených **10. augusta 2017** (č. l. 4366-4390).

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že ministerka spravodlivosti mohla podať dovolanie (aby bolo podané včas) vo vzťahu k obvinenému Ing. F. Z. v lehote do 15. augusta 2017, k obvinenému L. M. v lehote do 13. augusta 2017, k obvinenému G. F. doposiaľ, pretože uznesenie mu nebolo doručené a neplatí fikcia doručenia a vo vzťahu k obvinenému X. V. do 7. augusta 2017.

Ako je vidieť, ministerka spravodlivosti podala dovolanie v časti týkajúcej sa obvineného X. V. oneskorene, a preto najvyšší súd rozhodol o odmietnutí jej dovolania týkajúceho sa obvineného X. V. podľa § 382 písm. a) Tr. por. Na druhej strane dovolenie ministerky spravodlivosti týkajúce sa obvinených Ing. F. Z., L. M. a G. F. bolo podané riadne a včas.

K plynutiu lehoty na podanie dovolania podľa § 370 ods. 1 Tr. por. a podľa § 370 ods. 2 Tr. por. považuje najvyšší súd za potrebné vo všeobecnosti poznamenať nasledovné:

Podľa § 370 ods. 1 prvá veta Tr. por. ak sa dovolenie podáva v neprospech obvineného, možno ho podať do 6 mesiacov od doručenia rozhodnutia súdu prokurátorovi. Ide o ustanovenie, ktorým zákonodarcu striktné limituje možnosť generálneho prokurátora ako oprávnenej osoby podľa § 369 ods. 2 písm. a) Tr. por. podať dovolanie v neprospech obvineného. Hoci doslovné znenie tohto ustanovenia zväzda k úvahám, že by sa mohlo vzťahovať aj na ministerku spravodlivosti, podľa názoru najvyššieho súdu takýto výklad je neudržateľný, pretože § 370 ods. 1 prvá veta Tr. por. nemožno vnímať izolovane a ani vykladať (hoci teleologicky) bez posúdenia súvislosti s § 370 ods. 2 Tr. por. Ak by sa pripustila možnosť, že ustanovenie § 370 ods. 1 prvá veta Tr. por. sa vzťahuje aj na ministerku spravodlivosti, potom by sa ustanovenie § 370 ods. 2 Tr. por. stalo obsolentným a mohla by nastať situácia absolútne vylučujúca možnosť podať dovolanie v neprospech obvineného ministerkou spravodlivosti (viď nižšie).

Podľa § 370 ods. 2 Tr. por. ministromi spravodlivosti plyní lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané **najneskôr**. Predmetné ustanovenie upravuje počítanie lehoty na podanie dovolania len pre ministra spravodlivosti (žiadnu inú oprávnenú osobu). Ide o špeciálne ustanovenie vo vzťahu k § 370 ods. 1 Tr. por., z čoho vyplýva, že šesťmesačná lehota na podanie dovolania v neprospech obvineného, resp. trojročná lehota na podanie dovolania v prospech obvineného, začína ministromi spravodlivosti plynúť vždy od najneskoršieho doručenia rozhodnutia súdu niektoej z osôb uvedených v § 370 ods. 1 Tr. por.

Špeciálna povaha ustanovenia § 370 ods. 2 Tr. por. k § 370 ods. 1 Tr. por. (najmä prvá veta) má svoje logické a nevyhnutné opodstatnenie, pretože ak by sa aj u ministra spravodlivosti počítala lehota na podanie dovolania v neprospech obvineného podľa § 370 ods. 1 prvá veta Tr. por., nielen že by ustanovenie § 370 ods. 2 Tr. por. nemalo opodstatnenie, ale v prípade, ak by bol doručený trestný rozkaz obvinenému až po lehote 6 mesiacov od okamihu jeho doručenia prokurátorovi, nikdy (!!!) by minister spravodlivosti nemohol podať dovolanie podľa § 371 ods. 3 Tr. por. proti trestnému rozkazu v neprospech obvineného, nakoľko lehota počítaná podľa § 370 ods. 1 prvá veta Tr. por. by márne uplynula (od doručenia trestného rozkazu prokurátorovi) a minister spravodlivosti by nemohol podať dovolanie v lehote 6 mesiacov, nakoľko trestný rozkaz ešte nenadobudol právoplatnosť.

Preto najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie ministerky spravodlivosti podané vo vzťahu k obvinenému Ing. F. Z., obvinenému L. M. a obvinenému G. F. bolo podané včas, v súlade s ustanovením § 370 ods. 2 Tr. por.

Vzhľadom k riešeniu kritickej otázky len dovolacím súdom, vyjadrovacie konanie podľa § 22 ods. 2 zákona o súdoch sa vykonalo len vo vzťahu k Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (podporilo alternatívu B/) a Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (podporila alternatívu A/).

Kolégium po prerokovaní veci zaujalo stanovisko obsiahnuté v dvoch bodoch (bod II. sa týka bezprostredne súvisiacej a aplikačne neoddeliteľnej otázky).

Podkladové (priamo interpretované) ustanovenie znie:

„§ 370

Lehota a miesto podania

(1) Ak sa dovolanie podáva v neprospech obvineného, možno ho podať do šiestich mesiacov od doručenia rozhodnutia súdu prokurátorovi. Ak sa dovolanie podáva v prospech obvineného, možno ho podať do troch rokov od doručenia rozhodnutia obvinenému; ak sa rozhodnutie doručuje obvinenému aj jeho obhajcovi alebo zákonnému zástupcovi, plyní lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr.

(2) Ministrom spravodlivosti plyní lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr.

(3) Dovolanie sa podáva na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni.“

Prijaté právne vety, ktoré majú samostatnú výpovednú hodnotu v rozsahu riešenej právnej problematiky, znejú:

I. Ustanovenie § 370 ods. 2 Tr. por. má oproti ustanoveniu predchádzajúceho odseku (§ 370 ods. 1) povahu *lex specialis* a obsahovo odráža postavenie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) ako dovolateľa, ktorý nie je stranou v súdnom konaní v rámci trestného stíhania (do právoplatnosti dovolaním napadnutelného súdneho rozhodnutia, ktoré sa mu teda ani nedoručuje), pričom dovolanie môže podať len na podnet (§ 369 ods. 1 Tr. por.).

Ministrom spravodlivosti plyní lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr (z osôb, ktorým sa doručuje dovolaním napádané rozhodnutie - prokurátor, len dovolaním dotknutý obvinený, jeho obhajca a zákonný zástupca, dotknutý poškodený a dotknutá zúčastnená osoba), a to bez ohľadu na okolnosť, či podáva dovolanie v prospech alebo v neprospech obvineného. V opačnom prípade by aj pre ministra spravodlivosti platil režim začatia plynutia dovolacej lehoty podľa § 370 ods. 1 Tr. por. a dotknutý, teda druhý odsek toho istého ustanovenia by bol nadbytočný (*de lege lata* je v skúmanom smere s odsekom 1 nezlučiteľný).

Ak by dovolacia lehota pre ministra spravodlivosti, ktorý môže podať dovolanie aj proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa (proti ktorému nebol podaný riadny opravný prostriedok), plynula podľa § 370 ods. 1 Tr. por., najmä pri trestnom rozkaze by lehota na podanie dovolania v neprospech obvineného mohla uplynúť skôr, ako sa obvinenému také rozhodnutie doručí (bez možnosti náhradného doručenia), resp. kým pri nepodaní odporu obvineným nadobudne právoplatnosť.

II. Doručením prokurátorovi, relevantným z hľadiska plynutia lehoty podľa § 370 ods. 1 a 2 Tr. por., sa rozumie procesné doručenie postupom podľa zákona (Trestného poriadku), ktoré aj vo vzťahu k rozhodnutiu súdu druhého stupňa vykonáva súd prvého stupňa (§ 561 ods. 1 Tr. por., § 146 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov). Naposledy označené ustanovenie zaväzuje súd prvého stupňa doručiť rozhodnutie súdu druhého stupňa, aj keď je odvolacím alebo nadriadeným (v konaní o sťažnosti) súdom Najvyšší súd Slovenskej republiky.

K prvému bodu (rozvrstvenému v troch odsekoch) právnych viet možno dodať, že podčiarkuje samostatnú úpravu momentu začatia plynutia dovolacej lehoty u ministra spravodlivosti ako osobitného a „nesystémového“ dovolateľa, ktorý v skorších štádiách konania (do nadobudnutia právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia) nie je stranou v konaní, ani subjektom konania, ktorému by sa rozhodnutie doručovalo (s možnosťou aj podania riadneho opravného prostriedku) a ktorý dovolanie môže podať len na podnet. Preto zákonom určený moment, od ktorého v jeho prípade lehota na podanie dovolania plyní, nie je viazaný na okolnosť, či sa dovolanie podáva v prospech alebo v neprospech obvineného (ako je tomu u ostatných dovolateľov, ktorí majú priamu alebo sprostredkovanú ingerenciu v predchádzajúcom konaní a ktorí sú podriadení ustanoveniu § 370 ods. 1 Tr. por.).

Formulácia „od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr“ uvedená v § 370 ods. 2 Tr. por. je s mechanizmom začatia plynutia lehoty podľa odseku 1 toho istého ustanovenia nezlučiteľná, nakoľko v

naposledy označenom prípade je dotknutý moment alternovaný podľa zamerania dovolania (v prospech alebo neprospech obvineného) bez ohľadu na postupnosť doručení (okrem konkurencie doručenia medzi obvineným, jeho obhajcom a zákonným zástupcom, avšak len pri alternatívne podania dovolania v prospech obvineného).

S tým súvisí aj možnosť ministra spravodlivosti podať dovolanie proti rozhodnutiam súdu prvého stupňa, u ktorých neprebehlo riadne opravné konanie (§ 372 ods. 1 Tr. por.). Ak by dovolacia lehota ministrovi spravodlivosti začala plynúť tak ako u dovolateľov, ktorí sú stranami v skoršom konaní (v režime podľa § 370 ods. 1 Tr. por.), mohla by taká lehota uplynúť skôr, ako dotknuté prvostupňové rozhodnutie, pri nepodaní odporu alebo riadneho opravného prostriedku stranami, nadobudne právoplatnosť (ktorá je bazálnou podmienkou dovolacieho konania). Demonstratívnym príkladom, uvedeným v právnych vetách, je trestný rozkaz a dovolanie ministra spravodlivosti proti nemu, ktoré sa má podať v neprospech obvineného (prokurátorovi, resp. prokuratúre sa rozhodnutie doručí bez komplikácií, čo u obvineného vždy neplatí). Lehota šiestich mesiacov od doručenia prokurátorovi by často uplynula skôr, než sa trestný rozkaz doručí obvinenému (bez možnosti náhradného doručenia), a tak čakanie na právoplatnosť (na účel podania dovolania ministrom spravodlivosti) by už bolo bezvýsledné, pričom iný dovolateľ tu neprichádza do úvahy.

Druhý bod právnych viet určuje moment doručenia dovolaním napadnutého rozhodnutia prokurátorovi v zmysle ako prvého odseku § 370 Tr. por., tak aj v zmysle druhého odseku tohto ustanovenia (ak by prichádzalo do úvahy ako najneskoršie doručenie). Ide o rozlíšenie relevantné v prípade, ak súd druhého stupňa doručí svoje rozhodnutie o sťažnosti alebo o odvolaní aj dotknutému funkčne, resp. inštančne príslušnému prokurátorovi - relevantné pre začatie plynutia dovolacej lehoty nie je toto doručenie, ale doručenie mechanizmom, popísaným v bode II. právnych viet (teda až doručenie vecne príslušným súdom vecne príslušnému prokurátorovi).

16.

STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. júna 2019, Tpj 28/2019, na zjednotenie v otázke druhu súbehu v prípade verejného činiteľa, ktorý koná spôsobom uvedeným v § 326 ods. 1 Trestného zákona a zároveň za také konanie prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok (§ 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona).

I. Ak verejný činiteľ koná spôsobom uvedeným v § 326 ods. 1 písm. a) až c) Trestného zákona a zároveň (navyššie) za také zneužívanie svojej právomoci prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok, ide nielen o spôsobenie dvoch rôznych (aj keď vecne nadväzujúcich) následkov, definovaných v dvoch rôznych ustanoveniach osobitnej časti Trestného zákona, ale aj o dve rôzne, kvalitatívne odlišné (aj keď vecne nadväzujúce) konania, ktoré k spôsobeniu dotknutého kauzálného následku diferencovane smerujú; to platí aj v prípade, ak sa tieto konania chronologicky prekrývajú. V popísanej situácii ide o viacčinný súbeh (spáchanie samostatnými skutkami) prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 [písm. a) až c)] Trestného zákona (eventuálne aj v spojení s niektorou z okolností, ktoré podmieňujú použitie vyššej trestnej sadzby podľa odsekov 2 až 4 tohto ustanovenia, keď by už išlo o zločin) so zločinom prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona (eventuálne aj v spojení s okolnosťou podľa odseku 3 tohto ustanovenia).

II. Ak verejný činiteľ prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok v súvislosti s výkonom svojej právomoci, pričom sa zároveň (navyššie) nedopustí iným spôsobom (iným konaním) porušenia svojich funkčných povinností, je potrebné jeho konanie, resp. (len jeden) skutok kvalifikovať výlučne ako zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona. V takom prípade má naposledy označené ustanovenie vzťah špeciality (*lex specialis*) k ustanoveniu § 326 ods. 1 Trestného zákona (ktoré je vo vzájomnom vzťahu subsidiarity ako *lex generalis*); jednočinný súbeh týchto trestných činov je v popísanej situácii vylúčený.*

* Prijatím stanoviska prestáva byť aktuálny výklad uvedený v bode II. rozhodnutia uverejneného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 60, roč. 2008.

Predseda trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v rámci činnosti podľa § 21 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) zistil výkladové rozdiely v právoplatných rozhodnutiach senátov trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu tak, ako sú prezentované nižšie. Otázka, ktorú bolo potrebné výkladovo riešiť, bola v návrhu stanoviska vymedzená nasledovne:

Ak verejný činiteľ koná spôsobom uvedeným v § 326 ods. 1 písm. a) až c) Trestného zákona a zároveň za také (iné než korupčné) konanie prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok, o aký typ súbehu vo vzťahu k trestnému činu podľa § 329 Trestného zákona pôjde?

A/ Jednočinný súbeh.

B/ Viacčinný súbeh.

A/

Najvyšší súd uznesením z 5. júna 2008, sp. zn. 1 Toš 16/2007 (uverejnené pod č. **60/2008**), podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie obžalovaného Ing. J. P. proti rozsudku Špeciálneho súdu v Pezinku z 18. apríla 2007, sp. zn. PK-1Tš/6/2006.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom samosudcu Špeciálneho súdu v Pezinku z 18. apríla 2007, sp. zn. PK-1Tš/6/2006, bol obžalovaný Ing. J. P. uznaný za vinného z trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 (ďalej len „Tr. zák.“) na tom skutkovom základe, že

dňa 7. novembra 2005 v presne nezistenom čase v Č. na M. vo svojej kancelárii a dňa 10. novembra 2005 asi o 19.00 hod. v Ž. v Obchodnom centre D. v kaviarni ako primátor a zároveň štatutárny orgán mesta Č. najprv žiadal úplatok v bližšie neučenej výške, neskôr vo výške 1,5 milióna Sk pre seba od

konateľa spoločnosti N. R. Ž. za bezodkladné zaplatenie faktúr č. 08-07/2005 zo dňa 8. júla 2005, č. 01/25-10/2005 zo dňa 25. októbra 2005, č. 04/25-10/2005 zo dňa 25. októbra 2005, č. 02/25-10/2005 zo dňa 25. októbra 2005 a č. 03/25-10/2005 zo dňa 25. októbra 2005 v celkovej výške 29 852 969,50 Sk, vystavených touto spoločnosťou za vykonanie prác v prospech mesta Č. na stavbe Priemyselný park Č. – S., pričom dňa 18. novembra 2005 asi o 10.40 hod. v Ž. na ulici V. pred budovou č. X. vo svojom osobnom motorovom vozidle požadovaný úplatok od R. Ž. vo výške 1,5 milióna Sk v hotovosti prevzal.

Samosudca Špeciálneho súdu v Pezinku ho za to odsúdil podľa § 160a ods. 1 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, na výkon ktorého ho podľa § 39a ods. 2 písm. a) Tr. zák. zaradil do I. (prvej) nápravnovýchovej skupiny.

Rovnako mu podľa § 53 ods. 1 Tr. zák. uložil aj peňažný trest vo výmere 500 000 Sk (päťstotisíc) a podľa § 54 ods. 3 Tr. zák. pre prípad úmyselného zmarenia jeho výkonu náhradný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jedného) roka.

Nakoniec mu podľa § 49 ods. 1 a § 50 ods. 1 Tr. zák. uložil aj trest zákazu činnosti výkonu povolania alebo funkcie v orgánoch samosprávy na dobu 5 (piatich) rokov.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie obžalovaný Ing. J. P., ktoré odôvodnil v osobitnom písomnom podaní prostredníctvom svojho obhajcu.

Obžalovaný Ing. J. P. v odôvodnení podaného odvolania opätovne zopakoval svoju obhajobnú argumentáciu prednesenú v predchádzajúcich štádiách trestného konania, založenú na tvrdení, že svedkovi agentovi R. Ž. bola istina vo výške 29 852 969,50 Sk riadne uhradená 11. novembra 2005, potom čo tento po 9. novembri 2005 doniesol riadne účtovné doklady namiesto dovtedy ním predložených preddavkových faktúr, čo potvrdili všetci kompetentní pracovníci M. v Č.

Pokiaľ sa týka hotovosti vo výške 1,5 milióna Sk, s ktorou bol 18. novembra 2005 zadržaný, zotrval na svojom stanovisku, že išlo o sponzorský dar pre Futbalový klub Č. a dva kostoly, ktorú okolnosť potvrdili jednak členovia výkonného výboru Futbalového klubu Č., ako aj ďalší nezávislí svedkovia. Podľa jeho názoru uvedenú skutočnosť potvrdzuje aj zabezpečený obrazovo – zvukový záznam, v rámci ktorého sa spomína zmluva o finančnom príspevku a skutočnosť, že tento pôjdu spoločne odovzdať tak, ako sa dohodli.

Na základe týchto dôkazov mal za to, že tvrdenia svedka agenta R. Ž. sú neobjektívne, tendenčné a ním produkované len a len v snahe zdiskreditovať jeho osobu, keďže tento odmietol uhradiť z dôvodu nevykonania prác, resp. nezabezpečenia investora ďalšie finančné prostriedky spoločnosti svedka agenta R. Ž., o čom svedčí aj ďalší dôkaz, a to „Otvorený list Č.“, ktorý bol občanom tohto mesta doručený krátko pred komunálnymi voľbami.

Podaným odvolaním sa preto domáhal, aby najvyšší súd zrušil napadnutý rozsudok a spod obžaloby ho oslobodil.

Podľa § 317 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Najvyšší súd postupom uvedeným v citovanom ustanovení zistil, že odvolanie proti rozsudku samosudcu Špeciálneho súdu podala procesná strana na to oprávnená, proti výrokom, proti ktorým odvolanie podať mohla, urobila tak v lehote ustanovenej v zákone.

Treba hneď úvodom uviesť, že vo vzťahu ku skutkovým zisteniam tvoriacim podstatu súdeného prečinu, je napadnutý rozsudok výsledkom konania, v ktorom sa postupovalo podľa Trestného poriadku a v ktorom nedošlo k žiadnym chybám, ktoré by mohli mať vplyv na objasnenie skutkového stavu veci, pokiaľ ide o zistenie, že sa predmetný skutok stal spôsobom popísaným vo výrokovej časti napadnutého rozsudku, že ho spáchal obžalovaný a že z jeho konania nastal tam uvedený následok.

Na takomto základe potom samosudca Špeciálneho súdu vyvodil z dôkazov skutkové zistenia, ktoré sú správne.

Vzhľadom k tomu najvyšší súd v otázke skutkových zistení odkazuje na podrobne rozvedené dôvody rozsudku samosudcu Špeciálneho súdu, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožňuje.

Rovnako najvyšší súd po preskúmaní obsahu vyšetrovacieho a súdneho spisu dospel k záveru, že výrok o vine obžalovaného Ing. J. P. bol založený na presvedčivých dôkazoch, ktoré bez akejkoľvek pochybnosti vylučujú akúkoľvek inú alternatívu toho skutkového deja, ktorý bol na základe týchto dôkazov ustálený.

Najvyšší súd odvolacie námietky obžalovaného Ing. J. P. považuje za neopodstatnené.

Obhajobná argumentácia obžalovaného Ing. J. P., že mesto Č. prostredníctvom jeho osoby odmietlo svedkovi R. Ž. preplatiť ním predložené preddavkové faktúry a urobilo až potom, čo tento tieto dodatočne po stretnutí so zástupcami mesta Č., vrátane obžalovaného (teda po 9. novembri 2005), vymenil za riadne faktúry, ktorá okolnosť podľa názoru obžalovaného bola príčinou diskreditácie jeho osoby zo strany tohto svedka, neobstojí, pretože táto obhajobná konštrukcia zo strany obžalovaného Ing. J. P. a jeho obhajcu začala byť realizovaná až *ex post* v snahe prispôbiť fakty dôkazom už zabezpečeným v čase zadržania obžalovaného.

Zabezpečené a vykonané listinné dôkazy totiž svedčia o tom, že M. v Č. boli skutočne 25. októbra 2005 predložené štyri preddavkové faktúry, ktoré však ešte v ten istý deň boli vymenené za riadne faktúry a prostredníctvom pošty odoslané na M. v Č., kam boli doručené 3. novembra 2005, o čom svedčí kniha odoslanej pošty firmy N. a prezentačná pečiatka M. v Č. na spomínaných faktúrach, pričom jedna navyše (piata) bola tomuto úradu doručená už 24. augusta 2005.

Teda tvrdenie svedka R. Ž. o rozdelení faktúr na dve kopy na stretnutí 7., resp. 9. novembra 2005 korešponduje s vyššie uvedenými listinnými dôkazmi a naopak vyvracia tvrdenia obžalovaného, ako aj svedkov Ing. J. H. a MUDr. J. M.

Pre záver, že zo strany obžalovaného a jeho obhajcu išlo len o *ex post* produkovanú obhajobnú argumentáciu svedčí aj tá skutočnosť, že až po zadržaní obžalovaného boli firme svedka R. Ž. vrátené a spochybnené dve preddavkové faktúry, konkrétne č. 3/05 a č. 8/05 (za prípravu pozemkov pod priemyselný park S. a za získanie investora), ako aj zmenená výpoveď v tom čase pracovníka M. v Č. Ing. J. K. ohľadom týchto dvoch preddavkových faktúr.

Rovnako tak v prípade tvrdenia obžalovaného Ing. J. P., že v prípade sumy 1,5 milióna Sk, s ktorou bol 18. novembra 2005 zadržaný, išlo o sponzorský dar pre dva kostoly v Č. a miestny futbalový klub, najvyšší súd na podklade vykonaných dôkazov dospel k záveru, že obžalovaný mal takéto „vysvetlenie“ pripravené dopredu, keďže krátko predtým bol na Okresnom súde v Č. zadržaný sudca pre podozrenie z rovnakej trestnej činnosti.

Pre záver, že išlo o dopredu pripravené vysvetlenie pre prípad „nejakých komplikácií“, ktorého obsah sa začal aj v tomto prípade napĺňať až *ex post*, svedčia viaceré dôkazy, a to vyjadrenia správcov farností, zápisnica z rokovania výkonného výboru Futbalového klubu Č. a napokon aj výpoveď svedka A. J.

Napokon pre záver, že v posudzovanej veci išlo jednoznačne o úplatok, svedčí aj spôsob a okolnosti, za ktorých obžalovaný Ing. J. P. prevzal od svedka R. Ž. sumu 1,5 milióna Sk. Ide predovšetkým o tieto okolnosti:

- obžalovaný Ing. J. P. dňa 18. augusta 2005 v raňajších hodinách sedí a debatuje pri káve s viceprimátorom a prednostom úradu a ani slovom nespomenie, že vzápätí ma prevziať sponzorský dar vo výške 1,5 milióna Sk;
- opakovane telefonicky kontaktuje svedka R. Ž.;
- vyššie uvedenú sumu odmieta prísť prevziať do kancelárie firmy svedka R. Ž.;
- sumu 1,5 milióna Sk preberá na parkovisku v osobnom motorovom vozidle bez akéhokoľvek zmluvného podkladu tak, že tieto peniaze sú mu odovzdané do odkladacej skrinky.

Pochybil však Špeciálny súd, keď vyššie uvedené konanie obžalovaného Ing. J. P. právne posúdil len ako trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1 Tr. zák. s odôvodnením, že v tomto prípade **primátor Ing. J. P.** „nebol v postavení verejného činiteľa s rozhodovacou právomocou, lebo tu len ako jeden z dvoch oprávnených štatutárov dal súhlas na zaplatenie faktúry.“

Podľa názoru najvyššieho súdu je pre posúdenie tejto otázky právne irelevantné, či sa v danom prípade na preplatenie faktúry vyžadoval podpis najmenej dvoch alebo štatutárov mesta Č.

Podstatnou okolnosťou je, že samotný podpis primátora bol aktom obsahujúcim aj prvok rozhodovacej právomoci, keďže aj od rozhodnutia obžalovaného záviselo, či uvedenú faktúru podpíše a táto bude preplatená, alebo jej nepodpísaním spochybni jej výšku a firma N. sa bude musieť domáhať jej zaplata prostredníctvom žaloby na súde, resp. cestou arbitrážneho konania, keďže obžalovaný Ing. J. P. bez námietok vykonané práce na priemyselnom parku S. 25. októbra 2005 prevzal, čo potvrdil v osobitných protokoloch svojim podpisom.

Správne preto malo byť konanie obžalovaného Ing. J. P. po stránke objektívnej právne kvalifikované prísnejšie, a to ako trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, ods. 2 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s trestným činom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Tr. zák., teda tak, ako mu pôvodne vyšetrovateľ vzniesol obvinenie.

Je potom logické, že aj uložený trest odňatia slobody bol obžalovanému Ing. J. P. uložený v rozpore so zákonom, keďže tento bol uložený síce v polovici trestnej sadzby vo výmere tri roky, ale v trestnej sadzbe jeden až päť rokov a správne mal byť ukladaný ako trest úhrnný podľa trestného činu z nich najprísnejšie trestného a rovnako v polovici trestnej sadzby, ale v tomto prípade tri až osem rokov.

Toto hmotnoprávne pochybenie Špeciálneho súdu však najvyšší súd nemohol napraviť pre nedostatok odvolania podaného špeciálnym prokurátorom v neprospech obžalovaného Ing. J. P.

Špeciálny súd nepochybil, keď na výkon uloženého trestu obžalovaného Ing. J. P. podľa § 39a ods. 2 písm. a) Tr. zák. zaradil do I. (prvej) nápravnovýchovej skupiny.

Stavu veci a zákonu zodpovedá aj uloženie peňažného trestu spolu s náhradným trestom odňatia slobody a trest zákazu činnosti výkonu povolania alebo funkcie v orgánoch samosprávy.

Najvyšší súd z týchto dôvodov odvolanie obžalovaného Ing. J. P. podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

B/

Najvyšší súd uznesením z 24. januára 2019, sp. zn. 1 TdoV 16/2017, podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol dovolanie obvineného MVDr. K. K. proti uzneseniu najvyššieho súdu z 12. januára 2017, sp. zn. 5 To 10/2016, v spojení s rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica z 29. marca 2016, sp. zn. BB-3T/38/2015.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „ŠTS“) z 29. marca 2016, sp. zn. BB-3T/38/2015, bol obvinený MVDr. K. K. uznaný za vinného zo spáchania zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Tr. zák., a to na tom skutkovom základe, že

dňa 1. júla 2015 v čase od 12:15:30 hod. do 12:17:36 hod. na hraničnom priechode medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou vo Vyšnom Nemeckom, okres Sobrance, ako colník služobne zaradený na Colnom úrade Michalovce na pobočke Colného úradu Vyšné Nemecké, počas výkonu služby pri kontrole autobusu s EČV T., patriaceho prepravnej spoločnosti I., si od vodiča tohto autobusu N. J. vyžiadal a prijal peniaze vo výške 10 eur a 250 ukrajinských hrivien ako úplatok pod zámienkou, že po vykonaní colnej kontroly prepustí z colného priestoru na územie Slovenskej republiky opracované drevené dosky aj bez predloženia obvineným skôr požadovaného „fytodokladu“, ktoré si N. J. zakúpil na Ukrajine, čím porušil ustanovenie § 44 ods. 3 písm. a), f), g), ods. 6 zákona č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov.

Obvinený bol za to odsúdený podľa § 329 ods. 2 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2, § 36 písm. j), § 37 písm. h), § 41 ods. 1 Tr. zák. k úhrnnému trestu odňatia slobody vo výmere 5 rokov so zaradením podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Podľa § 56 ods. 1 Tr. zák. súd obvinenému uložil tiež peňažný trest vo výške 300 eur s tým, že zaplatená suma peňažného trestu podľa § 57 ods. 2 Tr. zák. pripadá štátu, pričom pre prípad úmyselného zmarenia výkonu tohto mu bol podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. ustanovený náhradný trest odňatia slobody v trvaní 1 mesiaca.

Napokon podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. bol obvinenému uložený i trest zákazu činnosti vykonávať funkciu colníka, ako aj trest zákazu činnosti súvisiacej s výkonom funkcie verejného činiteľa na dobu 3 rokov.

Proti vyššie citovanému prvostupňovému rozsudku - všetkým jeho výrokom - podal obvinený odvolanie, ktoré najvyšší súd na verejnom zasadnutí konanom 12. januára 2017, uznesením, sp. zn. 5 To 10/2016, podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Dňa 3. októbra 2017 bolo ŠTS doručené **dovolanie** obvineného MVDr. K. K., podané prostredníctvom ním zvoleného obhajcu Mgr. JUDr. Zoltána Perhácsa, PhD. a smerujúce proti naposledy označenému uzneseniu odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom ŠTS z 29. marca 2016, sp. zn. BB-3T/38/2015, keď ako dovolacie dôvody boli označené dôvody uvedené pod písm. c) („zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu“) a písm. i) („rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť“) § 371 ods. 1 Tr. por. Pokiaľ ide o jednotlivé uplatnené dovolacie námietky, ktorými obvinený odôvodňuje naplnenie skôr zmieňovaných dovolacích dôvodov, tieto uvádza dovolací súd nižšie, kde sa s nimi súčasne i podrobne vysporiada.

Obvinený s poukazom na ním uvádzané skutočnosti záverom podaného dovolania navrhol, aby dovolací súd:

i/ podľa § 386 ods. 1 Tr. por. rozsudkom vyslovil, že uznesením najvyššieho súdu z 12. januára 2017, sp. zn. 5 To 10/2016, bol porušený zákon v ustanoveniach § 317 ods. 1, § 2 ods. 1, ods. 2, ods. 4, ods. 10, ods. 12 Tr. por. a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v jeho neprospech;

ii/ podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ako i rozsudok ŠTS z 29. marca 2016, sp. zn. BB-3T/38/2015;

iii/ podľa § 388 ods. 1 Tr. por. vec prikázal ŠTS na opätovné prerokovanie a rozhodnutie v potrebnom rozsahu, avšak v zmysle § 388 ods. 2 Tr. por. v inom zložení senátu.

Obvinený zároveň dovolací súd požiadal o prerušenie výkonu trestu odňatia slobody (§ 380 ods. 4 Tr. por.), uloženého mu napadnutými rozhodnutiami, a to až do rozhodnutia o samotnom podanom dovolaní.

K podanému dovolaniu sa **písomne vyjadrila prokurátorka** Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, a to v tom zmysle, že dotknutý prvostupňový rozsudok v spojení s uznesením odvolacieho súdu považuje za zákonný, a preto s dôvodmi dovolania v celom rozsahu nesúhlasí.

Najvyšší súd ako súd dovolací v zmysle § 378 Tr. por. vec predbežne preskúmal a dospel k záveru, že dovolanie obvineného nie je potrebné odmietnuť z formálnych dôvodov [§ 382 písm. a), písm. b), alebo písm. d) až písm. f) Tr. por.]. Zároveň však zistil, že **je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 (ods. 1) Tr. por., a preto podané dovolanie podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.**

In concreto, pokiaľ ide o jednotlivé v podanom dovolaní uplatnené výhrady:

- Obvinený označil súdmi nižšieho stupňa ustálenú právnu kvalifikáciu skutku ako zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Tr. zák. za nesprávnu predovšetkým z dôvodu, že ho postihuje dvakrát za to isté konanie (ten istý skutok). Ako zdôraznil v danej súvislosti ďalej, tá istá skutočnosť nemôže byť totiž jednak zákonným znakom základnej skutkovej podstaty, a jednak aj okolnosťou podmieňujúcou použitie vyššej trestnej sadzby pri inej skutkovej podstate v prípade, že ide o jeden skutok. Keďže teda znak „verejný činiteľ“ bolo možné použiť v jeho prípade správne len raz, malo byť jeho konanie právne kvalifikované buď len ako zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. (1/ alt.), alebo ako zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Tr. zák. (2/ alt.). A zároveň tým, že použitie kvalifikačných znakov súd prvého stupňa podľa názoru obvineného nijako nezdôvodnil, zaťažil tak svoje rozhodnutie i znakom nepreskúmateľnosti.

Vo vzťahu k právnej kvalifikácii obvinený následne v ďalšej časti odôvodnenia podaného dovolania tiež namietal, že táto navyše ani nezodpovedá vykonanému dokazovaniu, či právnenému záveru vyslovenému vo výroku prvostupňového rozsudku. Ak totiž vodič autobusu nemusel predložiť „fytodoklad“ a on túto povinnosť z dôvodu, aby ho uviedol do omylu, podľa názoru oboch súdov len predstieral, bolo na mieste uvažovať o posúdení jeho konania podľa § 221 Tr. zák., čo by sa premietlo v jeho prospech aj v rovine ukladania trestu. Obvinený má pritom za to, že v prípade predmetnej právnej chyby ide o „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“ - § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., keď sekundárne má byť v danej námietke obsiahnutý aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., keďže podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť nielen obhajovanie práv obvineného tak, aby boli v konaní objasnené i všetky skutočnosti svedčiacie v jeho prospech, ale aby sa na ne v konaní a pri rozhodovaní tiež prihliadalo, t. j. najmä aby nevinná osoba nebola odsúdená a páchateľ bol odsúdený len za to, čo spáchal.

Z vyššie uvedenej argumentácie možno „vyselektovať“ v podstate dva či tri „druhy“ námietok, ktoré obvinený subsumuje pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. a sčasti aj pod § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. - čo však nie je relevantné, ako bolo zdôraznené vyššie, keďže dovolací súd je viazaný vecnými námietkami a nie ich subsumpciou pod právne dôvody (odhliadnuc od toho, že jedna a tá istá namietaná skutočnosť môže byť podradená len pod jeden dovolací dôvod, ak prichádzajú do úvahy viaceré, pod ten, ktorý má vo vzťahu k inému postavenie *lex specialis*).

Konkrétne obvinený namieta, že: i/ vykonaná právna kvalifikácia neprichádza v prípade jedného skutku do úvahy ani len v teoretickej rovine (prichádzala by do úvahy iba pri viacčinnom súbehu), keďže bol v jeho prípade dvakrát použitý znak „verejný činiteľ“; ii/ právna kvalifikácia nezodpovedá vykonanému dokazovaniu (či právnenému záveru vyslovenému vo výroku rozsudku), keď správne malo byť jeho konanie - pre predstieranie potreby „fytodokladu“ - posúdené ako trestný čin podvodu; iii/ použitie kvalifikačných znakov nebolo zo strany súdu prvého stupňa nijako zdôvodnené, a teda je v danom ohľade nepreskúmateľné.

Ak ide o poslednú uvádzanú skutočnosť (dovolací súd považuje za logické odpovedať smerom od poslednej k prvej námietke), tak k tomu je v prvom rade potrebné uviesť, že s poukazom na § 371 ods. 7 Tr. por. namietat' v dovolaní len samotné odôvodnenie nie je prípustné (len na okraj možno poznamenať, že obvinený pomerne často, teda presnejšie aj v iných súvislostiach v rámci svojho dovolania argumentuje poukazom na údajné nedostatočné odôvodnenie). Napriek tomu ale treba hneď zároveň dodať, že vôbec nie je pravdou, že by v posudzovanej veci nebola zdôvodnená použitá právna kvalifikácia (obe rozhodnutia tu pritom treba vnímať ako celok), práve naopak - ako však bude zrejmé z neskôr uvedeného, použitá právna kvalifikácia bola v niečom nesprávna, čo však argumentačne „doplní“ dovolací súd.

Čo sa týka námietky ohľadne údajného potrebného zvažovania právneho posúdenia konania podľa § 221 Tr. zák. (podvod), táto je rovnako neopodstatnená, resp. presnejšie nepodložená skutkovými závermi zo strany konajúcich súdov nižšieho stupňa. Dané ustanovenie poskytuje subsidiárnu ochranu (z pohľadu Trestného zákona) oproti použitej právnej kvalifikácii, keď práve predstieranie inak nepotrebného „fytodokladu“ na prepustenie opracovaných drevených dosiek z colného priestoru na územie Slovenskej republiky pri colnej kontrole vykonávanej obvineným znamenalo jednak vytvorenie „priestoru“ na vypýkanie si úplatku (§ 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák.), a bolo zároveň porušením jeho zákonných povinností, vyplývajúcich mu z príslušného služobného predpisu, teda zákona odporujúcim výkonom právomoci [§ 326 ods. 1 písm. a) Tr. zák.].

Konanie obvineného tak bolo posúdené správne ako napĺňajúce tak znaky trestného činu prijímania úplatku (a to i s použitím kvalifikačného znaku spáchania činu „ako verejný činiteľ“), ako aj trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa, ktoré obe skutkové podstaty „najpresnejšie“ vystihujú konanie obvineného - toto poskytuje podklad pre záver o naplnení všetkých znakov daných skutkových podstat.

A napokon, ak ide o otázku správnosti v danom prípade súdmi použitej právnej kvalifikácie - vzhľadom na nimi ustálené skutkové závery, k tomu už dovolací súd vyššie naznačil, že táto bola v určitom smere nesprávna. **Zmieňovaná nesprávnosť pritom spočíva konkrétne v nesprávnom posúdení ustáleného konania ako jedného skutku, keď však v skutočnosti išlo o skutky dva (dve charakterovo rôznorodé konania, hoci aj z časového hľadiska bezprostredne neoddeliteľné), ktoré bolo potrebné právne kvalifikovať ako 1/ zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a 2/ prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Tr. zák. - spáchané teda vo viacčinnom a nie jednočinnom súbehu.**

Najskôr vo všeobecnosti k ostatne uvedenému záveru.

Ak verejný činiteľ koná spôsobom uvedeným v § 326 ods. 1 písm. a) až c) Tr. zák. a zároveň (navyš) za také zneužívanie svojej právomoci prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok, ide nielen o spôsobenie dvoch rôznych (aj keď vecne nadväzujúcich) následkov, definovaných v dvoch rôznych ustanoveniach osobitnej časti Trestného zákona, ale aj o dve rôzne, kvalitatívne odlišné (aj keď vecne nadväzujúce) konania, ktoré k spôsobeniu dotknutého kauzálneho následku diferencovane smerujú; to platí aj v prípade, ak sa tieto konania chronologicky prekrývajú. V popísanej situácii ide o viacčinný súbeh (spáchanie samostatnými skutkami) prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 [písm. a) až c)] Tr. zák. (eventuálne aj v spojení s niektorou z okolností, ktoré podmieňujú použitie vyššej trestnej sadzby podľa odsekov 2 až 4 tohto ustanovenia, keď by už išlo o zločin) so zločinom prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. (eventuálne aj v spojení s okolnosťou podľa odseku 3 tohto ustanovenia).

Ak verejný činiteľ prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok v súvislosti s výkonom svojej právomoci, pričom sa zároveň (navyš) nedopustí iným spôsobom (iným konaním) porušenia svojich funkčných povinností, je potrebné toto jeho konanie, resp. (len jeden) skutok kvalifikovať výlučne ako zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák.; v takom prípade má naposledy označené ustanovenie vzťah špeciality (*lex specialis*) k ustanoveniu § 326 ods. 1 Tr. zák. (ktoré je vo vzájomnom vzťahu subsidiarity ako *lex generalis*), jednočinný súbeh týchto trestných činov je teda v popísanej situácii vylúčený.

S ohľadom na posledne uvedené je žiaduce poukázať i na súvisiace závery, vyplývajúce z rozsudku najvyššieho súdu z 24. februára 2014, sp. zn. 2 To 12/2013, publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod **R 21/2015**, kde o. i. najvyšší súd zdôraznil, že **trestný čin prijímania úplatku podľa § 329 Tr. zák., spočívajúci v prijatí, požadovaní alebo prijatí sľubu úplatku v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu nemusí byť spojený s porušením povinnosti páchatel'a, ktorá vyplýva z jeho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, ako je tomu pri trestnom čine prijímania úplatku podľa § 328 Tr. zák. (I/)**

Najvyšší súd sa tiež v danom rozhodnutí judikátorne vyjadril v tom smere, že ak ide o vyššie uvedené **súvislosť s obstarávaním vecí všeobecného záujmu**, táto je v zmysle § 329 ods. 1 Tr. zák. daná vždy vtedy, **ak páchatel' bez právneho titulu prijme, žiada alebo si dá sľúbiť materiálnu alebo inú protislužbu za svoje predchádzajúce, prebiehajúce alebo nasledujúce konanie pri obstarávaní určitej veci (vecí) všeobecného záujmu**. Také obstarávanie totiž nie je spojené so vznikom akéhokoľvek nároku na plnenie peňažnej alebo nepeňažnej povahy (úplatok v zmysle § 131 ods. 3 Tr. zák.), mimo právneho režimu odmeňovania toho, kto obstarávanie dotknutých vecí všeobecného záujmu z dôvodu svojho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie vykonáva (II/).

Vo vzťahu k vyššie zdôrazneným záverom ohľadne (zjednodušene povedané) **viacčinného súbehu** dotknutých trestných činov považuje potom dovolací súd za vhodné na danom mieste („analogicky“) poukázať i na iné svoje, už judikované rozhodnutie (R 46/2013), dotýkajúce sa konkrétne viacčinného súbehu trestných činov kupliarstva a vydierania, keď tu konkrétne najvyšší súd ako súd dovolací uviedol nasledovné:

Pod pojmom „skutok“ treba rozumieť udalosť vo vonkajšom svete vyvolanú aktívnym alebo pasívnym prejavom vôle páchatel'a (t. j. konaním), ktoré sa stáva trestným činom, ak vyčerpáva znaky skutkovej podstaty niektorého trestného činu uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona.

Ak v priamej príčinnej súvislosti boli dvoma rôznymi, kvalitatívne odlišnými, aj keď v rovnakom časovom období vykonanými konaniami páchatel'a spôsobené dva rôzne následky, ide o viacčinný súbeh (reálnu konkurenciu) trestných činov. Preto v prípade zvedenia a zjednania ženy na vykonávanie prostitúcie a koristenia z nej páchatel'om ide o odlišné konanie od jeho ďalšieho konania spočívajúceho vo vyhrážaní sa tejto žene usmrtením, ak inej osobe také (t. j. v kupliarstve spočívajúce) konanie páchatel'a, ako aj vlastnú prostitúciu, oznámi, a teda ide o viacčinný (rôznorodý) súbeh trestných činov kupliarstva (§ 367 Tr. zák.) a vydierania (§ 189 Tr. zák.).

Typickým príkladom kvalitatívne odlišného, aj keď časovo sa prekrývajúceho konania, sú trvajúce trestné činy, kde udržiavanie protiprávneho stavu napr. neplnením si vyživovacej povinnosti alebo nelegálnym držaním zbrane (pri nedovolenom ozbrojovaní) nie je s páchaním iných trestných činov tým istým páchatel'om v dotknutom období v jednočinnom súbehu.

Všeobecné právno-kvalifikačné závery, z ktorých vyplýva, že správne malo byť v posudzovanej veci konanie obvineného posúdené ako viacčinný súbeh zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Tr. zák. sú odlišné od tých, ku ktorým dospel najvyšší súd v uznesení z 5. júna 2008, sp. zn. 1 Toš 16/2007 (publikované pod **R 60/2008**), keď uviedol, že jednočinný súbeh trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, ods. 2 Tr. zák. v znení účinnom do 31. januára 2005 (teraz § 329 ods. 1 ods. 2 Tr. zák.) s trestným činom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom do 31. januára 2005 (teraz § 326 ods. 1 Tr. zák.) je možný za predpokladu, že verejný činiteľ, ktorý v súvislosti s výkonom svojej právomoci prijal úplatok, zároveň poruší svoje povinnosti spôsobom a za podmienok stanovených v ustanovení § 158 ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom do 31. januára 2005 (teraz § 326 ods. 1 Tr. zák.).

V odôvodnení daného rozhodnutia sa pritom nič bližšie k daným záverom neuvádza, a teda, že **prečo by malo ísť práve o jednočinný a nie o viacčinný súbeh**. Tu však treba zdôrazniť aj okolnosť, že rozlišovanie jednočinného a viacčinného súbehu nemalo pri aplikácii Trestného zákona v znení účinnom do 31. decembra 2005 aspekty potreby dôraznejšieho rozlíšenia týchto inštitútov, vyplývajúcich podľa aktuálnej právnej úpravy z ustanovení § 38 ods. 2 až 4 a § 41 ods. 2 Tr. zák. - išlo „len“ o výber prísnejšieho trestného činu a pričítanie príťažujúcej okolnosti spáchania viacerých trestných činov, bez priameho vplyvu na výšku trestnej sadzby podľa ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona jednak pri tzv. asperácii (kde je dominantným prvkom viacčinnosť súbehu trestných činov), a jednak podľa pomeru poľahčujúcich a príťažujúcich okolností (teda nebolo natoľko významné, ak miernejšia právna kvalifikácia pri jednočinnom súbehu trestných činov pre nemožnosť kvalifikačnej duplicity ubudla).

Pokiaľ ide o **rozlišovanie súbehu na jednočinný a viacčinný** (ich následné delenie na súbeh rovnorodý alebo rôznorodý v rámci oboch typov je pritom aktuálne pre účely daného rozhodnutia irelevantné), z teórie trestného práva, ako i súdnej praxe vyplýva nasledovné:

Jednočinný súbeh (tiež ideálna, či formálna konkurencia) sa od viacčinného súbehu (tiež reálna, či materiálna konkurencia) odlišuje v tom, že kým v prípade jednočinného súbehu bolo jedným skutkom spáchaných viac trestných činov, v prípade viacčinného súbehu bolo viac trestných činov spáchaných viacerými skutkami. V jednotlivom prípade môže ísť pritom zároveň o súbeh viacčinný i jednočinný.

Momentom, ktorý delí páchatelove konanie na rôzne skutky, je konanie vyvolávajúce následok (následky) závažný z hľadiska trestného práva, ktorý páchatel spôsobil alebo chcel spôsobiť.

Za jeden skutok možno považovať len tie prejavy vôle páchatel'a navonok, ktoré sú pre tento následok kauzálne, pokiaľ sú zahrnuté jeho zavinením (R 8/1985). Podstata skutku spočíva teda v konaní a následku, ktorý ním bol spôsobený.

Ak je v „hre“ viac spôsobených následkov významných z hľadiska trestného práva hmotného, **ide o jeden skutok vtedy, pokiaľ všetky následky boli spôsobené aspoň sčasti jedným konaním**, rovnako významným z hľadiska trestného práva hmotného (R 5/1998).

Jednočinný súbeh trestných činov je charakterizovaný jedným konaním páchatel'a, ktorým sú (v rámci dotknutého skutku) vyvolané dva rôzne následky. Také následky teda nie sú totožné právne, ani fakticky (z hľadiska faktických okolností, ktoré sú kvalifikačným podkladom). (R 98/2018 - II/)

Vychádzajúc z už skôr uvedeného možno uzavrieť, že tak ako je potrebné odlišovať pojem skutok (definuje teória a prax) od trestného činu (definuje Trestný zákon), je taktiež potrebné pojem skutok odlišovať od konkrétneho skutkového deja, pretože skutok je abstrakciou a súčasne elimináciou (vydelením) trestnoprávne relevantnej časti prebehnutého skutkového deja.

Pre správnu právnu kvalifikáciu toho-ktorého trestnoprávne relevantného konania je potom teda v prvom rade potrebné rozhodnúť, či ide o skutok jeden alebo dva (prípadne viac). Po vyriešení danej otázky je následne druhou otázkou kvalifikácia skutku, resp. jednotlivých skutkov z hľadiska Trestného zákona.

Zatiaľ čo, zjednodušene povedané, **pod jednočinným súbehom treba rozumieť jedno charakterovo rovnorodé (homogénne) konanie páchatel'a, ktorým sú vyvolané dva alebo viaceré rôzne následky, viacčinný súbeh predpokladá dve alebo viac kvalitatívne odlišných konaní páchatel'a - hoci aj časovo sa**

prekrývajúcich a vecne súvisiacich, ktoré sú príčinou dvoch alebo viacerých rôznych následkov. Nemožno pritom nepodotknúť, že v praxi sú celkom nepochybne prevažujúce práve prípady viacčinných súbehov, kedy jednotlivé samostatné skutky tvoria „časovo oddelené“ (chronologicky po sebe nasledujúce) konania páchatel'a. V samotnej teórii trestného práva sú potom takéto prípady uvádzané výlučne v súvislosti s vymedzením viacčinného súbehu.

Vo vzťahu k následku treba potom dodať, že tento sa môže prejavovať buď v porušení alebo ohrození záujmu chráneného Trestným zákonom, a to spôsobom tam uvedeným. Následok sa teda týka (individuálneho) objektu. **Rozdielny je potom následok nielen, keď smeruje proti rôznym druhovým objektom, ale tiež keď smeruje proti jednému druhovému objektu (v širšom ponímaní, zodpovedajúcom celkovej systematike osobitnej časti Trestného zákona, pričom je potrebné zohľadniť i možnú kumuláciu objektov), avšak chránenému rôznymi skutkovými podstatami v rôznych smeroch, čím je objekt z hľadiska právnej úpravy (ochrany) ďalej rozčlenený, resp. individualizovaný - v takom prípade sú dotknutým konaním spôsobené rôzne právne významné následky, z ktorých jeden nie je podmnožinou druhého, čo by vylučovalo jednočinný súbeh na báze vzťahu špeciality a subsidiarity.**

Typicky ak páchatel' znásilní svoju dcéru, spácha jedným konaním (skutkom) trestný čin znásilnenia a trestný čin súlože medzi príbuznými, kde primárnym druhovým objektom je ľudská dôstojnosť, ktorá je v druhom diele druhej hlavy osobitnej časti Trestného zákona chránená z viacerých navzájom sa nevylučujúcich aspektov.

Naopak trestný čin znásilnenia je v pomere špeciality k trestnému činu vydierania, pri ktorom násilné donútenie ženy k súloži je (jedným homogénnym) konaním, ktoré ak by nebolo chránené ustanovením § 199 Tr. zák., mohlo by sa podradiť pod ustanovenie § 189 Tr. zák., ktoré chráni slobodu rozhodovania osoby v ostatných prípadoch (než je rozhodovanie ženy o svojom sexuálnom živote), má teda vo vzťahu k objektu ochrany povahu subsidiarity, čo vylučuje jednočinný súbeh trestných činov.

Napokon, pokiaľ ide o „účinky“ súbehu, tieto sa prejavujú tak v hmotnoprávnej oblasti (predovšetkým pri vymenovaní trestu), ako i rovne trestného práva procesného. Nie je pritom predmetom daného rozhodnutia sa k všetkým týmto účinkom bližšie vyjadrovať.

Konkrétne ešte s prihliadnutím na okolnosti posudzovanej veci.

Zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. sa dopustí ten, **kto v súvislosti s obstarávaním veci všeobecného záujmu priamo alebo cez sprostredkovateľa pre seba alebo pre inú osobu prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok a spácha čin ... ako verejný činiteľ.**

Prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Tr. zák. sa dopustí **verejný činiteľ, ktorý v úmysle spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech, vykonáva svoju právomoc spôsobom odporujúcim zákonu.**

Samostatným konaním je výkon colnej kontroly sprevádzaný mystifikáciou osoby podrobenej takej kontrole [§ 326 ods. 1 písm. a) Tr. zák.] ako predpolie špecifického konania, spočívajúceho v žiadosti o úplatok a jeho prevzatí (§ 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák.).

Konanie obvineného MVDr. K. K., ktoré teda v skutočnosti tvorili dva skutky, obsahuje všetky obligatórne znaky oboch vyššie citovaných skutkových podstát. Prijatie úplatku verejným činiteľom je okolnosťou, ktorá má osobitný charakter, odlišný od výkonu právomoci verejným činiteľom v rozpore so zákonom, v dôsledku čoho nenastáva (by nenastala) zakázaná skutková ani právna duplicita, teda jednak dvojité odsúdenie za ten istý skutok, a jednak kvalifikačné prekrytie tvrdené dovolateľom (čo by bolo v konečnom dôsledku v rozpore s ustanovením § 38 ods. 1 Tr. zák., ktoré vyjadruje kvalifikačné obmedzenie trestnosti činu a je ho v dotknutom smere potrebné vykladať aj ako nemožnosť súčasného použitia tej istej okolnosti v jednej zo základných skutkových podstát, a zároveň aj ako okolnosti podmieňujúcej použitie vyššej trestnej sadzby vo vzťahu k inej základnej skutkovej podstate pri jednočinnom súbehu trestných činov, teda nie len pri „monokvalifikácii“). K tejto problematike sa aktuálne vyjadril najvyšší súd aj v judikatúre (R 29/2018, tiež stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu publikované pod R 116/2012).

Len ako *obiter dictum* - mimochodom povedané (keďže to výslovne obvinený v podanom dovolaní nenamietal), na margo posledne uvedeného záveru, ako i z hľadiska komplexnosti a tiež v nadväznosti na už vyššie uvedené, považuje dovolací súd za dôležité zdôrazniť ešte niekoľko skutočností, a sice:

Žiadanie a prijatie úplatku obvineným ako súčasť objektívnej stránky trestného činu podľa § 329 Tr. zák. predstavuje zároveň cieľ a rovnako motív jeho konania („v úmysle zadovážiť sebe neoprávnený prospech“), ktorý je ako súčasť subjektívnej stránky obligatórne požadovaný pre naplnenie znakov skutkovej podstaty druhého dotknutého trestného činu (§ 326 Tr. zák.). Nejde tu však opäť o duplicitu, nakoľko ide o rozdielne skutky, ktoré majú (len) uvedenú motivačnú nadväznosť. Nešlo by však ani o kvalifikačnú duplicitu pri jednom skutku, keď je v základnej skutkovej podstate cieľ konania páchatel'a vyjadrený len všeobecne a abstraktne (tu škoda ako ujma, resp. prospech pre páchatel'a alebo inú osobu), a tomu zodpovedajúca konkretizovaná okolnosť môže byť okolnosťou, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby [napr. zneužívanie právomoci na účel sťaženia uplatnenia základných práv a slobôd podľa § 326 ods. 1, ods. 3 písm. c) Tr. zák.].

Rovnako platí, že individualizovaný objekt oboch trestných činov sa neprekrýva, čo vyplýva zo znenia dotknutých skutkových podstát a vyššie uvedeného výkladu (korupcia pri obstarávaní vecí verejného záujmu je postihovaná osobitne a paralelne s porušovaním zákonných povinností pri výkone právomoci verejného činiteľa, ale aj v prípade, ak bol taký výkon v súlade so zákonom). Nejde teda o duplicitu skutkovú, a nešlo by o ňu ani kvalifikačne, v prípade jednočinného súbehu.

„Zneužitie právomoci“ (§ 326 Tr. zák.) zo strany obvineného spočívalo v tom, že tento ako colník („verejný činiteľ“) pri vykonávaní dotknutej colnej kontroly porušil svoje zákonné povinnosti, a sice povinnosti uvedené pod písm. a) a g) ods. 3 § 44 zákona č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 200/1998 Z. z.“), keďže túto nevykonával riadne (bezchybne), ale žiadal od kontrolovanej osoby doklady zákonom [§ 12 ods. 1 a contrario zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov, tiež s poukazom na § 2 písm. c) až e) daného zákona] nepožadované pre prepustenie tovaru (konkrétne opracovaných dosiek) z colného priestoru na územie Slovenskej republiky, aby si tak vytvoril „priestor“ pre vypýtanie si úplatku (motív).

Podľa § 44 ods. 3 zákona č. 200/1998 Z. z. colník je povinný

a) plniť svedomite úlohy, ktoré sú uložené ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, ako aj úlohy uložené rozkazmi, nariadeniami, príkazmi a pokynmi nadriadených, ak bol s nimi riadne oboznámený,

g) v štátnej službe i mimo štátnej služby zdržať sa konania, ktoré by mohlo narušiť vážnosť finančnej správy alebo ohroziť dôveru k finančnej správe.

Porušenie ďalších povinností uvádzaných v ustálenej skutkovej vete (nesprávne jednej a nie teda dvoch) súdu nižšieho stupňa, a sice obsiahnutých pod písm. f) ods. 3 a v ods. 6 § 44 zákona č. 200/1998 Z. z., už pritom nie je z hľadiska naplnenia zákonných znakov prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa relevantné, a to z dôvodu kvalifikačnej duplicity, zodpovedajú však skutkovej podstate trestného činu prijímania úplatku, ktorá mala byť aplikovaná na samostatný skutok.

Podľa § 44 ods. 3 písm. f) zákona č. 200/1998 Z. z. colník je povinný zdržať sa konania, ktoré by mohlo viesť k stretu dôležitého záujmu štátnej služby s osobnými záujmami, najmä nezneužívať informácie získané v súvislosti s výkonom štátnej služby na vlastný prospech alebo na prospech iného.

Podľa § 44 ods. 6 zákona č. 200/1998 Z. z. colník nesmie vykonávať podnikateľskú činnosť alebo inú zárobkovú činnosť, sprostredkovať obchodný styk so štátom, s obcou alebo s vyšším územným celkom, požadovať alebo prijímať dary alebo výhody, alebo navádzať iného, aby poskytol dar alebo určitú výhodu, zvýhodňovať blízke osoby pri vykonávaní štátnej služby a byť členom správnych alebo kontrolných orgánov právnických osôb vykonávajúcich podnikateľskú činnosť.

Záverom k tomu dovolací súd uvádza, že na podklade dovolacej námietky obvineného sice v posudzovanej veci zistil právno-kvalifikačné pochybenie zo strany súdov nižšieho stupňa, keďže konanie obvineného malo byť správne právne posúdené ako viacčinný súbeh zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1

písm. a) Tr. zák., avšak vysloveniu naplnenia dotknutej chyby zodpovedajúceho dôvodu dovolania - § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. - mu bráni ustanovenie § 385 ods. 2 Tr. por., v zmysle ktorého nie je dovolací súd viazaný dôvodmi dovolania (vecnými dovolacími námietkami), ak by tieto boli v neprospech obvineného a dovolanie je podané v prospech obvineného (obvinený pritom môže podať dovolanie vždy len vo svoj prospech).

Posúdenie konania ako viacčinný súbeh - oproti jednočinnému súbehu je nepochybne v neprospech obvineného, keď zjavný je predovšetkým tomu zodpovedajúci následok v podobe nevyhnutnosti použitia tzv. asperačnej zásady uvedenej v § 41 ods. 2 Tr. zák. („ak súd ukladá úhrnný trest odňatia slobody za dva alebo viac úmyselných trestných činov, z ktorých aspoň jeden je zločinom, spáchaných dvoma alebo viacerými skutkami, zvyšuje sa horná hranica trestnej sadzby odňatia slobody trestného činu z nich najprísnejšie trestného o jednu tretinu. ...“).

V posudzovanej veci bol obvinenému **ukladaný úhrnný trest odňatia slobody** (na samej spodnej hranici rozmedzia) **podľa § 329 ods. 2 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2, § 36 písm. j), § 37 písm. h), § 41 ods. 1 Tr. zák., a teda v sadzbe od 5 do 12 rokov.**

Konkrétny hmotnoprávny dopad posúdenia konania obvineného ako viacčinný súbeh by bol pri ukladaní trestu taký, že **by mu bolo potrebné ukladať (tzv. „zvýšený“) úhrnný trest odňatia slobody podľa § 329 ods. 2 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 3, ods. 8, § 36 písm. j), § 41 ods. 2 Tr. zák., čo by po príslušných úpravách trestnej sadzby za trestný čin prísnejšie trestný** (k tomu viď tiež R 32/2009) - najskôr podľa § 38 ods. 3 Tr. zák. (zníženie hornej hranice o jednu tretinu - pre prevahu poľahčujúcich okolností v pomere 1:0) s použitím odseku 8 daného ustanovenia a potom podľa § 41 ods. 2 Tr. zák. (zvýšenie hornej hranice o jednu tretinu) - **znamenalo, že súd by musel ukladať trest odňatia slobody v rozmedzí od 5 rokov do 12 rokov 10 mesiacov a 20 dní.**

Len na okraj, prihliadnuť na priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. h) Tr. zák. („spáchal viac trestných činov“) by pri ukladaní trestu za použitia tzv. asperačnej zásady už nebolo možné s ohľadom na § 38 ods. 1 Tr. zák., aj keď okolnosť podmieňujúca použitie vyššej trestnej sadzby je obsiahnutá v ustanovení všeobecnej časti Trestného zákona (§ 41 ods. 2 Tr. zák.) (viď stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu publikované pod R 1/2011).

Vo vyjadrovanom konaní podľa § 22 ods. 2 zákona o súdoch sa z oslovených subjektov, ktoré odpovedali, za alternatívu A/ vyslovili Špecializovaný trestný súd, krajské súdy v Prešove a Žiline, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

Za alternatívu B/ sa vyslovili Krajský súd v Košiciach, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky a Právnická fakulta Univerzity Komenského.

Krajské súdy v Trenčíne a Nitre, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky a Paneurópska vysoká škola - fakulta práva nedospeli k jednoznačnému riešeniu.

Trestnoprávne kolégium prijalo stanovisko, vyjadrené v dvoch bodoch, ktoré konzistentne vychádza z jeho doterajšej judikatúry pri riešení druhovo rovnakého problému, a ktoré zároveň mení staršiu, už neaktuálnu judikatúru.

Skoršie riešenie (R 60/2008 – II.) bolo vytvorené za právneho stavu, ktorý podľa vtedajšej právnej úpravy dostatočne neodrážal (v súčasnosti aktuálny) význam rozlíšenia jednočinného a viacčinného súbehu trestných činov - spáchanie viacerých trestných činov bolo síce jednou z priťažujúcich okolností, avšak bez ovplyvnenia výšky trestnej sadzby (pomeroom poľahčujúcich a priťažujúcich okolností alebo tzv. asperáciou). Význam rozlíšenia súbehu sa výrazne zvýšil práve zakomponovaním asperačnej zásady do Trestného zákona (ešte v znení tohto zákona pred rekodifikáciou účinnou od 1. januára 2006), aktuálne v zmysle § 41 ods. 2.

Prijaté právne vety majú aj samostatne dostatočnú výpovednú hodnotu, ktorá rozlišuje obe možné situácie, ktoré pri korupcii verejného činiteľa môžu nastať, a to:

i/ spojenie prijímania úplatku s porušením aj iných funkčných povinností verejného činiteľa, konajúceho spôsobom uvedeným v § 326 ods. 1 písm. a) až c) - bod I., a

ii/ samostatné prijatie úplatku verejným činiteľom v súvislosti s výkonom jeho právomoci (napr. pri presvedčení poskytovateľa úplatku o jeho potrebe), avšak bez preukázateľného zneužívania právomoci osobou verejného činiteľa - prijímateľa úplatku, teda bez iného porušenia jeho funkčných povinností spôsobom uvedeným vyššie [pod písm. i/] - bod II.

Situácia v bode I. je aplikačne predznačená v relatívne nedávnej judikatúre - R 46/2013. Právne vety v tomto prípade znejú:

„Pod pojmom „skutok“ treba rozumieť udalosť vo vonkajšom svete vyvolanú aktívnym alebo pasívnym prejavom vôle páchatel'a (t. j. konaním), ktoré sa stáva trestným činom, ak vyčerpáva znaky skutkovej podstaty niektorého trestného činu uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona.

Ak v priamej príčinnej súvislosti boli dvoma rôznymi, kvalitatívne odlišnými, aj keď v rovnakom časovom období vykonanými konaniami páchatel'a spôsobené dva rôzne následky, ide o viacčinný súbeh (reálnu konkurenciu) trestných činov. Preto v prípade zvedenia a zjednania ženy na vykonávanie prostitúcie a koristenia z nej páchatel'om ide o odlišné konanie od jeho ďalšieho konania spočívajúceho vo vyhrážaní sa tejto žene usmrtením, ak inej osobe také (t.j. v kupliarstve spočívajúce) konanie páchatel'a, ako aj vlastnú prostitúciu, oznámi, a teda ide o viacčinný (rôznorodý) súbeh trestných činov kupliarstva (§ 367 Tr. zák.) a vydierania (§ 189 Tr. zák.).“

Vecná a motivačná prepojenosť oboch konaní je daná (tak, ako v prípade novoprijatého stanoviska), čo však na podstate rozlíšenia oboch druhov súbehu nič nemení.

Je v tomto kontexte zrejmé, že rovnaký princíp bol uplatnený aj aktuálne.

Ako ďalší prípad rôzneho následku a kvalitatívne odlišného, aj keď chronologicky súbežného konania páchatel'a možno označiť súbeh trvajúceho trestného činu, napríklad nedovoleného ozbrojovania, spáchaného zadovážením si a prechovávaním strelnej zbrane (nosením „pri sebe“), keď taká osoba zároveň iného napr. uvádza do omylu na účel trestného činu podvodu (bez vyhrážania sa zbraňou). Pôjde nie o jednočinný, ale viacčinný súbeh dotknutých trestných činov, pričom princíp aplikačného prístupu je opäť rovnaký - nielen dva trestnoprávne relevantné následky, ale aj dve rôzne, aj keď časovo súbežné konania.

Je teda potrebné zdôrazniť, že v situácii riešenej prijatým stanoviskom je irelevantné, pokiaľ sa vyžiadanie, danie si sľúbiť alebo prijatie úplatku časovo približuje k inému porušeniu funkčných povinností verejného činiteľa (pred, po, alebo prakticky súčasne), nakoľko nejde o model „jedno konanie, dva následky“, ale o jeho alternatívu „dve konania, dva následky“.

Pre korupčný skutok sa kvalifikačne použije ustanovenie o prijímaní úplatku, nakoľko má povahu *lex specialis* pre práve také porušenie povinností dotknutej osoby, druhý zo skutkov bude postihnutý ako zneužívanie právomoci verejného činiteľa.

Právna veta pod bodom II. znie:

Ak verejný činiteľ prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok v súvislosti s výkonom svojej právomoci, pričom sa zároveň (navyše) nedopustí iným spôsobom (iným konaním) porušenia svojich funkčných povinností, je potrebné jeho konanie, resp. (len jeden) skutok kvalifikovať výlučne ako zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. V takom prípade má naposledy označené ustanovenie vzt'ah špeciality (*lex specialis*) k ustanoveniu § 326 ods. 1 Tr. zák. (ktoré je vo vzájomnom vzt'ahu subsidiarity ako *lex generalis*); jednočinný súbeh týchto trestných činov je v popísanej situácii vylúčený.

Trestnosť prijímania úplatku nebude v tomto prípade obmedzená, resp. viazaná na porušenie iných funkčných povinností páchatel'a, ako je tomu pri korupcii bez súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného

záujmu (R 21/2015 - I. a II.).

V procesnej rovine je potom dôležité, že prekonané ponímanie pasívnej korupcie ako jednočinného súbehu s trestným činom zneužívania právomoci verejného činiteľa nebude blokovať trestné stíhanie takto chápaného (len jedného) skutku v prípadoch zákazu stíhania poslanca pre hlasovanie a sudcu pre rozhodovanie (čl. 78 ods. 1, čl. 136 ods. 1 a čl. 148 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky). V týchto prípadoch by nemohlo dôjsť u dotknutej osoby k stíhaniu jej nerozdeliteľného konania (skutku) len s kvalifikáciou prijímania úplatku v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu verejným činiteľom (nebolo by možné zakázaný predmet trestného stíhania tejto osoby skutkovo vyčleniť, resp. vyabstrahovať).

V prijatej verzii bude korupčne kvalifikované konanie možné postihnúť ako samostatný, skutkovo oddelený trestný čin.

17.

STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. júna 2019, Tpj 36/2019, na zjednotenie v otázke, či nevyhnutnou súčasťou výroku uznávacieho rozsudku je vždy aj výrok o vine uznávaného rozsudku.

Súčasťou výroku rozsudku o uznaní a výkone cudzieho rozhodnutia podľa § 515 ods. 2 Trestného poriadku je vždy aj celý výrok o vine uznávaného rozsudku (popis skutku aj právna kvalifikácia) a v tomto zmysle je dotknuté ustanovenie [pod písm. b) až g)] potrebné vyložiť extenzívne, inak by uznané cudzie rozhodnutie nemohlo mať rovnaké účinky ako rozsudok slovenského súdu (§ 519 ods. 1, § 163 ods. 3 Trestného poriadku). Taká štruktúra výroku uznávacieho rozsudku musí byť zachovaná aj pri rozhodovaní podľa § 15 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. v znení zákona č. 344/2012 Z. z.

Predseda trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v rámci činnosti podľa § 21 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) zistil výkladové rozdiely v právoplatných rozhodnutiach senátov trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu tak, ako sú prezentované nižšie. Otázka, ktorú bolo potrebné výkladovo riešiť, bola v návrhu stanoviska vymedzená nasledovne:

Má byť súčasťou výroku uznávacieho rozsudku podľa § 515 ods. 2 písm. b) až g) Trestného poriadku vždy aj výrok o vine (teda popis skutku a právna kvalifikácia) uznávaného rozsudku?

A/ Áno.

B/ Nie.

A/

Najvyšší súd rozsudkom z 12. decembra 2018, sp. zn. 5 Urto 4/2018, v konaní o uznanie a výkon cudzieho rozhodnutia, o odvolaní prokurátorky Krajskej prokuratúry Košice proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 5. decembra 2017, sp. zn. 6Ntc/40/2016, rozhodol tak, že:

I. Podľa § 518 ods. 4 Tr. por. sa napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 5. decembra 2017, sp. zn. 6Ntc/40/2016, v celom rozsahu zrušuje.

II. Podľa § 515 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. por. rozsudok Okresného súdu v Chibe (Japonské cisárstvo) z 23. februára 2015, sp. zn. (Wa) č. 1148, 2014, ktorým bol odsúdený U. T., narodený XX. F. XXXX v K., trvale bytom K., K. XXXX/XX, Slovenská republika, toho času vo výkone trestu odňatia slobody vo Fuchu (Japonské cisárstvo), uznaný vinným z trestného činu porušenia čl. 41 ods. 1, ods. 2 zákona o kontrole stimulačných látok v súbehu s trestným činom podľa čl. 69-11 ods. 1, čl. 109 colného zákona na skutkovom základe, že

po spolčení sa s inými neznámymi osobami na účely zisku dňa 21. júna 2014 na letisku v Manchestri (Spojené kráľovstvo) podal pri prihlasovaní na let sivý kufor na kolieskach, v ktorom boli ukryté 3 balíky stimulačných látok s hmotnosťou 1.501,17 g (metamfetamín alebo metylamfetamín) a nechal ho naložiť na let Virgin Atlantic Airways č. 3046 a v ten istý deň nechal uvedený kufor preložiť na let Virgin Atlantic Airways č. 900 a opustiť letisko. Dňa 22. júna nechal menovaný pracovníkmi medzinárodného letiska Narita, prefektúra Chiba, vyložiť uvedený kufor z lietadla, teda doviezol stimulačné látky, pričom pri prehliadke colníkom na stanici kontroly batožiny naritskej pobočky colnice Tokyo v severnom krídle budovy pasažierskeho terminálu č. 1 sa snažil prejsť cez kontrolnú stanicu bez deklarovania skutočnosti, že prenáša uvedené stimulačné látky, ktoré však úradník odhalil a nedokázal získať jeho stanovisko k porušeniu zákona o kontrole stimulačných látok,

za čo mu bol uložený trest odňatia slobody s prácou vo výmere 9 (deviatich) rokov,

sa na území Slovenskej republiky uznáva.

III. Podľa § 517 ods. 2 Tr. por. v spojení s § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. bude odsúdený U. T. vo výkone trestu pokračovať bez jeho premeny v ústave na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Z o d ô v o d n e n i a :

Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 5. decembra 2017, sp. zn. 6Ntc/ 40/2016, podľa § 518 ods. 1, ods. 3 Tr. por. s prihladením na § 515 ods. 2 písm. b) Tr. por. uznal na území Slovenskej republiky právoplatný rozsudok Okresného súdu v Chibe (Japonské cisárstvo) z 24. februára 2015, sp. zn. (Wa) š. 1148, 2014 (ďalej aj „rozsudok japonského súdu“), v rozsahu, v ktorom sa týka výkonu trestu odňatia slobody, uloženého U. T., narodeného XX. F. XXXX v K., trvale bytom K., K. XXXX/XX, Slovenská republika, toho času vo výkone trestu odňatia slobody v Japonskom cisárstve, ktorým bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu porušenia zákona o kontrole stimulačných látok a bol mu uložený trest odňatia slobody s prácou vo výmere 9 (deviatich) rokov. Podľa § 517 ods. 2 Tr. por. súd vyslovil, že vo výkone trestu odňatia slobody sa bude pokračovať bez jeho premeny. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. ho súd na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podala prokurátorka Krajskej prokuratúry Košice (ďalej len „prokurátorka“) dňa 7. februára 2018 odvolanie, v ktorom namietala, že napadnutý rozsudok je vo výrokovej časti neúplný, nakoľko v ňom v rozpore s § 163 ods. 3 Tr. por. absentuje úplný opis skutku, za ktorý bol uznaný trest odňatia slobody uložený. Vo vzťahu k § 515 ods. 2 písm. b) Tr. por. skonštatovala, že výrok o treste priamo nadväzuje na výrok o vine. Výrok o vine, vrátane skutkových okolností spáchania trestného činu, je preto potrebné v rámci uznávacieho konania akceptovať s nadväzujúcim výrokom o uznaní trestu odňatia slobody. Uvedené platí o to viac, že skutkom, resp. jeho právnym posúdením sa krajský súd zaoberal aj v odôvodnení svojho rozhodnutia, keď skonštatoval, že konanie odsúdeného je trestné (minimálne) podľa § 172 ods. 1 písm. b) Tr. zák. Zahrnutie skutkovej vety do výrokovej časti má význam aj z pohľadu § 519 Tr. por., pretože inak by cudzie rozhodnutie nemohlo mať rovnaké účinky ako rozsudok slovenského súdu (viď rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 6 Urto 3/2016 alebo sp. zn. 3 Urto 8/2017).

Na podklade tohto prokurátorka navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 518 ods. 4 Tr. por. zrušil a sám vo veci rozhodol.

K podanému odvolaniu sa žiadna zo strán ďalej nevyjadřila.

Dňa 31. mája 2018 bolo odvolanie prokurátorky spolu so spisovým materiálom predložené najvyššiemu súdu.

Najvyšší súd ako súd odvolací preskúmal na podklade včas podaného odvolania oprávnenej osoby zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, a dospel pri tom k záveru, že **odvolanie prokurátorky je dôvodné**.

Podľa § 163 ods. 3 Tr. por. výrok, ktorým sa obžalovaný uznáva za vinného alebo ktorým sa spod obžaloby oslobodzuje, musí presne označovať trestný čin, ktorého sa výrok týka, a to nielen zákonným pomenovaním a uvedením právnej kvalifikácie, ale aj uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, prípadne aj s uvedením iných skutočností potrebných na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným, ako aj uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu.

Podľa § 515 ods. 1 Tr. por. vykonať rozhodnutie súdu iného štátu v trestnej veci (ďalej len „cudzie rozhodnutie“), ktorým sa uložil trest, možno na území Slovenskej republiky, len ak bolo uznané slovenským súdom.

Podľa § 515 ods. 2 písm. b) Tr. por. cudzie rozhodnutie možno uznať vo výroku, ktorým bol uložený trest odňatia slobody alebo podmienený trest odňatia slobody.

Pokiaľ ide o otázku úplnosti výrokovej časti uznávacieho rozsudku, aj najvyšší súd je toho názoru, že v danom prípade mal byť jej súčasťou aj výrok o vine. **Ustanovenie § 515 ods. 2 Tr. por. neurčuje rozsah nostrifikačného konania podľa 5. časti III. hlavy Trestného poriadku, ale taxatívne vymenúva tie druhy trestov / ochranných opatrení, ktoré sú s prihladením na existujúce alebo predpokladané medzinárodné záväzky Slovenskej republiky uznateľné (a následne aj vykonateľné) na jej území.** Pokiaľ teda § 515 ods. 2 písm. b) Tr. por. *expressis verbis* stanovuje, že cudzie rozhodnutie možno uznať vo výroku, ktorým bol uložený trest odňatia slobody alebo podmienený trest odňatia slobody, uvedené v žiadnom prípade nemožno vykladať

tak, že súd uznáva len tento výrok. **Predmetom uznávacieho konania je vždy - tak v konaniach podľa Trestného poriadku, ako aj podľa osobitných predpisov** (viď napr. § 15 ods. 1, § 16 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z.) **aj výrok o vine**. Ako totiž správne argumentovala prokurátorka, výrok o treste **má akcesorický charakter a bez predchádzajúceho vyslovenia (uznania) viny nemôže obstať** (viď napr. uznesenie najvyššieho súdu z 8. septembra 2015, sp. zn. 2 Urto 5/2015, príp. uznesenie najvyššieho súdu z 12. júna 2013, sp. zn. 6 Urto 3/2013).

Napokon, aj zo znenia § 519 Tr. por., podľa ktorého uznané cudzie rozhodnutie má rovnaké právne účinky ako rozsudok slovenského súdu, ktorý (rozsudok) zas v zmysle § 163 ods. 3 Tr. por. musí obsahovať podrobný opis skutku tak, aby nemohol byť zamenený s iným, je zrejmé, že **uznávací rozsudok slovenského súdu ako justičného orgánu vykonávajúceho štátu musí obsahovať aj (prebraný a uznaný) výrok o vine japonského súdu ako orgánu štátu pôvodu** (k tomu obdobne viď aj MINÁRIK, Š. a kol.: Trestný poriadok. Komentár, ASPI, § 515, 2006, príp. KORDÍK, M.: Právny styk s cudzinou. Bratislava. C. H. Beck, 2017, s. 69).

Ak by platil opačný záver, potom by súd ani nemohol preskúmať ne/existenciu zákonných podmienok pre uznanie cudzieho rozhodnutia (v rozsahu výroku o treste) podľa § 516 ods. 1 písm. e), f), g) a h) Tr. por. Výrok o vine by bol uznávaný len za situácie predpokladanej v § 515 ods. 2 písm. a) Tr. por., t. j. keď uloženie trestu bolo podmiennečne odložené. Postráda však logiku, aby predmetom uznania bol v prípadoch podmiennečného odloženia trestu aj výrok o vine, kým vo všetkých ostatných prípadoch [podľa § 515 ods. 2 písm. b) až g) Tr. por.] by takýto výrok nebolo treba uznávať. Aj § 515 ods. 3 Tr. por. v súvislosti so zmenou už uznaného cudzieho rozhodnutia štátom pôvodu odkazuje na (uznaný) výrok o vine.

Z týchto dôvodov najvyšší súd dospel k záveru, že **súčasťou výrokovej časti uznávacieho rozsudku musí byť (v každom prípade) výrok o vine**, a preto výrokom I. vyššie napadnutý rozsudok podľa § 518 ods. 4 Tr. por. v celom rozsahu zrušil a výrokom II. podľa § 515 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. por. rozsudok japonského súdu (na tam uvedenom skutkovom základe), ktorým bol odsúdenému T. uložený trest odňatia slobody s prácou vo výmere 9 rokov, uznal. Len kvôli úplnosti odvolací súd dodáva, že v zmysle návrhu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky predmetom uznávacieho konania neboli ostatné uložené tresty (pozn. výrok o peňažnom treste vo výmere 4 000.000 JPY, ktorý si odsúdený medzičasom odpracoval, ako aj výrok o zhabaní 3 balíkov stimulačných drog). Taktiež pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že opravil aj jedno formálne pochybenie krajského súdu, ktorý v napadnutom rozsudku uviedol nesprávny dátum rozsudku japonského súdu (24. februára 2015, namiesto 23. februára 2015). Vzhľadom na to, že takto - nesprávne bol napadnutý rozsudok aj vyhlásený, predmetné pochybenie nebolo možné odstrániť postupom podľa § 174 ods. 1 Tr. por.

Vychádzajúc z týchto úvah najvyšší súd podľa § 518 ods. 4 Tr. por. napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a sám podľa § 515 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. por. rozhodol tak, že rozsudok japonského súdu, vrátane výroku o vine, uznal a podľa § 517 ods. 2 Tr. por. v spojení s § 48 ods. 2 písm. a) Tr. por. rozhodol, že vo výkone trestu bude odsúdený T. pokračovať bez jeho premeny v ústave na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

B/

Najvyšší súd rozsudkom z 30. apríla 2018, sp. zn. 2 Urto 7/2017, v konaní o uznanie cudzieho rozhodnutia, o odvolaní G. L. proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 19. júla 2017, sp. zn. 5Ntc/11/2015, rozhodol tak, že:

Podľa § 518 ods. 4 (veta tretia) Tr. por. rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 19. júla 2017, sp. zn. 5Ntc/11/2015, sa zrušuje.

Podľa § 515 ods. 2 písm. b) Tr. por. sa na území Slovenskej republiky

uznáva

rozsudok Krajského súdu v Chemnitz z 21. decembra 2010, sp. zn. 1 Ks 840 Js 33583/09, vo výroku o treste, ktorým bol občan Slovenskej republiky G. L., nar. XX. G. XXXX v L., Česká republika, trvale bytom H. P. J., V. XXX, Slovenská republika, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody na území Nemeckej spolkovej republiky, uznaný za vinného zo spolupáchateľstva trestného činu vraždy spáchaného v jednočinnom súbehu s

pokusom o trestný čin závažnej lúpeže so smrteľným následkom a trestným činom krádeže podľa § 211, § 242 ods. 1, § 243 ods. 1 č. 2, § 249 ods. 1, § 250 ods. 2 č. 1, § 251, § 22, § 23 ods. 1, § 52 a § 53 Trestného zákonníka Nemeckej spolkovej republiky a bol mu uložený úhrnný trest odňatia slobody na doživotie podľa § 211 ods. 1 Trestného zákonníka Nemeckej spolkovej republiky.

Podľa § 517 ods. 2 Tr. por. s použitím § 48 ods. 3 písm. a) Tr. zák. bude odsúdený G. L. vo výkone trestu odňatia slobody pokračovať bez jeho premeny v ústave na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia.

Z o d ô v o d n e n i a :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom z 19. júla 2017, sp. zn. 5Ntc/11/2015, podľa § 516 ods. 1 písm. i) Tr. por. neuznal vo výroku o treste rozsudok Krajského súdu v Chemnitz, sp. zn. 1 Ks 840 Js 33583/09, z 21. decembra 2010, ktorým bol odsúdený G. L. uznaný vinným zo spolupáchateľstva trestného činu vraždy spáchaného v jednočinnom súbehu s pokusom o trestný čin závažnej lúpeže so smrteľným následkom a trestným činom krádeže podľa § 211, § 242 ods. 1, § 243 ods. 1, § 249 ods. 1, § 250 ods. 2 č. 1, § 251, § 22, § 23 ods. 1, § 52 a § 53 Trestného zákonníka Nemeckej spolkovej republiky, za ktorý mu bol v štáte pôvodu uložený úhrnný trest odňatia slobody na doživotie podľa § 211 ods. 1 Trestného zákonníka Nemeckej spolkovej republiky.

Proti tomuto rozsudku podal riadne a včas, v zákonnej lehote, odvolanie G. L., ktorý poukázal na to, že trestný čin nespáchal a tiež uviedol „prosím Vás pomôžte, zoberte ma k nám na Slovensko“.

Prokurátor sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom zistiť pochybenie krajského súdu napadnutý rozsudok zrušil a nahradil ho vlastným rozhodnutím.

V prvom rade je potrebné poukázať na to, že z rozhodnutia krajského súdu nevyplýva, akým konkrétnym záujmom chráneným ustanovením § 481 Tr. por. odporuje uznanie tohto rozhodnutia a čím dochádza k porušeniu Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) či ustanovenia právneho poriadku Slovenskej republiky, na ktorom musí justičný orgán vykonávajúceho štátu bez výhrady trvať.

Z ustanovenia § 481 Tr. por. vyplýva, že žiadosti cudzieho orgánu nemožno vyhovieť, ak by jej vybavením bola porušená ústava alebo také ustanovenie právneho poriadku Slovenskej republiky, na ktorom je potrebné bez výhrady trvať, alebo ak by vybavením žiadosti bol poškodený iný významný chránený záujem Slovenskej republiky.

Najvyšší súd sa nestotožnil s názorom krajského súdu, že je potrebné aplikovať uvedené zákonné ustanovenie a rozsudok cudzieho štátu neuznať.

Všetky oslovené (v zmysle § 22 ods. 2 zákona o súdoch) externé subjekty, ktoré sa vyjadrili, podporili riešenie vyjadrené v prijatom stanovisku, ktoré v podobe právnych viet znie:

Súčasťou výroku rozsudku o uznaní a výkone cudzieho rozhodnutia podľa § 515 ods. 2 Tr. por. je vždy aj celý výrok o vine uznávaného rozsudku (popis skutku aj právna kvalifikácia) a v tomto zmysle je dotknuté ustanovenie [pod písm. b) až g)] potrebné vyložiť extenzívne, inak by uznané cudzie rozhodnutie nemohlo mať rovnaké účinky ako rozsudok slovenského súdu (§ 519 ods. 1, § 163 ods. 3 Tr. por.). Taká štruktúra výroku uznávacieho rozsudku musí byť zachovaná aj pri rozhodovaní podľa § 15 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. v znení zákona č. 344/2012 Z. z.

Právne vety majú dostatočnú výpovednú hodnotu a vyjadrujú podstatu riešenia dotknutého problému v oboch procesných režimoch (základnom i „eurorežime“) tak, ako je to v stanovisku výslovne uvedené.

Možno dodať, že aplikačný problém (v podobe rozdielných rozhodnutí senátov najvyššieho súdu) bol vyvolaný nedostatkom právnej úpravy, ktorá v ustanovení § 515 ods. 2 Tr. por. zmätočne zaraďuje „vyslovenie viny“ nie do náveta (s účinkami pre všetky použiteľné prípady vo zvyšku ustanovenia), ale (len) do písmena a) (k uloženiu trestu odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu). Problém však je možné riešiť (a bol vyriešený) interpretačne.

18.

ROZHODNUTIE

Na rozdiel od konania popísaného v ustanovení § 355 ods. 1 alebo 2 Trestného zákona, ktoré je trestným činom pri jednej alebo dvoch osobách, ktoré prostredníctvom konania páchatel'a nedovolené prekračujú (majú prekročiť) štátnu hranicu Slovenskej republiky alebo nedovolené prechádzajú cez jej územie, pri troch a viacerých takých osobách sa použije aj okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby podľa odseku 3 písm. d) naposledy označeného ustanovenia v nadväznosti na ustanovenie § 138 písm. j) Trestného zákona. Tým je vyjadrená kvantifikácia závažnosti konania páchatel'a podľa počtu „prevádzaných“ osôb, bez ohľadu na okolnosť, že taká osoba nie je pri dotknutom trestnom čine poškodeným.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. decembra 2018, sp. zn. 2 Tdo 52/2018)

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 11. decembra 2018, sp. zn. 2 Tdo 52/2018, v trestnej veci obvineného H. C. C. a spol. pre zločin prevádzachstva spolupáchateľstvom podľa § 20, § 355 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák., dovolania obvinených H. O., F. C.-S. a H. C. C. proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 19. apríla 2018, sp. zn. 2To/23/2018, podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Z o d ô v o d n e n i a :

I.

Konanie predchádzajúce dovolaniu

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava V (ďalej aj „prvostupňový súd“) z 18. januára 2018, sp. zn. 2T/107/2017, boli obvinení H. O., F. C.-S. a H. C. C. uznaní za vinných zo zločinu prevádzachstva spolupáchateľstvom podľa § 20, § 355 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

obvinení H. C. C., F. C.-S. a H. O. po predchádzajúcej vzájomnej dohode aj s ďalšou doposiaľ presne nestotožnenou osobou, vystupujúcou ako S. C. X. alebo ako S. C. L., dňa 6. júna 2017 v čase o 23.45 hodine v Bratislave v mestskej časti Čunovo v priestore bývalého hraničného priechodu Čunovo - Rajka na vstupe do Slovenskej republiky pri jazde z územia Maďarska na územie Slovenskej republiky bola postupne vykonaná príslušníkmi Policajného zboru z Mobilnej jednotky Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru kontrola osobného motorového vozidla značky VW Passat, evidenčné číslo vozidla: „CZ“ XBK XXXX, patriace spoločnosti H. C., s. r. o., so sídlom: Č. K., J. X, Y. XXXX/Xa a ktoré ako vodič riadil obvinený H. O., a v ktorom na zadných sedadlách boli nájdení štátni občania Sýrskej arabskej republiky G. C., narodený X. E. XXXX a C. C. E., narodený XX. E. XXXX, kontrola motorového vozidla značky Fiat Scudo Multi Jet, evidenčné číslo vozidla: „C.“ X. XXXFR, patriace obvinenému F. C.-S. a ktoré ako vodič riadil obvinený F. C.-S. a v ktorom na sedadlách boli nájdení štátni občania Sýrskej arabskej republiky a Irackej republiky S. H. F., narodený XX. E. XXXX, H. T., narodený X. S. XXXX, X. H., narodený X. C. XXXX, S. S., narodený X. E. XXXX a H. O., narodený X. S. XXXX a kontrola osobného motorového vozidla značky VW Passat, evidenčné číslo vozidla: „M.“ XBK XXXX, patriace spoločnosti H. C., s. r. o., so sídlom: Č. K., J. X, Y. XXXX/Xa a ktoré ako vodič riadil obvinený H. C. C. a v ktorom na sedadlách boli nájdení štátni občania Sýrskej arabskej republiky C. C. C., narodený XX. H. XXXX, X. P. C., narodená X. X. XXXX a P. C., narodený X. E. XXXX, pričom štátni občania Sýrskej arabskej republiky a Irackej republiky nastúpili do priestorov týchto vozidiel na pokyn obvineného H. C. C. dňa 6. júna 2017 v presne nezistenom čase po 19.00 hodine na nezistenom mieste v blízkosti čerpacej stanice OMV v Maďarsku pri meste Budapešť a takto spoločne pomáhali týmto občanom Sýrskej arabskej republiky a Irackej republiky dostať sa bez platných cestovných dokladov na územie Rakúskej republiky, pričom za nelegálny prechod z územia Sýrie a Iraku na územie Rakúskej republiky každý z týchto utečencov zaplatil, resp. mal zaplatiť prevádzachom od 2 500 eur až do 7 000 eur a obvinený F. C.-S. mal od S. C. X. alebo S. C. L., ktorý prevoz migrantov organizoval vo Viedni, dostať odmenu vo výške 2 500 eur a obvinený H. C. C. mal podľa vlastného vyjadrenia dostať za prepravu utečencov odmenu vo výške 300 eur.

Za to prvostupňový súd uložil obvinenému H. O. podľa § 355 ods. 3 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j) Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. súd obvineného na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Tr. zák. súd obvinenému uložil trest prepadnutia veci, a to mobilného telefónu značky HUAWEI, typ M., bielej farby, S/n:H., s IMEI 1 číslom: XXXXXXXXXXXXXXXX a s IMEI 2 číslom: XXXXXXXXXXXXXXXX a so SIM kartou Vodafon číslo XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX a so SIM kartou EU číslo XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, mobilný telefón značky HUAWEI, typ M., čiernej farby, S/n: H., s IMEI 1 číslom: XXXXXXXXXXXXXXXX a s IMEI 2 číslom: XXXXXXXXXXXXXXXX a so SIM kartou DREI číslo XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, patriace obvinenému H. O.

Podľa § 60 ods. 5 Tr. zák. vlastníkom prepadnutej veci sa stal štát.

Podľa § 65 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. súd obvinenému uložil trest vyhostenia z územia Slovenskej republiky na dobu 5 (päť) rokov.

Obvinenému F. C.-S. prvostupňový súd uložil podľa § 355 ods. 3 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j) Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. ho na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Tr. zák. súd obvinenému F. C.-S. uložil trest prepadnutia veci, a to mobilného telefónu značky HUAWEI, čiernej farby, s IMEI číslom: XXXXXXXXXXXXXXXX a so SIM kartou T mobile (krajina vydania: Rakúsko) číslo H., SIM kartou Lyca - mobile (krajina vydania: Rakúsko) číslo XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX a so SIM kartou yooi (krajina pôvodu: Rakúsko) číslo: XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, patriace obvinenému F. C.-S. a spoluvlastnícky podiel ceny motorového vozidla značky Fiat Scudo Multi Jet, striebornej farby, evidenčné číslo vozidla: „C.“ X. XXX O., VIN: B., patriaci obvinenému F. C.-S.

Podľa § 60 ods. 5 Tr. zák. vlastníkom prepadnutej veci sa stal štát.

Podľa § 65 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. súd obvinenému F. C.-S. uložil trest vyhostenia z územia Slovenskej republiky na dobu 5 (päť) rokov.

Podľa § 97 ods. 1 Tr. por. prvostupňový súd vrátil obvinenému F. C.-S. finančnú hotovosť vo výške 510 eur.

Obvinenému H. C. C. prvostupňový súd uložil podľa § 355 ods. 3 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j) Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. ho na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Tr. zák. súd obvinenému H. C. C. uložil trest prepadnutia veci, a to mobilného telefónu značky SAMSUNG, typ NOTE 5, bielej farby, s IMEI číslom: XXXXXXXXXXXXXXXX/01 a so SIM kartou microSD Telecom (krajina vydania: Maďarsko) číslo XXXXXXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXF, mobilného telefónu značky SAMSUNG, typ J5, zlatej farby, s IMEI 1 číslom: XXXXXXXXXXXXXXXX/01 a so SIM kartou Vodafon (krajina vydania: Grécko) číslo XXXXXXXXXXXXXXXX a s IMEI 2 číslom: XXXXXXXXXXXXXXXX/XX a so SIM kartou Telecom (krajina vydania: Maďarsko) číslo XXXXXXXXXXXXXXXXXF, patriacich obvinenému H. C. C.

Podľa § 60 ods. 5 Tr. zák. vlastníkom prepadnutej veci sa stal štát.

Podľa § 65 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. súd obvinenému H. C. C. uložil trest vyhostenia z územia Slovenskej republiky na dobu 5 (päť) rokov.

Krajský súd v Bratislave rozhodujúci o odvolaniach prokurátora a obvinených H. C. C., F. C.-S. a H. O. proti uvedenému rozsudku súdu prvého stupňa rozsudkom z 19. apríla 2018, sp. zn. 2To/23/2018, podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu vo vzťahu k

obvinenému F. C.-S. a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. tomuto obvinenému podľa § 355 ods. 3 Tr. zák., s použitím § 36 písm. j), § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. uložil trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Tr. zák. krajský súd uložil obvinenému F. C.-S. trest prepadnutia veci, a to mobilného telefónu značky HUAWEI, čiernej farby, s IMEI číslom: XXXXXXXXXXXXXXXX a so SIM kartou T mobile (krajina vydania: Rakúsko) číslo H., SIM kartou Lyca - mobile (krajina vydania: Rakúsko) číslo XXXXXXXXXXXXXXXX a so SIM kartou Yoopi (krajina pôvodu: Rakúsko) číslo: XXXXXXXXXXXXXXXX.

Podľa § 60 ods. 5 Tr. zák. vlastníkom prepadnutej veci sa stal štát.

Podľa § 65 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. krajský súd obvinenému F. C.-S. uložil aj trest vyhostenia z územia Slovenskej republiky na 5 (päť) rokov.

Odvolať prokurátora a obvinených H. C. C. a H. O. krajský súd podľa § 319 Tr. por. zamietol.

II. D o v o l a n i a a vyjadrenia k nim

Proti citovanému rozsudku Krajského súdu v Bratislave podali dovolania všetci traja obvinení.

Obvinený **H. O.** podal dovolanie prostredníctvom svojho zvoleného obhajcu JUDr. Martina Ribára písomným podaním zo 6. júla 2018 z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Podané dovolanie odôvodnil tým, že závery prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu týkajúce sa právneho posúdenia skutku sú nesprávne, čo má za následok nesprávny výrok o vine v príslušnej právnej kvalifikácii, ako aj výrok o treste. Len z legislatívnej techniky tvorby kvalifikovaných skutkových podstat nemožno podľa obvineného v žiadnom prípade vyvodzovať, že všetky spôsoby závažnejšieho spôsobu konania, uvedené v § 138 Tr. zák., sa musia vždy a v plnom rozsahu vzťahovať na každý trestný čin. Je preto zrejme nesprávne aplikovať všetky alternatívy závažnejšieho spôsobu konania pri každom trestnom čine, v ktorom je uvedená kvalifikovaná skutková podstata spočívajúca v spáchaní trestného činu „závažnejším spôsobom konania“ len preto, že § 138 Tr. zák. neobsahuje žiadne obmedzujúce pravidlo podobné pravidlu uvedenému v § 138 písm. a) Tr. zák. Limitujúcim interpretačným pravidlom, ktoré rozhoduje, či niektoré zo spôsobov závažnejšieho spôsobu konania možno použiť, sú preto podľa obvineného znaky základnej skutkovej podstaty daného trestného činu. Tento záver vyplýva podľa obvineného aj z rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu, napríklad z rozhodnutia sp. zn. 3 Tdo 75/2012, v ktorom najvyšší súd skonštatoval, že „základnou otázkou pre posúdenie aplikácie ustanovenia § 138 písm. j) Tr. zák. je, kedy je trestný čin spáchaný na osobe.“

Vo vzťahu k predmetnej veci obvinený uviedol, že objektom trestného činu prevádzachtva je ochrana práv štátu chrániť svoju hranicu, jej bezpečnosť a bezpečnosť verejného poriadku, pričom predmetom útoku je v tomto prípade štát - Slovenská republika a nie prevádzané osoby. Z uvedeného je podľa obvineného zrejme, že predmetom útoku nie je osoba, a teda nejde o trestný čin spáchaný na osobe. Nie je potom možné aplikovať pri trestnom čine prevádzachtva podľa § 355 Tr. zák. osobitný kvalifikačný pojem podľa § 138 písm. j) Tr. zák., pretože tento by bolo možné aplikovať len v tom prípade, ak by bol trestný čin spáchaný proti životu, zdraviu jednotlivých osôb, resp. zásahu do ich telesnej integrity, pretože v tomto prípade by bol predmetom útoku človek.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je podľa obvineného naplnený aj tým, že (...).

K dovolaniu obvineného sa podaním z 13. júla 2018 vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Bratislava V (ďalej len „prokurátorka“), ktorá vo svojom vyjadrení uviedla, že s dovolacími dôvodmi obvineného sa nestotožňuje, pričom poukázala na odôvodnenie napadnutého rozsudku Krajského súdu v Bratislave, z ktorého okrem iného vyplýva, že vykonaným dokazovaním bolo nepochybne preukázané, že obvinení (vrátane obvineného H. O.) prevádzali v troch motorových vozidlách spolu desať migrantov, ktorí nedovoľene prekročili štátnu hranicu Slovenskej republiky, pričom prevozom každého nelegálneho migranta

obvinení nedovolené zasiahli do zákonom chráneného záujmu na ochranu štátnej hranice Slovenskej republiky pred nelegálnou migráciou (objektom tohto trestného činu je záujem štátu na kontrole osôb, ktoré prekračujú štátnu hranicu), teda záujem na ochrane štátnej hranice Slovenskej republiky bol porušený prevozom desiatich osôb, čím bol trestný čin spáchaný na viacerých osobách, t. j. závažnejším spôsobom konania. V tomto smere je podľa názoru prokurátorky nepodstatnou skutočnosť, že prevážaní migranti nie sú poškodenými osobami, resp. trestný čin nebol spáchaný na ich ujmu, keďže zo znenia skutkovej podstaty trestného činu prevádzachstva vyplýva, že pri tomto trestnom čine je postihované konanie uskutočnené vo vzťahu k osobám nedovolené prekračujúcim štátnu hranicu, teda trestnosť konania páchatel'a sa viaže k určitej osobe, resp. osobám, ktoré nedovolené prekročia štátnu hranicu, z čoho treba vyvodit', že pokiaľ podľa vymedzenia skutku nedovolené prekročia štátnu hranicu tri alebo viac osôb, je splnený zákonný znak spáchania činu na viacerých osobách podľa § 355 ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák.

Prokurátorka vo svojom vyjadrení taktiež uviedla, že Krajský súd v Bratislave v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu zo 14. novembra 2017, sp. zn. 3 Tdo 36/2017, v ktorom posudzoval námietku obvineného, ktorý výslovne namietal právnu kvalifikáciu skutku, teda spáchanie trestného činu prevádzachstva závažnejším spôsobom konania - na viacerých osobách. Krajský súd poukázal aj na rozhodnutie najvyššieho súdu z 8. júla 2014, sp. zn. 2 Tdo 35/2014, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 15, roč. 2015, podľa ktorého pri trestnom čine nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 Tr. zák. je možné spáchať tento trestný čin na osobe, hoci táto osoba nie je poškodeným, vrátane spáchania tohto trestného činu na viacerých osobách podľa § 138 písm. j) Tr. zák. Krajský súd vo vzťahu k právnej kvalifikácii konania obvinených napokon poukázal aj na rokovanie trestnoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave z 11. septembra 2017, na ktorom bol riešený rozdielny výklad senátov krajského súdu vo vzťahu k právnej kvalifikácii trestného činu prevádzachstva podľa § 355 ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák., pričom väčšinou hlasov sudcov tohto kolégia bol prijatý záver, že trestný čin prevádzachstva je možné spáchať aj na viacerých osobách.

V predmetnej veci bolo podľa prokurátorky nepochybne preukázané, že obvinený H. O. spoločným konaním s obvinenými H. C. C. a F. C.-S. previezli z územia Maďarska na územie Slovenskej republiky nelegálnym spôsobom, predpokladaným v § 355 Tr. zák., dohromady desať migrantov. Obvinený H. O. tým spáchal trestný čin prevádzachstva na viacerých osobách, ich prostredníctvom, keď nelegálnym prevozom každej jednej z týchto osôb pôsobil na objekt skutkovej podstaty trestného činu prevádzachstva. Podľa názoru prokurátorky mal zákonodarcu v tomto prípade záujem na prísnejšom postihu osoby, ktorá neumožní prekročenie štátnej hranice Slovenskej republiky jednorazovo jednému nelegálnemu migrantovi, ale toto protiprávne konanie zopakuje, prípadne vykoná na viacerých osobách, kedy je závažnosť jeho činu nepochybne niekoľkonásobne vyššia.

Obvinený F. C.-S. podal dovolanie prostredníctvom svojho zvoleného obhajcu JUDr. Michala Sklenára 14. augusta 2018 z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Podané dovolanie odôvodnil tým, že konajúce súdy nesprávne právne posúdili skutok, pretože použili aj § 138 písm. j) Tr. zák., ktorý by podľa obvineného mohol byť aplikovaný len vtedy, ak by bol trestný čin spáchaný proti životu, zdraviu alebo telesnej integrite, pretože v takom prípade by bol predmetom útoku človek. Poukázal pritom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 75/2012, ako aj na to, že prevádzané osoby nastúpili do auta dobrovoľne a neboli na nich páchané žiadne trestné činy, čo taktiež vylučuje výklad, že skutok bol spáchaný závažnejším spôsobom konania. Obvinený tiež poukázal na to, že problematika kvalifikačného znaku spočívajúceho v závažnejšom spôsobe konania podľa § 138 písm. j) Tr. zák. bola predmetom zjednocovania súdnej praxe najvyšším súdom len vo vzťahu k majetkovým trestným činom, ale právnoteoretické východiská zjednocujúceho stanoviska R 13/2015 sú podľa neho použiteľné aj pri posudzovaní závažnejšieho spôsobu konania vo vzťahu k iným druhom trestnej činnosti, vrátane zločinu prevádzachstva podľa § 355 Tr. zák.

Obvinený H. C. C. podal dovolanie prostredníctvom svojho zvoleného obhajcu Mgr. Toniho Khuriho 5. októbra 2018 z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Podané dovolanie odôvodnil nesprávnou aplikáciou ustanovenia § 138 písm. j) Tr. zák., pričom poukázal na právnoteoretické východiská zjednocujúceho stanoviska R 13/2015, z ktorých je podľa jeho názoru zrejmé, že ak objektom trestného činu nie je právo osoby, ale verejnoprávnej inštitúcie, je vylúčené, aby bol trestný čin spáchaný na viacerých osobách v zmysle § 138

písm. j) Tr. zák. a § 127 ods. 12 Tr. zák. Nelegálni migranti nie sú podľa jeho názoru predmetom útoku, ani nie sú poškodenými, pretože tým je konkrétny úsek štátnej hranice, resp. územia Slovenskej republiky, na ktorom sa nelegálni migranti pohybujú, prípadne zotrávajú bez príslušných povolení vydaných Slovenskou republikou. Nelegálni migranti tak nemôžu byť objektom, ani predmetom trestného činu prevádzachstva podľa § 355 Tr. zák., pretože sa sami dopúšťajú protiprávneho konania vstupom na územie Slovenskej republiky, hoci ich konanie nie je označené ako trestný čin podľa Trestného zákona. Z uvedeného je podľa obvineného možné vyvodiť, že predmetom útoku pri tomto trestnom čine nie je osoba, a z tohto dôvodu nejde o trestný čin spáchaný na osobe, čo znamená, že nie je možné aplikovať ani osobitný kvalifikačný pojem podľa § 138 písm. j) Tr. zák.

III. Konanie pred dovolacím súdom

Obvinení H. O., F. C.-S. a H. C. C. vo svojich dovolaniach zhodne odôvodnili naplnenie tohto dovolacieho dôvodu nesprávnou aplikáciou § 138 písm. j) Tr. zák. konajúcimi súdmi, s poukazom na to, že trestný čin prevádzachstva nemôže byť spáchaný na osobe (osoba nie je objektom, ani predmetom tohto trestného činu), a z tohto dôvodu je vylúčená aplikácia § 138 písm. j) Tr. zák., teda spáchanie trestného činu na viacerých osobách. Vo vzťahu k uvedenému je potrebné poukázať na uznesenie najvyššieho súdu z 8. júla 2014, sp. zn. 2 Tdo 35/2014, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 15, roč. 2015 - I., v zmysle ktorého „pri trestnom čine podľa § 172 Tr. zák. je čin spáchaný na osobe, ak páchatel' omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekurzor zabezpečil niektorým zo spôsobov uvedených v odseku 1 písm. a) až c) tohto ustanovenia (napr. doviezol, kúpil, zadovážil alebo predal) od inej osoby alebo inej osobe, na jej vlastné použitie alebo na ďalšiu distribúciu a ktorá teda nie je poškodeným. Od tohto sa potom odvíja posúdenie znaku „na chránenej osobe“ v zmysle § 139 ods. 1, a § 172 ods. 2 písm. d) Tr. zák. a „na viacerých osobách“ v zmysle § 138 ods. 1 písm. j) a § 172 ods. 2 písm. c) Tr. zák.“ Vychádzajúc z uvedeného je potrebné doplniť vo vzťahu k predmetnej veci nasledovné:

Podľa § 355 ods. 2 Tr. zák. kto v úmysle získať pre seba alebo iného priamo či nepriamo finančnú výhodu alebo inú materiálnu výhodu pre osobu, ktorá nie je štátnym občanom Slovenskej republiky alebo osobou s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky,

a) organizuje nedovolené prekročenie štátnej hranice Slovenskej republiky alebo prechod cez jej územie, alebo také konanie umožní, alebo v ňom pomáha, alebo

b) na účel podľa písmena a) vyrobí, zaobstará, poskytne alebo drží falošný cestovný doklad alebo falošný doklad totožnosti,

potrestá sa odňatím slobody na tri roky až osem rokov.

Ustanovenie § 355 ods. 2 Tr. zák. chráni záujem štátu na kontrole osôb, ktoré prekračujú štátnu hranicu. Podľa tejto základnej skutkovej podstaty sa naplňa objekt skutkovej podstaty tohto trestného činu pre jedinú osobu, ktorá nie je štátnym občanom Slovenskej republiky alebo osobou s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky tým, že páchatel' v úmysle získať pre seba alebo iného priamo či nepriamo finančnú výhodu alebo inú materiálnu výhodu, pre túto osobu buď organizuje nedovolené prekročenie štátnej hranice Slovenskej republiky alebo prechod cez jej územie, alebo také konanie umožní, alebo v ňom pomáha, alebo na tento účel vyrobí, zaobstará, poskytne alebo drží falošný cestovný doklad alebo falošný doklad totožnosti.

Na rozdiel od toho, v odseku 3 tejto skutkovej podstaty, ak páchatel' čin uvedený v základnej skutkovej podstate spácha závažnejším spôsobom konania, je prísnejšie trestaný. Pod závažnejším spôsobom konania podľa § 138 písm. j) Tr. zák. je potom možné chápať aj naplnenie základnej skutkovej podstaty uvedenej v odseku 2 § 355 Tr. zák. nie na jedinej, ale na viacerých osobách. Tým sa naplňa kvalifikovaná skutková podstata tohto trestného činu podľa § 355 ods. 3 písm. d) Tr. zák. [s poukazom na už uvádzané ustanovenie § 138 písm. j) Tr. zák.].

Nezáleží pritom na tom, že osoba, resp. osoby uvedené v ods. 2, resp. ods. 3 písm. d) § 355 Tr. zák. nie sú poškodenými osobami, ani predmetom útoku a pod., pretože zákonodarcu mal zrejme na mysli prísnejšie postihnúť konanie páchatel'a vo vzťahu k viacerým osobám, než vo vzťahu k jednej jedinej osobe a vyjadril to v ods. 2 doslovne (kto pre osobu ...) a v ods. 3 písm. d) tohto ustanovenia odkazom na osobitný kvalifikačný pojem (závažnejší spôsob konania - na viacerých osobách).

Možno preto uzavrieť, že spáchanie trestného činu prevádzachstva závažnejším spôsobom konania - na viacerých osobách je možné, a z tohto dôvodu konajúce súdy správne právne posúdili konanie všetkých troch obvinených podľa § 355 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák.

19.

ROZHODNUTIE

Základnou (nevyhnutnou) podmienkou podania návrhu na vzatie vyžiadanej osoby, ktorá je v predbežnej väzbe, do vydávacej väzby podľa § 15 ods. 6 zákona č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o EZR“), ako i následného pozitívneho rozhodnutia súdu o ňom podľa § 16 ods. 1 tohto zákona, je doručenie originálu európskeho zatýkacieho rozkazu s prekladom do slovenského jazyka, ak sa vyžaduje, ešte pred uplynutím maximálnej 40-dňovej lehoty trvania predbežnej väzby vyžiadanej osoby.

Originál európskeho zatýkacieho rozkazu môže byť slovenským justičným orgánom doručený aj elektronicky v digitalizovanej podobe (napr. ako sken originálu), keďže takýto spôsob zaslania umožňuje v súlade s § 36 ods. 2 zákona o EZR jednak vyhotovenie jeho písomného znenia, a tiež posúdenie jeho hodnovernosti, či už dožiadaním justičného orgánu štátu pôvodu alebo cestou útvaru SIRENE, resp. INTERPOL.

Je povinnosťou prokurátora vykonávajúceho predbežné vyšetrovanie preukázať, že originál európskeho zatýkacieho rozkazu bol slovenským justičným orgánom doručený včas.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. februára 2018, sp. zn. 2 Tost 3/2018)

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením zo 7. februára 2018, sp. zn. 2 Tost 3/2018, v trestnej veci proti vyžiadanej osobe J. I. pre zločin vraždy podľa § 75 rakúskeho Trestného zákonníka, na podklade sťažnosti vyžiadanej osoby proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 12. januára 2018, sp. zn. 5Ntc/25/2017, podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. napadnuté uznesenie zrušil a podľa § 16 ods. 3 písm. c) zákona č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o EZR“) vyžiadajú osobu J. I., nar. XX. S. XXXX, prepustil z vydávacej väzby.

Z o d ô v o d n e n i a :

Krajský súd v Trnave uznesením z 12. januára 2018, sp. zn. 5Ntc/25/2017, podľa § 16 ods. 1 zákona o EZR vzal vyžiadajú osobu J. I. do vydávacej väzby. Súčasne podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por. vydávaciú väzbu menovanej nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Ihneď po vyhlásení tohto uznesenia podala proti nemu vyžiadaná osoba J. I. sťažnosť. (...)

(...) Konkrétne namieta nedodržanie zásady ekvivalencie v konaní o vydávacej väzbe v podstate z nasledujúcich dôvodov:

(...)

- obhajobe bola predložená kópia európskeho zatýkacieho rozkazu v nemeckom jazyku bez súdneho povolenia Krajského súdu pre trestné veci v Grazi, hoci preklad tohto povolenia je súčasťou spisu. Podľa sťažovateľky ide o zjavne nekompletný európsky zatýkací rozkaz, ktorý nemôže byť zákonným podkladom pre konanie o väzbe, pričom podstatný nie je úradný preklad, ale práve originál európskeho zatýkacieho rozkazu. Navyše sťažovateľka vyslovila názor, že originál európskeho zatýkacieho rozkazu by mal byť v zásade vyhotovený v slovenskom jazyku, ibaže by Slovenská republika vykonala vyhlásenie podľa čl. 6 (správne čl. 8, pozn.) ods. 2 Rámcového rozhodnutia Rady z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (2002/584/SVV), že akceptuje preklad vo vzťahu k európskym zatýkacím rozkazom vydaným rakúskymi justičnými orgánmi. Len v takom prípade podľa sťažovateľky platí, že originál európskeho zatýkacieho rozkazu môže byť vyhotovený priamo v nemeckom jazyku a k nemu sa priloží úradný preklad do slovenského jazyka. V každom prípade však považuje sťažovateľka za nesporné, že obhajobe bol predložený originál európskeho zatýkacieho rozkazu v nemeckom jazyku bez súdneho povolenia, ktoré malo byť súčasťou európskeho zatýkacieho rozkazu podľa jeho slovenského prekladu, a ak bol takýto európsky zatýkací rozkaz doložený i súdu, tak sa jedná o nekompletný európsky zatýkací rozkaz, ktorý neumožňuje ďalšie trvanie väzby, a to i s ohľadom na tú skutočnosť, že účelom predbežnej väzby je zabezpečenie originálu európskeho zatýkacieho rozkazu a lehota na predbežnú väzbu ubehla. V nadväznosti na to namieta sťažovateľka aj to, že jej obhajcovi bola predložená nekompletná kópia európskeho zatýkacieho rozkazu až v rámci výsluchu (a až na jeho

d'alšiu žiadosť), a to za situácie, že ho o termíne výsluchu upovedomil prvostupňový súd iba tri hodiny vopred, pričom o možnosť oboznámiť sa s originálom európskeho zatýkacieho rozkazu a jeho prekladom žiadal mailom ešte pred výsluchom. Takýto postup je podľa sťažovateľky v rozpore so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní a v konaní o európskom zatýkači a o práve na informovanie tretej osoby po pozbavení osobnej slobody. Preto vyžiadaná osoba napáda i postup, ktorý napadnutému uzneseniu predchádzal (...).

Z týchto dôvodov vyžiadaná osoba J. I. žiada, aby sťažnostný súd zrušil napadnuté uznesenie v celom rozsahu a prepustil ju z vydávacej väzby na slobodu.

Prokurátorka príslušnej krajskej prokuratúry v písomnom vyjadrení k sťažnosti vyžiadanej osoby uviedla, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu o jej vzatí do väzby považuje za zákonné. (...). Zároveň vyslovila názor, že krajský súd mal k dispozícii dostatočné podklady na rozhodnutie o predmetnom návrhu, ktorého prílohou bola kópia originálu európskeho zatýkacieho rozkazu predloženého štátom pôvodu aj s jeho prekladom zabezpečeným štátom pôvodu, a preto nie je dôvod na pochybnosti o jeho „pravosti“ a úplnosti. Názor sťažovateľky, že európsky zatýkací rozkaz je neúplný, resp. že krajskému súdu bola predložená jeho nekompletná kópia, nakoľko jeho súčasťou nie je súdne povolenie Krajského súdu pre trestné záležitosti Graz uvedené v bode b) zatýkača, považuje za nesprávny. Poukázala pritom na to, že v bode b) predmetného európskeho zatýkacieho rozkazu štát pôvodu deklaruje rozhodnutie justičného orgánu dožadujúcej strany, ktoré je podkladom samotného európskeho zatýkacieho rozkazu, pričom pripojenie takéhoto rozhodnutia k samotnému európskemu zatýkaciemu rozkazu nie je potrebné, resp. jeho absencia nemá, podľa prokurátorky, žiadny vplyv na posudzovanie jeho kompletnosti. (...). Z týchto dôvodov považuje prokurátorka predmetnú sťažnosť za nedôvodnú.

V nadväznosti na písomné vyjadrenie prokurátorky vyžiadaná osoba prostredníctvom obhajcu podaním z 18. januára 2018 doplnila dôvody podanej sťažnosti. V tomto doplnení konštatuje, že prokurátor potvrdil skutočnosť, že európsky zatýkací rozkaz neobsahuje v nemeckom jazyku vyhotovené povolenie sudcu. V nadväznosti na to potom namietá, že prokurátor sa vôbec nezaoberal tým, či vôbec príslušný orgán (resp. orgány) vydali európsky zatýkací rozkaz. Ide pritom o zákonnú povinnosť prokurátora vykonávajúceho predbežné vyšetrovanie vyplývajúcu z § 19 ods. 5 zákona o EZR zaoberať sa tým, či európsky zatýkací rozkaz vydal príslušný justičný orgán a či má všetky náležitosti, a ak by na základe dodatočných informácií dospel k názoru, že európsky zatýkací rozkaz nie je vydaný príslušným orgánom, tak je povinný ho vrátiť krajine pôvodu bez vykonania. Zároveň vyslovila názor, že z vyjadrenia prokurátora, v ktorom sa odvoláva na zásadu vzájomného uznávania rozhodnutí medzi členskými štátmi Európskej únie, sa dá dovodiť, že prokurátor nebude ďalej skúmať, či európsky zatýkací rozkaz vydal príslušný orgán. Podľa sťažovateľky sa jedná o flagrantné porušovanie jej práva na osobnú slobodu, pretože na základe takéhoto postupu by bolo možné vykonať európsky zatýkací rozkaz, ktorý by napr. vydal starosta obce Kitzsee alebo veliteľ hasičského zboru v Grazi. Zároveň argumentuje, že ak rakúske orgány predložili preklad povolenia sudcu z Krajského súdu pre trestné veci v Grazi, z ktorého *inter alia* vyplýva i to, že rakúsky súd časovo obmedzil platnosť európskeho zatýkacieho rozkazu do 1. januára 2019, tak z uvedeného možno dovodiť, že takéto rozhodnutie bolo podľa rakúskeho právneho poriadku nevyhnutne potrebné a jedná sa preto o nevyhnutnú súčasť európskeho zatýkacieho rozkazu. Inak povedané, ak rakúske orgány vykonali preklad povolenia Krajského súdu vo Viedni (správne v Grazi, pozn.) a tento doručili slovenským orgánom, je podľa sťažovateľky jasné, že toto povolenie je nevyhnutnou súčasťou európskeho zatýkacieho rozkazu. Jediným logickým vysvetlením tohto nesúladu je podľa vyžiadanej osoby to, že buď slovenský prokurátor predložil neúplný európsky zatýkací rozkaz, alebo sa jedná o nedôslednosť zo strany rakúskych orgánov. V každom prípade sa však podľa nej jedná o nezákonnú vydávaciu väzbu, pretože formálnou podmienkou vydávacej väzby je vždy originál európskeho zatýkacieho rozkazu, ktorý je v danom prípade vymedzený tak, že jeho súčasťou je i súdne povolenie. V tejto súvislosti sťažovateľka (rovnako ako v doplnení dôvodov sťažnosti z 15. januára 2018) osobitne poukázala na to, že samé rakúske orgány vymedzili európsky zatýkací rozkaz vo formulári v bode b) označenom ako: „Rozhodnutie, ktoré je podkladom zatýkacieho rozkazu“ nasledovne: „Prikaz na zatknutie prokuratúry Graz zo dňa 15. novembra 2017 so súdnym povolením Krajského súdu pre trestné záležitosti Graz.“ Zároveň poukazuje na to, že prokurátor ani len netvrdí, že podľa rakúskeho vnútroštátneho práva môže byť príslušným orgánom na vydanie európskeho zatýkacieho rozkazu len prokurátor, oproti jej tvrdeniu, že európsky zatýkací rozkaz môže vydať prokurátor spoločne so súdom. K tomu v rámci argumentácie sťažovateľka dodala, že hoci zákon o EZR používa pojem „justičné“ orgány, tak rámcové rozhodnutie 2002/584/SVV samo určuje, že príslušným orgánom môže byť len „súdny“ orgán, pričom podľa nej prokurátor v Grazi nie je súdnym orgánom. Na uvedenom nemení podľa vyžiadanej osoby nič ani to, že predbežné vyšetrovanie nie je ukončené, pretože originál európskeho zatýkacieho

rozkazu je formálnou podmienkou vydávacej väzby a len riadny originál vydaný príslušným orgánom, resp. v danom prípade orgánmi môže zakladať zákonnú väzbu. (...).

Nakoniec doplnila vyžiadaná osoba prostredníctvom obhajcu dôvody podanej sťažnosti podaním z 1. februára 2018. V ňom tvrdí, že prokurátor podal návrh na jej vzatie do vydávacej väzby 12. januára 2018 na základe neoverenej kópie európskeho zatýkacieho rozkazu, ktorá mu bola doručená 3. januára 2018, pričom doteraz nedisponuje jeho originálom. Poukazuje pritom na prípis Prokuratúry v Grazi z 19. decembra 2017, doručený Krajskej prokuratúre v Trnave 3. januára 2018, v ktorom sa uvádza, že sa má doručovať originál európskeho zatýkacieho rozkazu, ale vskutku sa doručila len jeho fotokópia, ako aj na to, že prokurátor Krajskej prokuratúry v Trnave žiada Prokuratúru v Grazi 4. januára 2018 o predloženie originálu európskeho zatýkacieho rozkazu. Ani v súčasnom štádiu konania prokurátor podľa sťažovateľky nedisponuje jeho originálom, keďže rakúske orgány doručili Krajskej prokuratúre v Trnave až dňa 16. januára 2018 (t. j. po uplynutí 40-dňovej lehoty - maximálnej lehoty predbežnej väzby) len jeho overenú fotokópiu, ku ktorej bolo v nemeckom jazyku zrejme uvedené, že súhlasí s originálom. Zároveň sťažovateľka uvádza, že pri jej výsluchu konanom 1. februára 2018 sa zistilo, že súd rozhodol na základe nekompletného európskeho zatýkacieho rozkazu (jeho nekompletnej kópie), keďže prokurátor mu nedoručil i súhlas sudcu krajinského súdu pre trestné veci v Grazi z 20. novembra 2017, podľa sťažovateľky povinnú súčasť európskeho zatýkacieho rozkazu. V prílohe tohto doplnenia dôvodov predložila sťažovateľka kópie listín, na ktoré sa odvoláva, a tvrdí, že v jej prípade sa jedná o zjavne nezákonnú vydávacu väzbu.

Najvyšší súd ako nadriadený súd preskúmal na podklade vyššie uvedenej sťažnosti, ktorú podala oprávnená osoba včas, podľa § 192 ods. 1 písm. a), b) Tr. por. správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľka podala sťažnosť, ako i konanie predchádzajúce týmto výrokom. Po takto vykonanom prieskume a po doplnení konania výsluchom vyžiadanej osoby J. I. na neverejnom zasadnutí konanom podľa § 302 ods. 2 Tr. por., a prečítaním písomností zabezpečených v rámci sťažnostného konania, dospel k záveru, že podaná sťažnosť je sčasti dôvodná.

Úvodom považuje najvyšší súd za potrebné najprv vo všeobecnej rovine zdôrazniť, že hoci rámcové rozhodnutia ako právne akty Európskej únie nemajú priamy účinok, ich záväzný charakter ukladá vnútroštátnym orgánom jednotlivých členských štátov, najmä vnútroštátnym súdnym orgánom, povinnosť vykladať ich národné právo, ktorým sa tieto právne akty preberajú do právneho poriadku toho-ktorého členského štátu, s čo najväčším ohľadom na znenie a účel rámcových rozhodnutí, aby sa dosiahli nimi sledované výsledky. Táto povinnosť vyžaduje, aby vnútroštátne súdy urobili všetko, čo je v ich právomoci - tým, že zohľadnia vnútroštátne právo ako celok a uplatnia výkladové metódy, ktoré toto právo uznáva - s cieľom zaručiť úplnú účinnosť rámcových rozhodnutí a dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s nimi sledovanými účelmi (pozri napr. rozsudok Súdneho dvora z 5. septembra 2012, *Joao Pedro Lopes Da Silva Jorge*, C-42/11, EU:C:2012:517, body 53 až 56).

Preto pri výklade zákona o EZR treba mať vždy na zreteli, že Rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi v znení rámcového rozhodnutia Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (ďalej len „rámcové rozhodnutie“), ako vyplýva predovšetkým z jeho čl. 1 ods. 1 a 2, ako aj z jeho odôvodnení 5 a 7, má za cieľ nahradiť systém viacstranného vydávania osôb medzi členskými štátmi systémom, ktorý spočíva v tom, že súdne orgány si budú odovzdávať odsúdené alebo podozrivé osoby na účely výkonu súdnych rozhodnutí alebo vedenia trestných stíhaní, a ktorý vychádza zo zásady vzájomného uznávania. Rámcové rozhodnutie tak zavedením nového zjednodušeného a efektívnejšieho systému odovzdávania osôb odsúdených za porušenie alebo podozrivých z porušenia Trestného zákona smeruje k zjednodušeniu a zrýchleniu súdnej spolupráce s cieľom prispieť k dosiahnutiu cieľa vytýčeného Úniou, a to stať sa priestorom slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, založeným na vysokom stupni dôvery, ktorá má existovať medzi členskými štátmi (pozri napr. rozsudky Súdneho dvora zo 16. júla 2015, *Lanigan*, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, body 27 a 28, a z 5. apríla 2016, *Aranyosi a Căldăraru*, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 76).

Nesprávnym je tiež názor sťažovateľky, že nestačí, ak bol predmetný európsky zatýkací rozkaz iba preložený do slovenského jazyka, ale mal v ňom byť už vyhotovený. I keď je nutné pripustiť, že k takémuto záveru by bolo možné dôjsť doslovným gramatickým výkladom ustanovenia § 37 ods. 2 zákona o EZR, podľa ktorého európsky zatýkací rozkaz adresovaný slovenským orgánom musí byť vyhotovený v štátnom jazyku, aj pri výklade tohto ustanovenia treba mať na zreteli rámcové rozhodnutie, konkrétne jeho čl. 8 ods. 2 veta prvá, podľa ktorého sa európsky zatykač musí preložiť do úradného jazyka alebo jedného z úradných jazykov

vykonávajúceho členského štátu. Veta druhá tohto ustanovenia, na ktorú sa sťažovateľka odvoláva, pritom dopadá na prípady, keď členský štát vyhlási, že okrem prekladu európskeho zatýkacieho rozkazu do jeho úradného jazyka, resp. jedného z jeho úradných jazykov (čo je povinnosť) akceptuje preklad aj do jedného alebo viacerých ďalších úradných jazykov inštitúcií Európskych spoločenstiev. Za európsky zatýkací rozkaz vyhotovený v slovenskom jazyku v zmysle § 37 ods. 2 zákona o EZR treba preto považovať aj európsky zatýkací rozkaz, ktorý je do slovenského jazyka preložený. Takýto výklad pritom plne zodpovedá aj zneniu ustanovenia § 5 ods. 9 veta prvá zákona o EZR, ktoré upravuje postup slovenských súdov ako justičných orgánov štátu pôvodu a podľa ktorého súd, ktorý vydal európsky zatýkací rozkaz, zabezpečí bezodkladne po zistení miesta pobytu osoby, ktorú treba vyžiadať, alebo po jej zadržení na území iného členského štátu, jeho preklad do jazyka podľa § 37 prekladateľom vymenovaným podľa osobitného predpisu, a tiež zneniu ustanovení § 15 ods. 1, ods. 6, § 17 ods. 1 a § 19 ods. 3 zákona o EZR, ktoré výslovne rátajú s tým, že originál európskeho zatýkacieho rozkazu bude slovenským justičným orgánom ako vykonávajúcim orgánom predložený, resp. doručený s prekladom do slovenského jazyka, ak sa vyžaduje. V neposlednom rade nemôže táto námietka sťažovateľky obstať ani preto, že Slovenská republika urobila 12. júla 2017 okrem iného vyhlásenie, že v súlade s čl. 8 ods. 2 rámcového rozhodnutia prijíma európsky zatýkací rozkaz podľa tohto právneho aktu vo vzťahu k Rakúskej republike v nemeckom jazyku (oznámenie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 27/2017 Z. z.). Predmetný európsky zatýkací rozkaz tak nielenže nemusel byť vyhotovený v slovenskom jazyku, ale nemusel byť doň ani preložený.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky, že v čase jej vzatia do vydávacej väzby nebol slovenským justičným orgánom doručený originál európskeho zatýkacieho rozkazu, považuje najvyšší súd za potrebné najprv vo všeobecnej rovine zdôrazniť, že doručenie originálu európskeho zatýkacieho rozkazu (s prekladom do slovenského jazyka, ak sa vyžaduje) je základnou (nevyhnutnou) podmienkou už podania návrhu na vzatie vyžiadanej osoby, ktorá je v predbežnej väzbe, do vydávacej väzby podľa § 15 ods. 6 zákona o EZR, ako i následného pozitívneho rozhodnutia súdu o ňom podľa § 16 ods. 1 tohto zákona. V takýchto prípadoch je povinnosťou prokurátora vykonávajúceho predbežné vyšetrovanie preukázať, že originál európskeho zatýkacieho rozkazu bol slovenským justičným orgánom doručený včas, t. j. ešte pred uplynutím maximálnej 40-dňovej lehoty trvania predbežnej väzby vyžiadanej osoby.

Zároveň ale treba uviesť, že ustanovenia § 15 ods. 1, ods. 6, ale aj § 19 ods. 3 zákona o EZR, v zmysle ktorých je po zadržení vyžiadanej osoby ďalší procesný postup podmienený predložením, resp. doručením originálu európskeho zatýkacieho rozkazu, je nutné vykladať so zreteľom na ustanovenie § 36 ods. 2 zákona o EZR, podľa ktorého i samotný európsky zatýkací rozkaz možno zasielať do členského štátu alebo ho prijímať z členského štátu nielen poštou, ale aj inou bezpečnou formou, ktorá umožňuje vyhotovenie písomného znenia pod podmienkou umožňujúcou vykonávajúcemu orgánu posúdiť jeho hodnovernosť.

Z toho vyplýva, že originál európskeho zatýkacieho rozkazu môže byť slovenským justičným orgánom doručený aj elektronicky v digitalizovanej podobe (napr. ako sken originálu). Takýto spôsob zaslania totiž plne zodpovedá § 36 ods. 2 zákona o EZR, keďže umožňuje jednak vyhotovenie jeho písomného znenia, a tiež posúdenie jeho hodnovernosti, či už priamo u justičného orgánu štátu pôvodu alebo cestou útvaru SIRENE, resp. INTERPOL-u. Uvedené pritom zohľadňuje nielen aktuálnu prax väčšiny členských štátov Európskej únie pri vzájomnom zasielaní písomnosti, včítane postupujúcej elektronizácie slovenskej justície, ale takýto výklad je tiež v súlade s čl. 10 ods. 4, ods. 5 rámcového rozhodnutia, podľa ktorého vydávajúci súdny orgán môže zaslať európsky zatýkací rozkaz prostredníctvom akýchkoľvek bezpečných prostriedkov spôsobilých vyhotoviť písomné záznamy za podmienok umožňujúcich vykonávajúcemu členskému štátu overiť ich pravosť, pričom všetky problémy súvisiace s postúpením alebo pravosťou všetkých dokumentov potrebných pre výkon európskeho zatykača sa vyriešia prostredníctvom priamych kontaktov medzi zúčastnenými súdnymi orgánmi alebo, ak je to vhodné, prostredníctvom ústredných orgánov členských štátov. Rámcovým rozhodnutím predpokladané elektronické doručovanie európskych zatýkacích rozkazov tak nepochybne vedie k zjednodušeniu a zrýchleniu súdnej spolupráce pri odovzdávaní osôb medzi členskými štátmi Európskej únie, čím prispieva k dosiahnutiu ňou vytýčeného cieľa, a to stať sa priestorom slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. Zároveň, pokiaľ treba v takýchto prípadoch posúdiť hodnovernosť (pravosť) elektronicky zaslaného originálu európskeho zatýkacieho rozkazu, dáva najvyšší súd do pozornosti čl. 27 ods. 1 rozhodnutia Rady z 12. júna 2007 2007/533/SVV o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému druhej generácie (SIS II) v znení neskorších opráv a doplnení, podľa ktorého ak je osoba hľadaná v súvislosti so zatknutím na účely odovzdania na základe európskeho zatýkacieho rozkazu, vydávajúci členský štát (podľa zákona o EZR štát pôvodu, pozn.) vloží do SIS II aj kópiu originálu európskeho zatýkacieho rozkazu.

V kontexte uvedeného najvyšší súd na základe predloženého spisu a spisového materiálu krajskej prokuratúry vykonávajúcej predbežné vyšetrovanie, ktorý si vyžiadal, zistil, že v prílohe návrhu prokuratorky Krajskej prokuratúry v Trnave na vzatie sťažovateľky do vydávacej väzby z 12. januára 2018 bola prvostupňovému súdu predložená kópia európskeho zatýkacieho rozkazu, ktorý bol príslušnej krajskej prokuratúre doručený poštou 3. januára 2018. Napriek tomu, že podľa sprievodného listu Prokuratúry Graz mal byť Krajskej prokuratúre v Trnave doručený okrem iného originálny európsky zatýkací rozkaz týkajúci sa J. I., z obsahu prokuratúrou predloženého spisového materiálu vyplýva, že jej bola doručená iba kópia tohto európskeho zatýkacieho rozkazu s prekladom, o čom svedčí aj to, že v následnej žiadosti o dodatočné informácie zo 4. januára 2018 prokuratúra mimo iného žiada zaslať originál predmetného európskeho zatýkacieho rozkazu, ktorého rakúskou stranou overená kópia (s overovacou doložkou v nemeckom jazyku, pozn.) jej bola napokon doručená 16. januára 2018, t. j. po uplynutí lehoty predbežnej väzby.

Zo spisového materiálu, ktorý mal najvyšší súd k dispozícii, ďalej vyplýva, že ešte 11. decembra 2017 bol predmetný európsky zatýkací rozkaz doručený Krajskej prokuratúre v Trnave nielen vo forme faxovej kópie, ale aj v elektronickej podobe ako príloha E-mailu. Opäť však šlo o sken kópie európskeho zatýkacieho rozkazu s prekladom. Je teda zrejmé, že príslušná prokuratúra do skončenia lehoty predbežnej väzby nedisponovala originálom európskeho zatýkacieho rozkazu, resp. nepredložila o tom žiaden dôkaz, keďže aj prílohou E-mailu, ktorý jej bol doručený 11. decembra 2017, je sken jeho kópie. V posudzovanej veci tak nebola splnená základná podmienka pre vzatie vyžadanej osoby J. I. do vydávacej väzby - doručenie originálu európskeho zatýkacieho rozkazu, a to či už poštou alebo elektronicke. Najvyššiemu súdu preto neostávalo iné, než zrušiť napadnuté uznesenie a sťažovateľku bez ďalšieho prepustiť z vydávacej väzby.

Napriek tomu, že vzhľadom na zistenú chybu konania neprichádzalo v preskúmvanej veci do úvahy iné rozhodnutie, je podľa najvyššieho súdu žiaduce reagovať aj na niektoré ďalšie sťažovateľkou uplatnené námietky. Predovšetkým sa žiada k veci dodať, že ak prokurátor v prílohe návrhu na vzatie vyžadanej osoby do vydávacej väzby nepredloží súdu originál európskeho zatýkacieho rozkazu z dôvodu, že ho potrebuje pre súbežne prebiehajúce predbežné vyšetrovanie, ale predloží len jeho overenú kópiu, musí byť pripravený poskytnúť súdu jeho originál najneskôr pri výsluchu vyžadanej osoby pred rozhodovaním o vydávacej väzbe. Okrem toho je k takémuto návrhu povinný vždy pripojiť originál alebo overený rovnopis celého dovtedy získaného spisového materiálu dokumentujúceho priebeh a výsledky konania o európskom zatýkacom rozkaze (§ 1 ods. 2 zákona o EZR v spojení s § 72 ods. 4 Tr. por.). V tejto súvislosti síce možno sčasti súhlasiť s vyjadrením prokuratorky, ktoré si v podstate osvojil aj prvostupňový súd, že pri rozhodovaní o vydávacej väzbe sa ešte nerozhoduje o tom, či sa európsky zatýkací rozkaz vykoná alebo nevykoná, no zároveň nemožno prehliadať, že (právoplatné) odmietnutie vykonania európskeho zatýkacieho rozkazu je vždy dôvodom na prepustenie vyžadanej osoby či už z predbežnej alebo vydávacej väzby. Preto je nutné prisvedčiť sťažovateľke v tom smere, že už pri rozhodovaní o vydávacej väzbe sa z hľadiska jej primeranosti musí súd predbežne zaoberať aj tým, či v konkrétnej veci neprichádza do úvahy odmietnutie európskeho zatýkacieho rozkazu. Náležité posúdenie tejto otázky je však možné len na základe kompletného spisového materiálu, ktorý musí mať súd, a tým pádom aj vyžiadaná osoba k dispozícii. Na druhej strane ale treba zdôrazniť, že nevzatie do vydávacej väzby, resp. prepustenie z nej bude namieste iba vtedy, ak už na základe výsledkov priebežne realizovaného konania o európskom zatýkacom rozkaze možno odmietnutie vykonania európskeho zatýkacieho rozkazu dôvodne očakávať (o takúto situáciu pritom v posudzovanej veci nešlo). Súčasne je potrebné zvýrazniť, že aj v takom prípade je súd povinný prijať všetky potrebné opatrenia na zabránenie úteku vyžadanej osoby a zabezpečiť, aby materiálne podmienky potrebné na jej účinné odovzdanie boli splnené až do doby, kým sa neprijme konečné rozhodnutie o tom, či sa európsky zatýkací rozkaz vykoná alebo nie (primerane pozri rozsudok Súdneho dvora zo 16. júla 2015, *Janigan*, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474).

20.

ROZHODNUTIE

Význam trestu na účel jeho porovnania s už uloženým trestom pri zastavení trestného stíhania podľa § 215 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku je nutné brať do úvahy z hľadiska trestu hroziaceho obvinenému v rozsahu predmetu nového konania ako celku. Nie je teda možné zastaviť podľa naposledy označeného ustanovenia trestné stíhanie len pre niektorý z trestných činov (skutkov), pre ktoré je obvinený aktuálne stíhaný; taká nemožnosť použitia dotknutého ustanovenia platí aj pre zastavenie trestného stíhania vo vzťahu k len niektorému z čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu.

Zastavenie trestného stíhania z dôvodu uvedeného v predchádzajúcom odseku nie je možné ani ak orgán, ktorý zvažuje také rozhodnutie, má vedomosť o inom právoplatne neskončenom trestnom stíhaní toho istého obvineného; zastavenie by bolo možné až po procesne prípustnom spojení vecí orgánom konajúcim v spoločnom konaní, pri zohľadnení celkovo hroziaceho trestu a ostatných kritérií ustanovenia § 215 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. februára 2019, sp. zn. 5 Tost 44/2018)

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 20. februára 2019, sp. zn. 5 Tost 44/2018, v trestnej veci obvineného S. A. a spol. pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. a iné, o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „ŠTS“) z 9. augusta 2018, sp. zn. BB-4T/11/2018, rozhodol tak, že podľa § 194 ods. 1 písm. b), ods. 2 Tr. por. napadnuté uznesenie zrušil vo výroku pod bodmi II. a III. a ŠTS uložil, aby v tejto časti vo veci znovu konal a rozhodol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) podal 22. marca 2018, sp. zn. VII/1 Gv 8/18/1000-3, na ŠTS obžalobu na obvinených S. A., D. S., O. B., D. U., E. T., I. P. a A. T. (zv. 68, č. l. 22070).

O podanej obžalobe rozhodol ŠTS uznesením z 9. augusta 2018, sp. zn. BB-4T/11/2018, tak, že výrokom I. podľa § 244 ods. 1 písm. c) Tr. por. v spojení s § 215 ods. 1 písm. d) Tr. por. a § 9 ods. 1 písm. e) Tr. por. zastavil trestné stíhanie obvineného S. A. pre skutky 1/ a 2/ (podľa obžaloby), ktoré boli právne kvalifikované ako založenie, zosnovanie a podporovanie zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák.,

výrokom II. podľa § 244 ods. 1 písm. d) Tr. por. v spojení s § 215 ods. 2 písm. a) Tr. por. zastavil trestné stíhanie obvinených S. A. a O. B. pre skutok 5/ (podľa obžaloby), ktorý bol právne kvalifikovaný ako zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1, ods. 2, ods. 5 písm. a), b) Tr. zák. v spojení s § 141 písm. a) Tr. zák. v súbehu s obzvlášť závažným zločinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a), ods. 4 písm. a), ods. 5 písm. a) Tr. zák. v spojení s § 141 písm. a) Tr. zák.,

výrokom III. podľa § 244 ods. 1 písm. a) Tr. por. konanie o skutku 3/ (podľa obžaloby) právne kvalifikovanom ako trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. a), b) zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 100/1996 Z. z. spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 100/1996 Z. z., ktorého sa mali dopustiť obvinení S. A., D. S., E. T., I. P. a A. T. (trestná vec poškodeného S. U. a R. M.), konanie o skutku 4/ (podľa obžaloby) právne kvalifikovanom ako trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. a), b) zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 100/1996 Z. z. spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 100/1996 Z. z., ktorého sa mali dopustiť obvinení S. A. a O. B. (trestná vec poškodeného E. D. E.), konanie o skutku 6/ (podľa obžaloby) právne kvalifikovanom ako trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. c), f) zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 129/1998 Z. z. spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 129/1998 Z. z., ktorého sa mal dopustiť obvinený S. A. (trestná vec poškodeného Q. T.), konanie o skutku 7/ (podľa obžaloby) právne kvalifikovanom ako trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. c), f) zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 10/1999 Z. z. spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 10/1999 Z. z., ktorého sa mali dopustiť obvinení S. A., D. S. a O. B. (trestná vec poškodeného D. U.), konanie o skutku 8/ (podľa obžaloby) právne kvalifikovanom ako

trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. a), c), h) zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 183/1999 Z. z. v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 183/1999 Z. z. spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 183/1999 Z. z., ktorého sa mali dopustiť obvinení S. A. a D. S. (trestná vec poškodených J. D. J., O. G., Ing. Q. T. a L. E.), konanie o skutku 9/ (podľa obžaloby) právne kvalifikovanom ako trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b), c), h) zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 183/1999 Z. z. spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 183/1999 Z. z., ktorého sa mali dopustiť obvinení S. A. a O. B. (trestná vec poškodeného D. E.), konanie o skutku 10/ (podľa obžaloby) právne kvalifikovanom ako trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. a), b), c), i), j) zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 171/2003 Z. z. vo vzťahu k ods. 2 písm. a) v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 171/2003 Z. z., ktorého sa mali dopustiť obvinení S. A. (trestná vec poškodeného S. H. a H. U.), konanie o skutku 11/ (podľa obžaloby) právne kvalifikovanom ako trestný čin všeobecného ohrozenia podľa § 179 ods. 1, ods. 2 písm. a), c), ods. 3 písm. a) zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 403/2004 Z. z. vo vzťahu k ods. 3 písm. a) v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 403/2004 Z. z., ktorého sa mali dopustiť obvinení S. A., D. S. a D. U. (trestná vec poškodeného O. S. a ďalších) na tam uvedenom skutkovom základe, postúpil na Okresný súd Bratislava I (zv. 71, č. l. 22635).

Vo vzťahu k výroku II. súd prvého stupňa argumentoval, že vyššie uvedenými rozsudkami ŠTS a najvyššieho súdu (*pozn. aut.*: rozsudkom ŠTS z 30. novembra 2017, sp. zn. BB-3T/32/2014, v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu z 13. júna 2018, sp. zn. 4 To 1/2017) bol obvineným S. A. a O. B. podľa § 219 ods. 2 v spojení s § 35 ods. 1 a § 29 ods. 3 zákona č. 140/1961 Zb. uložený výnimočný úhrnný trest odňatia slobody na doživotie. Na výkon trestu boli obaja obvinení podľa § 39a ods. 2 písm. c) zákona č. 140/1961 Zb. zaradení do III. nápravnovychovnej skupiny. Podľa § 51 ods. 1 a § 52 ods. 3 zákona č. 140/1961 Zb. im bol tiež uložený trest prepadnutia majetku. S poukazom na takto uložené tresty ŠTS uzavrel, že skutok 5/, za ktorý obom obvineným hrozí trest odňatia slobody vo výmere 15 - 20 rokov, je celkom bezvýznamný popri už uloženom treste, a preto podľa § 244 ods. 1 písm. d) Tr. por. v spojení s § 215 ods. 2 písm. a) Tr. por. trestné stíhanie aj v tomto rozsahu zastavil.

Napokon, vo vzťahu k výroku III. ŠTS vysvetlil, že ak zastavil trestné stíhanie za skutky 1/, 2/ a 5/, na prejednanie ktorých je príslušný ŠTS, potom vo vzťahu k skutkom 3/ - 4/ a 6/ - 11/ môže a má podľa § 14 Tr. por. konať okresný súd v sídle krajského súdu.

Proti tomuto uzneseniu podal prokurátor 10. septembra 2018 v rozsahu výrokov II. a III. sťažnosť, ktorú odôvodnil písomným podaním z 12. septembra 2018.

Vysvetlil, že ak by boli obvinení A. a B. uznaní vinnými zo žalovaných skutkov, musel by im byť ukladaný prísnejší súhrnný trest, čo v ich prípade v zmysle § 34 ods. 8 písm. a), c), d) Tr. zák. znamená trest odňatia slobody na doživotie bez možnosti podmieneného prepustenia. K § 34 ods. 8 písm. c) Tr. zák. doplnil, že skutok, ktorý sa obvineným kladie za vinu, mali spáchať ako členovia zločineckej skupiny, o čom svedčí aj vyššie spomínaný rozsudok. K § 34 ods. 8 písm. d) Tr. zák. pripomenul, že v predošlom súdnom konaní boli obvinení odsúdení za zločin podľa § 296 Tr. zák. a za viaceré trestné činy vraždy, ktoré v súčasnosti zodpovedajú obzvlášť závažnému zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 Tr. zák. Z vykonaného dokazovania plynie, že skutky uvedené vo výroku III. boli spáchané zločineckou skupinou, ale nebolo možné ich takto právne kvalifikovať. K § 34 ods. 8 písm. a) Tr. zák. uviedol, že pokiaľ hroziaci trest za skutok 5/ nebol celkom bez významu popri už uloženom treste, potom je ŠTS podľa § 14 písm. j), n) Tr. por. vecne príslušný na konanie a rozhodovanie vo veci ostatných skutkov a pripadá do úvahy tiež uloženie trestu podľa § 34 ods. 8 písm. a) Tr. zák.

Na podklade týchto skutočností prokurátor sťažnostnému súdu navrhol, aby napadnuté uznesenie podľa § 194 ods. 1 písm. b), ods. 2 Tr. por. vo výrokoch II. a III. zrušil a ŠTS uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

K podanej sťažnosti sa žiadna zo strán ďalej nevyjadřila.

Spisový materiál bol spolu so sťažnosťou prokurátora riadne predložený najvyššiemu súdu 25. októbra 2018. Následne najvyšší súd preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť výroku

napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako i konanie tomuto výroku predchádzajúce, a zistil, že **sťažnosť prokurátora je dôvodná**.

Podľa § 244 ods. 1 písm. a) Tr. por. pri predbežnom prejednaní obžaloby súd postúpi vec príslušnému súdu, ak nie je sám na jej prejednanie príslušný.

Podľa § 14 písm. j) Tr. por. pôsobnosť ŠTS sa vzťahuje na trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a obzvlášť závažné zločiny spáchané zločineckou skupinou.

Podľa § 14 písm. n) Tr. por. pôsobnosť ŠTS sa vzťahuje na trestné činy súvisiace s trestnými činmi uvedenými v písmenách a) až l) alebo m), ak sú splnené podmienky na spoločné konanie.

Podľa § 244 ods. 1 písm. d) Tr. por. pri predbežnom prejednaní obžaloby súd trestné stíhanie môže zastaviť, aj ak sú tu okolnosti uvedené v § 215 ods. 2 alebo 3.

Podľa § 215 ods. 2 písm. a) Tr. por. prokurátor môže zastaviť trestné stíhanie, ak je trest, ku ktorému môže trestné stíhanie viesť, celkom bez významu popri treste, ktorý bol obvinenému pre iný čin už právoplatne uložený.

Z vyššie citovaných ustanovení plynie, že prokurátor / súd je oprávnený zastaviť trestné stíhanie v prípade, že trest, ktorý obvinenému hrozí, je z pohľadu už uloženého právoplatného trestu celkom bezvýznamný. V tejto súvislosti sťažnostný súd upozorňuje, že pri hodnotení významu hroziaceho trestu je treba brať do úvahy všetky skutky, ktoré sú predmetom trestného stíhania. Inými slovami, **súd nie je oprávnený posudzovať podmienky pre postup podľa § 215 ods. 2 písm. a) Tr. por. izolovane - len vo vzťahu k niektorým zo skutkov, pre ktoré sa vedie konanie**. Ak sú dané dôvody pre spoločné konanie podľa § 18 ods. 1 Tr. por. - a tu takéto dôvody evidentne boli dané (išlo o trestné činy tých istých obvinených, ktoré všetky boli páchané v rámci pôsobenia zločineckej skupiny „J.“), potom si súd nemôže vyberať skutky, u ktorých by prípadne samostatne vedené trestné stíhanie nemalo význam. Účelom predmetného ustanovenia je prelomiť zásadu oficiality (§ 2 ods. 5, ods. 6 Tr. por.) a ne viesť trestné stíhanie tam, kde by to už z hľadiska ďalšieho ukladaného trestu (...) nemalo význam. Ak súčasťou takto vedeného trestného stíhania sú aj skutky, za ktoré samostatne alebo v spojení s inými trestne stíhanými skutkami hrozí obvinenému popri už uloženom právoplatnom treste trest, ktorý nie je celkom bezvýznamný, potom nemožno takéto trestné stíhanie (hoci len) sčasti zastaviť.

Na základe tohto, pokiaľ ŠTS výkonom II. s poukazom na § 215 ods. 2 písm. a) Tr. por. zastavil trestné stíhanie obvinených S. A. a O. B. vo vzťahu ku skutku 5/, ktorý je právne kvalifikovaný (okrem iného aj) ako obzvlášť závažný zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a), ods. 4 písm. a), ods. 5 písm. a) Tr. zák., hoci obvinení boli stíhaní (po nadobudnutí právoplatnosti napadnutého uznesenia v rozsahu výroku I.), aj pre skutky 3/ - 4/ a 6/ - 11/ (v prípade obvineného A.), resp. pre skutky 4/, 7/ a 9/ (v prípade obvineného B.), ktoré sú (prevažne) právne kvalifikované ako trestné činy vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 zákona č. 140/1961 Zb., potom sa nemožno ubrániť dojmu, že **išlo len o snahu zbaviť sa rozsiahlej trestnej veci prostredníctvom účelového výkladu dotknutého ustanovenia**.

Odhládnuv od uvedeného, keďže obom obvineným bol medziasom uložený doživotný trest odňatia slobody, najvyšší súd považuje za užitočné pripomenúť, že pri hodnotení významu hroziaceho trestu nemožno vychádzať len z porovnania už uloženého trestu s trestnými sadzbami za aktuálne prejednávané skutky, ale **na zreteli je treba mať aj ostatné okolnosti, ktoré by mohli mať vplyv na jeho druh a konečnú výmeru** (napr. na možnú aplikáciu § 42 Tr. zák. a § 43 Tr. zák., § 56 a nasl. Tr. zák., § 58 a nasl. Tr. zák., § 60 Tr. zák., ale aj § 66 Tr. zák. a § 67 Tr. zák.). A hoci najvyšší súd vníma judikatúru EŠLP (napr. rozsudok vo veci *Vinter a spol. proti Spojenému kráľovstvu* z 9. júla 2013, sťažnosti č. 66069/09, č. 130/10 a č. 3896/10, príp. rozsudok vo veci *Magyar proti Maďarsku* z 20. mája 2014, sťažnosť č. 73593/10) a naň nadväzujúcu legislatívnu iniciatívu smerujúcu k úplnej derogácii § 34 ods. 8 Tr. zák., momentálny právny stav je taký, že **minimálne u obvineného A. prichádza do úvahy postup podľa § 30 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 171/2003 Z. z.** [pozn. najprísnejším je skutok 10/ právne kvalifikovaný ako trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. a), b), c), i), j) zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 171/2003 Z. z., pri ktorom je s ohľadom na ostatnú zbiehajúcu sa trestnú činnosť naplnená podmienka podľa písm. a) § 30 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb., resp. s ohľadom na obžalobou uplatnené okolnosti podmieňujúce použitie vyššej trestnej sadzby aj podmienka pod písm. b)], **ktorý vylučuje zastavenie trestného stíhania podľa § 215 ods. 2 písm. a) Tr. por.** Inými slovami, aj najvyšší súd je toho názoru, že v prípade obvineného A., ktorý už bol právoplatne odsúdený za (okrem iného) tri vraždy, a ktorý je momentálne stíhaný za (zjednodušene) ďalších trinásť vražd alebo pokusov o

ne, vôbec nie je vylúčená možnosť uloženia trestu odňatia slobody na doživotie bez možnosti podmieneného prepustenia.

V tomto smere najvyšší súd považuje za potrebné zdôrazniť, že trest „celkom bez významu“ (pozn. vzhľadom na doterajšiu rozhodovaciu prax súdov treba osobitne uviesť, že zákon vyžaduje celkovú, úplnú bezvýznamnosť) popri už uloženom treste je len taký **trest, ktorý je z pohľadu uloženého trestu v zjavnom nepomere, je v podstate bagatel'ný** (pozn. v prípade obvineného A. však rozhodne nie je bagatel'né, či si po vykonaní 25 rokov trestu odňatia slobody bude alebo nebude môcť podať žiadosť o podmienené prepustenie). (...)

Na podklade týchto skutočností najvyšší súd dospel k záveru, že vo vzťahu ku skutku 5/ neboli splnené podmienky pre postup podľa § 244 ods. 1 písm. d) Tr. zák. v spojení s § 215 ods. 2 písm. a) Tr. por. a následne potom vo vzťahu ku skutkom vymedzeným vo výroku III. bola daná príslušnosť ŠTS podľa § 14 písm. j) a n) Tr. por. (...).

21.

ROZHODNUTIE

Pojem „konanie” v prechodnom ustanovení § 567m Trestného poriadku je potrebné vyložiť ako „súdne konanie”, nakoľko účelom naposledy označenej úpravy je „presmerovanie” pôsobnosti a príslušnosti súdov na základe zmeny Trestného poriadku zákonom č. 316/2016 Z. z., a to pre všetky konania, v ktorých sa pred 1. januárom 2017 ešte nezačalo súdne konanie podaním obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o vine a treste (a naopak, zachovanie doterajšieho procesného stavu v už pred týmto dňom začatých súdnych konaniach).

Pri rozhodovaní pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní je potrebné, z hľadiska príslušnosti podľa § 24 Trestného poriadku, po 31. decembri 2016 skúmať kritérium „súd, ktorý by bol príslušný na konanie o obžalobe“ už podľa zmenenej právnej úpravy.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. novembra 2018, sp. zn. 2 Ndt 38/2018)

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 20. novembra 2018, sp. zn. 2 Ndt 38/2018, v spore o príslušnosť medzi Okresným súdom Bratislava I a Špecializovaným trestným súdom (ďalej len „ŠTS“), rozhodol tak, že podľa § 22 ods. 1 Tr. por. príslušným súdom na konanie v prvom stupni v trestnej veci obžalovaného J. P., nar. XX. D. XXXX v T. F. T., trvale bytom H. X, T., pre prečin popierania a schvaľovania holokaustu a zločinov politických režimov podľa § 422d Tr. zák., prečin hanobenia národa, rasy a presvedčenia podľa § 423 ods. 1 písm. b) Tr. zák. a prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. d), písm. e) Tr. zák., vedenej na ŠTS pod sp. zn. BB-5T/13/2018, je ŠTS.

Z o d ô v o d n e n i a :

Prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava V podal dňa 29. septembra 2017 obžalobu na J. P. pre prečin popierania a schvaľovania holokaustu a zločinov politických režimov podľa § 422d Tr. zák., prečin hanobenia národa, rasy a presvedčenia podľa § 423 ods. 1 písm. b) Tr. zák. a prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. d), písm. e) Tr. zák., ktorých sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že (...)

Okresný súd Bratislava V uznesením zo 16. októbra 2017, sp. zn. 4T/90/2017, podľa § 241 ods. 1 písm. a) Tr. por. trestnú vec obžalovaného J. P. postúpil Okresnému súdu Bratislava I. Svoju nepríslušnosť odôvodnil tým, že z jednotlivých čiastkových skutkov uvedených v obžalobe prokurátora nepochybne a jednoznačne vyplýva, že všetky tieto čiastkové skutky boli postupne spáchané v T., v mestskej časti T. - J. E., na H. ulici č. X, v byte č. X obžalovaného J. P., prostredníctvom počítačovej siete, cez portál www.azet.sk a www.pokec.sk, pod rôznymi užívateľskými menami. Z uvedeného je preto podľa Okresného súdu Bratislava V zrejmé, že miestom spáchania všetkých troch žalovaných prečinov je byt obžalovaného, ktorý sa nachádza v mestskej časti Staré Mesto, v obvode Okresného súdu Bratislava I.

Po postúpení veci Okresný súd Bratislava I vydal 13. februára 2018, sp. zn. 1T/2/2018, trestný rozkaz, ktorým obžalovaného J. P. uznal vinným z prečinu popierania a schvaľovania holokaustu a zločinov politických režimov podľa § 422d Tr. zák., prečinu hanobenia národa, rasy a presvedčenia podľa § 423 ods. 1 písm. b) Tr. zák. a prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. d), písm. e) Tr. zák., za čo mu podľa § 423 ods. 1 Tr. zák., s použitím § 41 ods. 1 Tr. zák. uložil úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 18 (osemnásť) mesiacov, výkon ktorého mu podľa § 49 ods. 1 písm. a), § 50 ods. 1 Tr. zák. podmienene odložil na skúšobnú dobu v trvaní 2 (dvoch) rokov a podľa § 50 ods. 2, § 51 ods. 4 písm. e) Tr. zák. uložil obžalovanému povinnosť písomne sa ospravedlniť poškodenému M. P., nar. XX. J.S. XXXX.

Proti tomuto trestnému rozkazu podal odpor obžalovaný J. P., ako aj prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava I, ktorý v podanom odpore zároveň upozornil, že od 1. januára 2017 boli novelou Trestného poriadku č. 316/2016 Z. z. do pôsobnosti ŠTS zaradené aj trestné činy extrémizmu podľa § 140a Tr. zák., spolu s prechodným ustanovením uvedeným v § 567m Tr. por., podľa ktorého „konanie začaté pred 1. januárom 2017 sa dokončí podľa predpisov účinných do 31. decembra 2016.“ V nadväznosti na toto prechodné ustanovenie bolo prijaté zjednocujúce stanovisko trestnoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave zo 6. marca 2017,

z ktorého vyplýva, že všetko, čo napadlo na Okresný súd Bratislava I do 31. decembra 2016, v prvom stupni, dokončí tento súd, všetko ostatné, čo napadne po 1. januári 2017, už musia prejednať a rozhodnúť sudy podľa nových predpisov účinných od 1. januára 2017, teda v tomto prípade ŠTS.

Samosudca Okresného súdu Bratislava I vytýčil v predmetnej veci termín hlavného pojednávania na 6. jún 2018. Podaním zo 4. mája 2018 prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava I opätovne upozornil konajúci súd na novelu Trestného poriadku a s tým súvisiace stanovisko trestnoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave zo 6. marca 2017. Na základe ospravedlnenia obžalovaného bolo hlavné pojednávanie odročené na 2. júla 2018, na ktorom bolo uznesením podľa § 280 ods. 1 Tr. por. s poukazom na § 14 písm. o) Tr. por. rozhodnuté o postúpení veci ŠTS ako súdu príslušnému. Postúpenie veci odôvodnil samosudca Okresného súdu Bratislava I novelou Trestného poriadku č. 316/2016 Z. z. a zjednocujúcim stanoviskom trestnoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave zo 6. marca 2017. Vec bola ŠTS postúpená 28. septembra 2018.

Samosudca ŠTS uznesením z 19. októbra 2018, sp. zn. BB-5T/13/2018, podľa § 22 ods. 1, ods. 2 Tr. por. vyslovil svoju nepríslušnosť na prejednanie a rozhodnutie predmetnej trestnej veci a vec predložil na rozhodnutie sporu o príslušnosť najvyššiemu súdu. Svoju nepríslušnosť odôvodnil tým, že z prechodného ustanovenia § 567m Tr. por. vyplýva, že ŠTS je vecne príslušný na rozhodovanie o trestných činoch extrémizmu podľa § 140a Tr. zák. v konaní začatom po 1. januári 2017, avšak z tohto ustanovenia explicitne nevyplýva, o aké konanie ide, či ide o konanie, v ktorom bola podaná obžaloba po 1. januári 2017 alebo konanie, ktoré sa začalo po 1. januári 2017, t. j. po tomto dátume bolo vydané uznesenie o začatí trestného stíhania. Zo siedmej časti Trestného poriadku totiž podľa samosudcu ŠTS vyplýva, že zákonodarca v ňom pojem „konanie“ vyjadruje v rôznych významoch, a to okrem iného: „Konanie začaté...“ (napr. § 567m Tr. por.) a „Konanie, v ktorom bola podaná obžaloba...“ (napr. § 567f ods. 2, § 567a Tr. por.), z čoho vyplýva, že keď má ísť o konanie, v ktorom je podstatným časovým údajom dátum podania obžaloby, zákonodarca túto skutočnosť výslovne v prechodných ustanoveniach uvádza. Pokiaľ je v prechodných ustanoveniach uvedené, že ide o „konanie začaté...“, ide podľa názoru samosudcu o konanie vo všeobecnej rovine, t. j. od začatia trestného stíhania. V predmetnej veci bolo uznesenie o začatí trestného stíhania vydané vyšetrovateľom Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave, odboru kriminálnej polície dňa 17. mája 2016 pod ČVS: KRP-125/1-VYS-BA-2016, čo podľa názoru samosudcu znamená, že k tomuto dátumu sa viaže moment začatia trestného stíhania a trestného konania ako takého. Z tohto dôvodu by bol ŠTS príslušným na prejednanie a rozhodnutie veci iba v prípade, ak by bolo konanie začaté, t. j. ak by bolo uznesenie o začatí trestného stíhania vydané po 1. januári 2017.

Spisový materiál v predmetnej veci bol najvyššiemu súdu predložený na rozhodnutie sporu o príslušnosť 15. novembra 2018.

Najvyšší súd ako najbližšie spoločne nadriadený súd Okresnému súdu Bratislava I a ŠTS, medzi ktorými vznikol spor o príslušnosť, na podklade návrhu samosudcu ŠTS preskúmal predložený spisový materiál a dospel k záveru, že v predmetnej trestnej veci obžalovaného J. P. je príslušným na jej rozhodnutie ŠTS.

Podľa § 14 písm. o) Tr. por. v znení zákona č. 316/2016 Z. z. pôsobnosť ŠTS sa vzťahuje na trestné činy extrémizmu podľa § 140a Tr. zák.

Podľa § 140a Tr. zák. trestné činy extrémizmu sú trestný čin založenia, podpory a propagácie hnutia smerujúceho k potlačeniu základných práv a slobôd podľa § 421, prejavu sympatie k hnutiu smerujúcemu k potlačeniu základných práv a slobôd podľa § 422, výroby extrémistických materiálov podľa § 422a, rozširovania extrémistických materiálov podľa § 422b, prechovávanía extrémistických materiálov podľa § 422c, popierania a schvaľovania holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti podľa § 422d, hanobenia národa, rasy a presvedčenia podľa § 423, podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti podľa § 424, apartheidu a diskriminácie skupiny osôb podľa § 424a a trestný čin spáchaný z osobitného motívu podľa § 140 písm. e).

Podľa § 567m Tr. por. konanie začaté pred 1. januárom 2017 sa dokončí podľa predpisov účinných do 31. decembra 2016.

Spor o príslušnosť medzi Okresným súdom Bratislava I a ŠTS v predmetnej veci spočíva v rozdielnom výklade prechodného ustanovenia § 567m Tr. por., konkrétne slova „konanie“, ktoré Okresný súd Bratislava I vykladá v zmysle zjednocujúceho stanoviska trestnoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave ako súdne konanie (začínajúce sa okamihom napadnutia veci na súd) a ŠTS ho na základe gramatického a komparatívneho

výkladu vykladá ako trestné konanie (začínajúce okamihom začatia trestného konania, za ktorý považuje deň vydania uznesenia o začatí trestného stíhania).

Vo vzťahu k výkladu prechodného ustanovenia § 567m Tr. por. poskytnutému ŠTS je podľa názoru najvyššieho súdu potrebné doplniť, že okrem dvoch vyššie spomínaných metód výkladu, ktoré v predmetnej veci aplikoval ŠTS, je pri výklade tejto právnej normy potrebné použiť aj výklad historický a s ním súvisiaci výklad teleologický.

Historický výklad právnej normy spočíva v skúmaní zmyslu právnej normy v období, v ktorom zákonodarcu príslušnú právnu normu prijímal. Pri tomto výklade sa berie do úvahy napríklad dôvodová správa k zákonu, doplňujúce a pozmeňujúce návrhy k zákonu a pod. V predmetnej veci bolo prechodné ustanovenie § 567m do Trestného poriadku doplnené zákonom č. 316/2016 Z. z. o uznávaní a výkone majetkového rozhodnutia vydaného v trestnom konaní v Európskej únii a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Cieľom čl. III tohto zákona (podľa jeho dôvodovej správy) bolo zmeniť právnu úpravu týkajúcu sa vymedzenia okruhu okresných súdov v sídle krajského súdu na účely trestného konania o trestných činoch uvedených v § 16 ods. 1 Tr. por., čím by sa zabezpečilo rovnomerné zaťaženie určených okresných súdov v sídle Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Košiciach a znížil by sa nápad na Okresnom súde Bratislava I a Okresnom súde Košice I. Zároveň sa predmetným zákonom rozšíril aj okruh trestných činov patriacich do pôsobnosti ŠTS, ktorého pôsobnosť rozšíril o trestné činy extrémizmu. Pôsobnosť prejednávať tieto trestné činy a rozhodovať o týchto trestných činoch sa stiahla z 54 okresných súdov na jeden a tým je ŠTS. Vo vzťahu k prechodnému ustanoveniu § 567m Tr. por. je v dôvodovej správe k tomuto zákonu uvedené: „Vzhľadom na navrhované rozšírenie okruhu okresných súdov v sídle krajského súdu na účely trestného konania o trestných činoch uvedených v § 16 ods. 1 Tr. por. pre obvod Krajského súdu v Bratislave a pre obvod Krajského súdu v Košiciach a určenie územných obvodov pre tieto okresné sudy v sídle krajského súdu sa navrhuje doplniť právnu úpravu o prechodné ustanovenie, ktoré bude riešiť prípadné kolízie pri určovaní príslušnosti súdov vykonávajúcich trestné konanie o trestných činoch uvedených v § 16 ods. 1 Tr. por. Uvedené platí aj pre rozšírenie pôsobnosti ŠTS na trestné činy extrémizmu podľa § 140a Tr. zák. To znamená, že všetky konania začaté pred 1. januárom 2017 sa dokončia podľa doterajších predpisov.“

Vychádzajúc z uvedeného, ako aj z nadväzujúceho teleologického výkladu čl. III zákona č. 316/2016 Z. z. je zjavné, že úmyslom zákonodarcu v tejto časti bolo odbremeniť najzaťaženejšie sudy rozložením trestných vecí na ďalšie okresné sudy v obvode Krajského súdu v Bratislave a v obvode Krajského súdu v Košiciach a zároveň vo vzťahu k trestným činom extrémizmu založiť pôsobnosť ŠTS. Z tohto dôvodu by bol výklad pojmu „konanie“ podaný ŠTS v rozpore s úmyslom zákonodarcu, ako aj s účelom predmetnej novely, pretože podľa tohto výkladu by bola príslušnosť ďalších okresných súdov v obvode Krajského súdu v Bratislave a v obvode Krajského súdu v Košiciach, ako aj pôsobnosť ŠTS prejednávať a rozhodovať trestné činy extrémizmu podľa § 140a Tr. zák. daná až vo veciach, v ktorých bolo trestné konanie začaté po 1. januári 2017. ŠTS podaný výklad pojmu „konanie“ vo vzťahu k predmetnej novele by tak mal za následok, že zákonodarcom sledovaná zmena (spočívajúca v odbremenení najzaťaženejších súdov rozložením v novele vymedzených trestných vecí na ďalšie sudy) by sa reálne začala prejavovať až v priebehu niekoľkých mesiacov, resp. rokov (v závislosti od dĺžky prípravného konania), čo však (s poukazom na vyššie uvedené) nebolo jeho úmyslom pri koncipovaní predmetnej novely Trestného poriadku. Z tohto dôvodu je potrebné prikloniť sa k výkladu pojmu „konanie“ podanému Okresným súdom Bratislava I, v zmysle ktorého konaním na účely prechodného ustanovenia § 567m Tr. por. sa rozumie súdne konanie, t. j. konanie po podaní obžaloby.

Na základe vyššie uvedeného, s poukazom na to, že v predmetnej veci bola obžaloba podaná 29. septembra 2017, najvyšší súd dospel k záveru, že príslušným súdom na vykonanie konania v trestnej veci obžalovaného J. P. je ŠTS.

22.

ROZHODNUTIE

I. Obvykle jednorazová dávka na použitie v zmysle § 135 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona (ako nie individuálny, ale bežný konzumný priemer*) sa, na základe poznatkov o užívateľskej praxi, určuje ako bežne jednorazovo používané množstvo finálneho materiálu, obvyklým spôsobom aplikovateľného konečným užívateľom - teda nie podľa množstva tzv. účinnej látky v posudzovanom materiáli.

Množstvo účinnej látky má vplyv na splnenie kvalitatívnych kritérií posudzovaného materiálu podľa § 130 ods. 5 Trestného zákona a v nadväznosti na to podľa § 2 ods. 1, ods. 2 zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov (zjednodušené: vplyv na psychiku a sociálne správanie v určitej intenzite), ako aj v prípade uvedenom v bode II.**

II. Ak ide o materiál určený na ďalšiu úpravu (riedením inou, nenávykovou látkou) do podoby obvyklým spôsobom aplikovateľnej konečným užívateľom, je potrebné v skutkovej rovine dokazovaním zistiť, koľko obvykle jednorazových dávok podľa kritérií prvého odseku bodu I. by bolo možné z posudzovaného materiálu pripraviť, zohľadniac (v prospech páchatel'a) možné maximum účinnej látky pre obvykle jednorazovú dávku.

III. Na základe ceny obvykle jednorazovej dávky drogy na použitie na nelegálnom trhu (pri predaji koncovému užívateľovi v určitom čase a regióne*), zohľadniac (v prospech páchatel'a) zistenú dolnú hranicu cenového rozpätia pre dotknutú drogu, sa násobkom, podľa počtu obvykle jednorazových dávok predpripravených z posudzovaného materiálu (tzv. diely, skladačky), alebo pripraviteľných z posudzovaného materiálu (bod II.), určuje kvalifikačný moment rozsahu činu v zmysle § 125 ods. 1 Trestného zákona, ktorý je okolnosťou podmienujúcou použitie vyššej trestnej sadzby podľa § 172 ods. 2 písm. e) (väčší rozsah), ods. 3 písm. c) (značný rozsah) a ods. 4 písm. c) (veľký rozsah) Trestného zákona.**

Ak ide o látku, ktorá sa koncovému užívateľovi predáva na nelegálnom trhu podľa jej hmotnosti (sušina konope na prípravu cigariet), rozsah činu sa určuje násobkom dolnej hranice zisteného cenového rozpätia drogy za hmotnostnú jednotku, podľa množstva (gramáže) posudzovaného materiálu.

* R 87/2015

** R 74/2017

*** R 120/2014

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. marca 2019, sp. zn. 3 Tdo 83/2018)

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 20. novembra 2018, sp. zn. 2 Ndt 38/2018, v trestnej veci obvineného W. I. pre prečin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 171 ods. 2 Tr. zák., podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietol dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 15. mája 2018, sp. zn. 4To/33/2018.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava V (ďalej tiež len „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 10. januára 2018, sp. zn. 1T/32/2017, uznal obvineného W. I. za vinného z prečinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 171 ods. 2 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 4. januára 2017 v čase asi o 15:25 hod na Pifflovej ulici v Bratislave, počas kontroly príslušníkmi Policajného zboru uviedol, že má pri sebe omamné látky a policajtom dobrovoľne vydal priehľadné plastové vrečko s obsahom zelenej sušenej rastliny, o ktorej uviedol, že sa jedná o marihuanu a druhé plastové vrečko s bielou kryštalickou látkou, o ktorej uviedol, že sa jedná o pervitín, následne expertíznym skúmaním Kriminalisticko-expertízneho ústavu Policajného zboru (ďalej len „KEÚ PZ“) v Bratislave bolo zistené, že jedno plastové vrečko obsahovalo 449 mg rastliny konope, s priemernou koncentráciou 14,8 % hmotnostných THC a druhé plastové vrečko obsahovalo 755 mg kryštalického materiálu s priemernou koncentráciou 71,3%

hmotnostných metamfetamínu, čo zodpovedá siedmim bežným jednotlivým dávkam drogy - pervitínu, pričom metamfetamín je podľa zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných a psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 139/1998 Z. z.“) zaradený do II. skupiny psychotropných látok.

Za to bol obvinenému uložený podľa § 171 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 36 písm. l), § 37 písm. m), § 38 ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní 2 (dva) roky.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a), § 50 ods. 1 Tr. zák. súd mu výkon trestu podmieniene odložil na skúšobnú dobu v trvaní 3 (tri) roky.

Podľa § 73 ods. 2 písm. d), ods. 4, § 74 ods. 1 Tr. zák. súd mu uložil ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou.

Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „súd druhého stupňa“) na podklade odvolania podaného prokurátorom Okresnej prokuratúry Bratislava V (ďalej len „prokurátor“) v neprospech obvineného uznesením z 15. mája 2018, sp. zn. 4To/33/2018, odvolanie prokurátora zamietol (§ 319 Tr. por.).

Proti rozsudku súdu druhého stupňa **podal minister spravodlivosti** (ďalej tiež len „dovolateľ“) dovolanie **na podnet** generálneho prokurátora Slovenskej republiky JUDr. Jaromíra Čížnára z dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por.

V dovolaní uviedol, že sa nestotožňuje s právnym záverom súdu druhého stupňa vo vzťahu k posúdeniu rozsahu trestnej činnosti obvineného W. I. Primárne poukazuje na judikatúru najvyššieho súdu týkajúcu sa drogovej trestnej činnosti.

Konkrétne svoj právny názor opiera o stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 58/2017 (uznesenie najvyššieho súdu z 25. apríla 2017, sp. zn. 2 Tdo 53/2016), v zmysle ktorého sa za prechovávanie drogy považuje aj prechovávanie takého množstva drogy, ktoré síce nezodpovedá hmotnostne ani jednej obvykle jednorazovej dávke drogy, pokiaľ však zaistené množstvo materiálu je z hľadiska obsahu účinnej látky schopné ovplyvniť nepriaznivo psychiku človeka alebo jeho ovládacie alebo rozpoznávacie schopnosti alebo sociálne správanie. Preto smerodajným pre posúdenie toho, či sa v konkrétnom prípade jedná o omamnú alebo psychotropnú látku, je obsah účinnej látky v zaistenom materiáli, nakoľko práve účinná látka obsiahnutá v konkrétnej omamnej alebo psychotropnej látke je tou, ktorá nepriaznivo pôsobí na človeka a je príčinou nepriaznivých účinkov drogy. S poukazom na toto konštatovanie dovolateľ zastáva názor, že v prípade stanovenia rozsahu trestného činu drogovej povahy, resp. stanovenia počtu jednotlivých dávok je smerodajná nielen hmotnosť zaisteného materiálu, ale aj obsah účinnej látky v samotnej droge. Rozsah predmetnej trestnej činnosti preto nemožno posudzovať len na základe hmotnosti zaisteného materiálu, ale je potrebné posudzovať ho v konsenze aj s určením obsahu účinnej látky v zaistenom materiáli.

Ďalším rozhodnutím najvyššieho súdu, o ktoré dovolateľ opiera svoj právny názor, je uznesenie z 20. apríla 2017, sp. zn. 5 Tdo 18/2017, z ktorého vyplýva, že pojem obvykle jednorazová dávka nie je Trestným zákonom presne stanovená, avšak z judikatúry vyplýva, že ide o dávku v množstve ovplyvňujúcom psychiku, ovládacie a rozpoznávacie schopnosti alebo sociálne správanie v dôsledku jej užitia. Vzhľadom k tomu, že každá droga má inú koncentráciu účinnej látky a iný vplyv na rôznych konzumentov, je nutné stanoviť obvykle jednorazovú dávku pre jednotlivé prípady samostatne.

S poukazom na rozsudok najvyššieho súdu z 30. marca 2016, sp. zn. 6 Tdo 66/2015, dovolateľ tiež poukazuje na súdnou praxou prijatý záver, že obvykle jednorazovú dávku drogy na použitie pre osobnú spotrebu možno definovať ako jednu takúto priemernú dávku užívateľa v množstve ovplyvňujúcom jeho psychiku, ovládanie alebo rozpoznávacie schopnosti alebo sociálne správanie po jej užití bez toho, aby došlo k vážnemu ohrozeniu zdravia alebo života takéhoto užívateľa drogy. To, či konkrétne zaistené množstvo omamnej alebo psychotropnej látky je schopné ovplyvniť psychiku alebo správanie konzumenta, záleží predovšetkým od obsahu účinnej látky v konkrétnej droge.

Ďalej dovolateľ poukazuje na rozhodnutie č. 87 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 7/2015, podľa ktorého sa „obvykle jednorazovou dávkou na použitie v zmysle § 135 ods. 1 a ods. 2 Tr. zák. rozumie dávka omamnej alebo psychotropnej látky, ktorá sa bežne (u väčšiny užívateľov) konzumuje pri jednom použití a takto vyjadruje konzumný priemer“. Vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu dovolateľ dáva do pozornosti, že práve s poukazom na toto rozhodnutie súd druhého stupňa dospel

k záveru, že práve tento právny záver najvyššieho súdu vylučuje určovanie rozsahu drogovej trestnej činnosti tak, ako to realizuje KEÚ PZ. Podľa dovolateľa však v posudzovanej trestnej veci KEÚ PZ v znaleckom posudku zrozumiteľne a logicky vysvetlil, prečo zaistená droga zodpovedá množstvu dávok stanovených znaleckým dokazovaním, a to práve na základe množstva zaistenej látky a množstva účinnej látky, ktoré je schopné ovplyvniť psychiku človeka. Tento odborný záver znaleckého ústavu zapísaného v zozname znaleckých inštitúcií nemôže byť nahradený len voľnou úvahou súdu o tom, že zaistené množstvo drogy zodpovedá siedmim dávkam, resp. že za jednu bežnú dávku sa považuje množstvo 100 mg drogy, pričom tento rozsah nebol súdom druhého stupňa nijakým spôsobom vysvetlený. Dovolateľ si zároveň uvedomuje, že pojem obvykle jednorazovej dávky je pojmom právnym, a preto tento nie je oprávnený vykladať znalecký ústav, avšak na druhej strane samotný KEÚ PZ tak, ako to uviedol aj vo svojom znaleckom posudku v danej veci, neurčuje množstvo, ktoré zodpovedá obvykle jednorazovej dávke drogy určenej pre konkrétneho užívateľa s prihliadnutím na stav jeho fyzickej a psychickej dispozície a závislosti. KEÚ PZ len objektívne vyjadruje bežnú jednotlivú dávku drogy ako množstvo účinnej látky, ktoré si bežný užívateľ aplikuje jednorazovo a ktorá je spôsobilá ovplyvniť jeho psychiku. V znaleckom posudku KEÚ PZ zároveň uvádza, s akými limitmi sa pri posudzovaní jednotlivých dávky drogy dá v priemere pracovať a uvažovať.

Pojem obvykle jednorazovej dávky je potrebné posudzovať ako objektívne kritérium. Pri posudzovaní tohto pojmu aj v zmysle ustálenej judikatúry je potrebné vychádzať z princípu rovnakého zákonného prístupu ku konkrétnemu páchatel'ovi bez ohľadu na stupeň jeho závislosti (sp. zn. 2 Tdo 56/2014).

S poukazom na vyššie uvedenú judikatúru najvyššieho súdu má dovolateľ za to, že nemožno považovať konštatovanie o určení rozsahu len na základe hmotnosti za správne.

Pokiaľ krajský súd poukazoval na viaceré svoje rozhodnutia, ktoré majú tvoriť súdnu prax práve v oblasti stanovenia rozsahu drogovej trestnej činnosti na základe hmotnostného kritéria, obsah týchto rozhodnutí, predovšetkým teda stanovenie kritéria hmotnosti v prípade marihuany (500 mg) a metamfetamínu, resp. pervitínu (100 mg) nie sú podľa názoru dovolateľa v týchto rozhodnutiach podložené žiadnymi odbornými informáciami, ani skúsenosťami z drogovej oblasti, resp. skúmania drogovej problematiky. Z rozhodnutia súdu druhého stupňa nie je teda zrejmé, na základe čoho stanovil hodnotu ako hmotnostné kritérium práve pre tieto dva druhy drog.

Vzhľadom na uvedené nemožno považovať rozhodnutie oboch súdov nižšej inštancie vo vzťahu k stanoveniu počtu jednorazových dávok zaistenej drogy - metamfetamínu a s tým súvisiacej právnej kvalifikácie protiprávneho konania obvineného W. I. ako prečinu podľa § 171 ods. 2 Tr. zák. za zákonné s ohľadom na porušenie ustanovení § 172 ods. 1 písm. c) a písm. d) Tr. zák., § 2 ods. 10 a ods. 12 Tr. por., § 319 Tr. por. v prospech obvineného. Je preto namieste konštatovať, že uznesením súdu druhého stupňa z 15. mája 2018, sp. zn. 4To/33/2018, v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa z 10. januára 2018, sp. zn. 1T/32/2017, bol porušený zákon vo vyššie uvedených ustanoveniach, a teda je naplnený dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 3 Tr. por.

Dovolateľ preto navrhuje, aby najvyšší súd: 1/ podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že uznesením súdu druhého stupňa z 15. mája 2018, sp. zn. 4To/33/2018, a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanovení § 172 ods. 1 písm. c), písm. d) Tr. zák., § 2 ods. 10, ods. 12 Tr. por. a § 319 Tr. por. v prospech obvineného W. I.; 2/ podľa ustanovenia § 386 ods. 2 Tr. por. napadnuté uznesenie súdu druhého stupňa z 15. mája 2018, sp. zn. 4To/33/2018, zrušil a zrušil aj ďalšie rozhodnutia naň obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad; 3/ podľa § 388 ods. 1 Tr. por. súdu druhého stupňa prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

Prokurátor sa vo svojom **vyjadrení** k dovolaniu zo 4. decembra 2018 plne stotožnil s právnymi argumentmi a návrhom dovolateľa. Dôvody podaného dovolania vo svojej podstate korešpondujú s dôvodmi prezentovanými v odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 1T/32/2017, ktoré predchádzalo napadnutému uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, ktoré aj prokurátor považuje za argumentačne nie dostatočne presvedčivé, a aj z toho dôvodu iniciovali podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku.

Obhajca obvineného JUDr. Martin Gajer vo svojom písomnom **vyjadrení** k dovolaniu, doručenému okresnému súdu 8. januára 2019, uviedol, že sa v plnom rozsahu pridrižiava záverov, ku ktorým dospeli súdy nižších stupňov. Nesúhlasí s navrhnutou právnou kvalifikáciou skutku uvedenou dovolateľom v dovolaní. Pokiaľ ide o otázku samotného trestu, podľa jeho názoru je nezmyslom zatvárať do väzníc drobných konzumentov drog, najmä tých, ktorí sa snažia vrátiť do normálneho života. Vzhľadom na uvedené žiada, aby dovolanie ministra spravodlivosti dovolací súd podľa § 392 Tr. por. zamietol.

Najvyšší súd (§ 377 Tr. por.) po preskúmaní veci zistil, že dôvody dovolania proti napadnutému rozhodnutiu nie sú preukázané (§ 392 ods. 1 Tr. por.). Dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. por.), spĺňa podmienky uvedené v § 372 ods. 1 a § 373 ods. 2, ods. 5 Tr. por., ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por., nie je dôvod na postup podľa § 382 Tr. por.

Na verejnom zasadnutí splnomocnený zástupca dovolateľa (ministra spravodlivosti) zotrval na podanom dovolaní.

V zmysle § 384 ods. 1, ods. 2 Tr. por. na verejnom zasadnutí súd preskúma zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým dovolateľ podal dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, so zameraním na dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

V zmysle § 385 Tr. por. je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené. Dovolať v dovolaní označil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Tr. por.

Podľa § 371 ods. 3 Tr. por. minister spravodlivosti podá dovolanie aj proti právoplatnému rozhodnutiu vychádzajúceho zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, alebo ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci.

Dovolať v podanom dovolaní konkrétne namietal, že sudy nižších stupňov nesprávne posúdili konanie obvineného W. I., keď ho právne kvalifikovali ako prečin nedovolenej výroby omamnej a psychotropnej látky, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 171 ods. 2 Tr. zák., hoci malo byť posúdené ako trestný čin podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d) Tr. zák.

V predmetnej veci už súd druhého stupňa rozhodoval vydaním uznesenia zo 7. novembra 2017, sp. zn. 4To/115/2017, keď postupom podľa § 321 ods. 1 písm. d) Tr. por. zrušil oslobodzujúci rozsudok súdu prvého stupňa z 10. mája 2017, sp. zn. 1T/32/2017, a vec mu vrátil, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Dôvodom zrušenia bola skutočnosť, že súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy, že zaistená omamná a psychotropná látka bola získaná príslušníkmi Policajného zboru nezákonným spôsobom. Súd druhého stupňa sa s týmto názorom nestotožnil.

Z odôvodnenia uznesenia súdu druhého stupňa z 15. mája 2018, sp. zn. 4To/33/2018, je zrejmé, že sa nestotožnil s názormi prokurátora. Prokurátor si len nekriticky osvojil závery znaleckého dokazovania KEÚ PZ, a to aj napriek tomu, že aplikačná prax súdov už dlhodobo odmieta a kritizuje stanovovanie obvykle jednorazovej dávky drogy spôsobom, aký využíva v rámci znaleckého dokazovania KEÚ PZ. Pojem obvykle jednorazovej dávky drogy je pojmom právnym a KEÚ PZ ako znalecký ústav nie je kompetentný definovať, či vykladať právne pojmy. Pri určovaní obvykle jednorazovej dávky drogy je nutné vždy postupovať podľa hmotnostného kritéria a nie podľa obsahu účinnej látky ovplyvňujúcej kvalitu a účinok drogy. Súd druhého stupňa mal za to, že prechovávanie 755 mg pervitínu zodpovedá z hmotnostného hľadiska sedem a pol obvykle jednorazovej dávky drogy a 449 mg marihuany zodpovedá najviac jednej obvykle jednorazovej dávky drogy.

Súd prvého stupňa v rozsudku z 10. januára 2018, sp. zn. 1T/32/2017, upravil skutkovú vetu spôsobom, že: „jedno plastové vrečko obsahovalo 449 mg rastliny konope s priemernou koncentráciou 14,8 % hmotnostných THC a druhé plastové vrečko obsahovalo 755 mg kryštalického materiálu s priemernou koncentráciou 71,3 % hmotnostných metamfetamínu, čo zodpovedá siedmim bežným jednotlivým dávkam drogy - pervitínu...“ oproti obžalobe, kde sa uvádza, že uvedené množstvo zodpovedá 13 - 54 bežným jednotlivým dávkam drogy - pervitínu.

Dovolať namietal, že sudy nižšej inštancie nevysvetlili, na základe čoho dospeli k tomuto záveru.

Najvyšší súd ako súd dovolací uvádza:

Právna kvalifikácia stíhaného trestného činu ako prečinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 171 ods. 2 Tr. zák. zodpovedá skutkovej vete (zistenému skutku) v rozsudku súdu prvého stupňa a uznesení druhostupňového súdu. Nie sú dané žiadne okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu, či zánik trestnosti činu, ani chyby pri uložení trestu.

Preto je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 3 Tr. por. a so zreteľom na to nemohol najvyšší súd rozhodnúť inak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

K odôvodneniu rozhodnutia súdu druhého stupňa dovolací súd nad rámec jeho odôvodnenia dopĺňa:

Trestný čin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi je zaradený v I. hlave 3. diele osobitnej časti Trestného zákona s označením „**Trestné činy ohrozujúce život alebo zdravie**“. Do tejto kategórie patria tie trestné činy, ktorých ohrozenie života alebo zdravia človeka je jediným primárnym objektom. Z hľadiska objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu preto stačí samotné ohrozenie života alebo zdravia.

Podľa § 2 zákona č. 139/1998 Z. z. omamné látky sú také látky, vyvolávajúce návyk a psychickú a fyzickú závislosť ľudí charakterizovanú zmenami správania sa so závažným zdravotným a psychosociálnym následkom, na ktoré sa vzťahuje medzinárodný dohovor, ktorým je Slovenská republika viazaná. Psychotropné látky sú látky ovplyvňujúce stav ľudskej psychiky pôsobením na centrálny nervový systém s menej závažnými zdravotnými a psychosociálnymi následkami, na ktoré sa vzťahuje medzinárodný dohovor, ktorým je Slovenská republika viazaná. Omamné a psychotropné látky sa zaraďujú podľa ich účinkov na zdravie do troch skupín uvedených v prílohe č.1.

V posudzovanej veci boli zaistené drogy KEÚ PZ zaradené do druhej skupiny psychotropných látok.

Definícia pojmu „prechovávanie drog pre vlastnú potrebu“ je uvedená v § 135 Tr. zák., v zmysle ktorého sa ním rozumie mať neoprávnene v držbe po akúkoľvek dobu omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekurzor v množstve, ktoré zodpovedá najviac trojnásobku obvykle jednorazovej dávky na použitie, a to pre osobnú spotrebu.

V tomto ohľade najvyšší súd súhlasí s konštatovaním oboch súdov nižšieho stupňa, ako aj dovolateľa, že zákonodarcu doposiaľ nestanovil žiadne pravidlá, ako má aplikačná prax tento pojem vykladať. Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky bol - ako správne poukazuje aj dovolateľ vo svojom dovolaní - síce spracovaný návrh novely Trestného zákona vo vzťahu k určovaniu rozsahu drogovej trestnej činnosti, kde by sa rozsah posudzoval vzhľadom na hmotnostné kritérium, súčasťou ktorej je aj zoznam najčastejších omamných a psychotropných látok, v ktorom bolo jednoznačne uvedené množstvo (podľa hmotnosti), od ktorého by sa následne odvíjal rozsah trestnej činnosti. Tento návrh však nebol schválený. Rozhodovacia prax súdov pri riešení tejto otázky „ako určiť obvykle jednorazovú dávku v zmysle § 135 Tr. zák. a aké kritérium použiť pri jej stanovení“ je v súčasnej dobe odlišná. Všeobecné súdy pri posúdení tejto otázky vychádzajú častokrát z aplikačnej praxe, čo niekedy vedie aj k nesprávnej aplikácii jednotlivých rozhodnutí.

V posudzovanom prípade na základe uznesenia povereného príslušníka Policajného zboru, Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave V, odboru poriadkovej polície, obvodného oddelenia Policajného zboru Petržalka - sever zo 4. januára 2017, ČVS: ORP-17/PS-B5-2017, bol na účely trestného konania KEÚ PZ vypracovaný 24. februára 2017 znalecký posudok, ČES:PPZ-KEU-BA-EXP-2017/202 (č. 1. 43 - 45). Z jeho záverov okrem iného vyplýva, že predložené množstvo bieleho kryštallického materiálu s hmotnosťou 755 mg s priemernou koncentráciou 71,3 % hmotnostných metamfetamínu, obsahujúci 538 mg absolútneho metamfetamínu, KEÚ PZ považuje **za 13 - 54 bežných jednotlivých dávok drogy**. Predložené množstvo konope s hmotnosťou 449 mg s priemernou koncentráciou 14,8 % hmotnostných THC, obsahujúce 66 mg THC, KEÚ PZ považuje **za 2 - 7 bežných jednotlivých dávok drogy**. Vzhľadom na toto konštatovanie KEÚ PZ je zrejmé, že pri určení obvykle jednorazovej dávky vychádzal zo samotnej koncentrácie THC zaistenej drogy a závislosti páchatela (metóda KEÚ PZ). Dovolací súd v tejto súvislosti konštatuje, že zistenie samotnej koncentrácie THC v zaistenom materiáli má nanajvýš význam z hľadiska § 130 ods. 5 Tr. zák., nakoľko ak zaistená droga nemá požadovanú kvalitu (množstvo účinnej látky), nepôjde o látku schopnú nepriaznivo ovplyvniť psychiku človeka a nepôjde tak o návykovú látku v zmysle tohto ustanovenia. KEÚ PZ pri určení obvykle jednorazovej dávky vychádza zo štatistických údajov a jeho konečný záver je iba zovšeobecnením týchto údajov.

Samotná objektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 171 Tr. zák. („neoprávnene prechováva pre vlastnú potrebu omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekurzor“) a podľa § 172 Tr. zák. [„neoprávnene a) vyrobí, b) dovezie, c) kúpi, predá, vymení, zadováži, alebo d) prechováva po akúkoľvek dobu, omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekurzor alebo kto takú činnosť sprostredkuje“]

predpokladá konanie páchatel'a spočívajúce v taxatívne vymenovanej činnosti, ktorú zákonodarca považuje za trestnú. Konanie páchatel'a v zmysle objektívnej stránky predmetného trestného činu je obligatórne, nehovorí o prechovávaní účinnej látky (napr. THC) v omamnej, či psychotropnej látke. Takýto údaj o množstve účinnej látky je aj pre konzumenta neznámy. Pri zadovážení omamných a psychotropných látok sa konzumenti orientujú v hmotnostných jednotkách (gramoch), prípadne podľa tzv. „dielov“ v závislosti od zaužívaného vzťahu medzi dilerom a konzumentom. Vzhľadom na takto „zaužívaný“ spôsob obstarávania omamných a psychotropných látok je preto smerodajné pri výpočte obvykle jednorazovej dávky vychádzať z hmotnosti zaistenjej omamnej a psychotropnej látky, a nie od koncentrácie účinnej látky THC a závislosti páchatel'a. Spôsob určenia obvykle jednorazovej dávky KEÚ PZ nezodpovedá zmyslu a podstate Trestného zákona podľa § 135, § 171 a § 172. Obvykle jednorazová dávka sa musí definovať prostredníctvom hmotnostného kritéria, pretože práve v ňom je zahrnuté jednak objektívne, ako aj subjektívne hľadisko (zavinenie), ktoré spočíva vo vedomosti páchatel'a, aké množstvo drogy neoprávnene prechováva a pod.

V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na právny záver a jednoznačný výklad právneho pojmu „obvykle jednorazová dávka“, ktorý vyslovil najvyšší súd v uznesení zo 16. decembra 2014, sp. zn. 2 Tdo 56/2014 (R 87/2015), na ktorý poukazuje a o ktorého právny názor sa opiera aj súd druhého stupňa vo svojom odôvodnení, a to: „Pri definícii obvykle jednorazovej dávky je potrebné vychádzať z princípu rovnakého zákonného prístupu, ku ktorémukoľvek páchatel'ovi, ktorý omamnú alebo psychotropnú látku prechováva bez ohľadu na jeho individuálne fyzické dispozície alebo vyššiu odolnosť získanú užívaním drogy. Rezistencia získaná predchádzajúcou opakovanou aplikáciou omamnej alebo psychotropnej látky nemôže byť dôvodom na priaznivejšiu právnu kvalifikáciu (§ 171 namiesto § 172, resp. § 171 ods. 1 namiesto § 171 ods. 2 Tr. zák.). Takýto prístup by poprel zmysel a zameranie dotknutej trestnoprávnej úpravy, ktorá má prechovávaniu a iným formám dispozície s drogou zabrániť. „Obvykle jednorazovou dávkou na použitie“ v zmysle § 135 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. sa rozumie dávka omamnej alebo psychotropnej látky, ktorá sa bežne (u väčšiny užívateľov) konzumuje pri jednom použití a takto vyjadruje konzumný priemer“. V zhode s týmito právnymi závermi dovolací súd zároveň poukazuje na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 53/2016, sp. zn. 3 Tdo 25/2017, R 7/2015.

Vo vzťahu k judikatúre označenej dovolateľom dovolací súd uvádza, že dovolateľ svoju argumentáciu opiera predovšetkým o stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, sp. zn. Tpj 58/2017. Z obsahu znenia predmetného stanoviska „... smerodajným pre posúdenie toho, či sa v konkrétnom prípade jedná o omamnú alebo psychotropnú látku, je obsah účinnej látky v zaistenom materiáli, nakoľko práve účinná látka obsiahnutá v konkrétnej omamnej alebo psychotropnej látke je tou, ktorá nepriaznivo pôsobí na človeka a je príčinou nepriaznivých účinkov drogy...“ vyplýva, že najvyšší súd sa v predmetnom stanovisku nesnaží určiť všeobecné pravidlo výpočtu obvykle jednorazovej dávky, ale naopak konštatuje, za pomoci akých zistení určuje, či ide o omamnú alebo psychotropnú látku. Dovolací súd sa vzhľadom na výklad tohto stanoviska nestotožňuje s názorom dovolateľ'a, podľa ktorého je pri stanovení počtu jednotlivých dávok smerodajná nielen hmotnosť zaisteného materiálu, ale aj obsah účinnej látky v samotnej droge.

K dovolateľom ďalšej označenej judikatúre najvyššieho súdu, sp. zn. 5 Tdo 18/2017, sp. zn. 6 Tdo 66/2015, sp. zn. 2 Tdo 56/2014, dovolací súd uvádza, že súdy sa v daných prípadoch zaoberali pojmom „obvykle jednorazová dávka“, a dospeli k záveru, že tento pojem nie je Trestným zákonom presne definovaný, a preto je potrebné vychádzať zo zaužívanej súdnej praxe, v zmysle ktorej bol prijatý názor, že ide o dávku v množstve ovplyvňujúcom psychiku, ovládacie a rozpoznávacie schopnosti alebo sociálne správanie v dôsledku jej užitia. Vzhľadom na rôznu koncentráciu účinnej látky a iný vplyv na rôznych konzumentov dospeli k záveru, že je nutné stanoviť obvykle jednorazovú dávku pre jednotlivé prípady samostatne (sp. zn. 5 Tdo 18/2017). To, či konkrétne zaistené množstvo omamnej alebo psychotropnej látky je schopné ovplyvniť psychiku alebo správanie konzumenta, záleží predovšetkým od obsahu účinnej látky v konkrétnej droge (sp. zn. 6 Tdo 66/2015). **Pri posudzovaní tohto pojmu aj v zmysle ustálenej judikatúry je potrebné vychádzať z princípu rovnakého zákonného prístupu ku konkrétnemu páchatel'ovi bez ohľadu na stupeň jeho závislosti (sp. zn. 2 Tdo 56/2014).**

Vo vzťahu k rozhodovacej praxi dovolací súd uvádza, že vrcholným orgánom všeobecného súdnictva v Slovenskej republike je najvyšší súd. Jeho najvýznamnejšou úlohou je zjednocovanie rozhodovacej činnosti súdov nižších stupňov. Za tým účelom zverejňuje právoplatné súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj jednotlivito v doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybňujú, alebo tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali. V zmysle tohto konštatovania dovolací súd nespochybňuje dovolateľom označenú

rozhodovacia prax týkajúcu sa rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 18/2017, sp. zn. 6 Tdo 66/2015, sp. zn. 2 Tdo 56/2014, zastáva však názor, že závery prijaté v nich v súvislosti s riešením predmetnej otázky sú prekonané neskoršie vydaným rozhodnutím sp. zn. 3 Tdo 25/2017.

Vzhľadom na vyššie uvedené, v súlade s právnym názorom súdu druhého stupňa, je potrebné doposiaľ zákonodarcom nedefinovaný pojem „obvykle jednorazová dávka“ *de lege ferenda* vykladať ako objektívne - hmotnostné kritérium (bez aplikácie na konkrétneho konzumenta) a pri jej určení vychádzať z dolnej priemernej hmotnostnej hranice konkrétnej drogy. Z takto určeného hmotnostného ekvivalentu ďalej vyvodiť naplnenie formálnych znakov skutkovej podstaty trestného činu podľa § 171 Tr. zák., od ktorej sa bude vyvíjať násobok podľa § 135 ods. 1, ods. 2 Tr. zák.

Najvyšší súd sumarizuje.

Obvykle jednorazovou dávkou na použitie v zmysle § 135 Tr. zák. sa rozumie dávka drogy, ktorá sa bežne konzumuje pri jednom použití a hmotnostne zodpovedá dávke bežne predávanej (kupovanej) na jedno použitie. Takto určená obvykle jednorazová dávka na použitie musí obsahovať minimálne také množstvo účinnej látky, ktoré je spôsobilé ovplyvniť psychiku jedinca, či už v zmysle útľmu alebo excitácie. Pojem „obvykle“ nemožno vykladať subjektívne vo vzťahu ku konkrétnemu konzumentovi drogy, ale všeobecne vo vzťahu ku konkrétnej droge.

Skutkové ustálenie počtu obvykle jednorazovej dávky na použitie a určenie množstva drogy, ktoré tvorí obvykle jednorazovú dávku na použitie, je právnou otázkou a právnym záverom, ktorý v zmysle § 145 ods. 1 druhá veta Tr. zák. nie je oprávnený riešiť a vyslovovať KEÚ PZ v postavení znaleckého ústavu. Riešenie právnych otázok a vyslovovanie právnych záverov patrí do výlučnej kompetencie orgánov činných v trestnom konaní a súdu.

V zmysle § 171 ods. 1 Tr. zák. je trestné neoprávnené prechovávanie akéhokoľvek množstva omamnej látky alebo psychotropnej látky, a to aj v množstve menšom ako je jedna obvykle jednorazová dávka na použitie, ak s ohľadom na toto množstvo drogy a jej účinok možno vysloviť, že ide o návykovú látku v zmysle § 130 ods. 5 Tr. zák. Beztretnosti sa môže páchatel domáhať len z dôvodu nenaplnenia materiálneho korektívu stíhaného prečinu, nie však preto, že prechovával menšie množstvo drogy, aké zodpovedá jednej obvykle jednorazovej dávke na použitie.

Vo vzťahu k určeniu tohto hmotnostného kritéria, v danom prípade oboma súdmi, dovolací súd vzhľadom na už uvedené skutočnosti a judikatúru dospel k záveru, že konštatovanie záveru oboch súdov ohľadne hmotnostného hľadiska obvykle jednorazovej dávky v prípade oboch zaistených drog (pervitínu a marihuany) je správny. Týmto spôsobom zistené skutkové okolnosti zodpovedajú právnej kvalifikácii skutku.

Vzhľadom k vyššie uvedenému nezostáva dovolaciemu súdu nič len dodať, že námietky dovolateľa subsumované pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Tr. por. nie sú oprávnené, lebo rozhodnutím súdu prvého stupňa z 10. januára 2018, sp. zn. 1T/32/2017, v spojení s uznesením súdu druhého stupňa z 15. mája 2018, sp. zn. 4To/33/2018, a konaním, ktoré mu predchádzalo, nebol porušený zákon v ustanovení § 172 ods. 1 písm. c), písm. d) Tr. zák., § 2 ods. 10 a ods. 12 Tr. por., v prospech obvineného W. I.

Najvyšší súd preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia.